

Eiropas Savienības

C 54

Oficiālais Vēstnesis

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

48. sējums

2005. gada 3. marts

Paziņojums Nr.

Saturs

Lappuse

I Informācija

Revīzijas palāta

2005/C 54/01

Īpašais ziņojums Nr. 8/2004 par to, kā Komisija pārvalda un pārrauga mutes un nagu sērgas apkarošanas pasākumus, un par izdevumiem šajā jomā, ar Komisijas atbildēm

1

Šis OV anulē un aizstāj OV C 54, 2005. gada 3. marts

LV

I

(Informācija)

REVĪZIJAS PALĀTA

ĪPAŠAIS ZIŅOJUMS Nr. 8/2004

**par to, kā Komisija pārvalda un pārbauda mutes un nagu sērgas
apkaršanas pasākumus, un par izdevumiem šajā
jomā, ar Komisijas atbildēm**

(saskaņā ar EK līguma 248. panta 4. punkta otro daļu)

(2005/C 54/01)

SATURS

	Punkti	Lappuse
KOPSAVILKUMS	I.-VII.	3
IEVADS	1.-15.	4
Stāvokļa apraksts	1.-5.	4
Mutes un nagu sērgas profilakses un apkaršanas pasākumu galvenās iezīmes	6.-7.	5
Ietekme uz budžetu	8.-11.	5
Palātas veiktā revīzija	12.-15.	8
KOMISIJAS RĪCĪBA PIRMS KRĪZES	16.-43.	9
Izmantotā analītiskā metode nebija pietiekami aktuāla un atjaunināta	16.-20.	9
Komisijas pārraudzība dažos aspektos nebija pietiekama, un savlaicīgi netika novērstas nepilnības noteikumos	21.-43.	10
Nesistemātiskas atbilstības pārbaudes Kopienas direktīvu iestrādāšanai valstu tiesību aktos	22.-23.	10
Labi pārraudzītas veselības un veterinārās pārbaudes pie Eiropas Savienības robežām, bet daži riski neadekvāti atrunāti noteikumos	24.-25.	11
Kavēšanās kontrolēt un aizliegt ēdināšanas atkritumu izmantošanu dzīvnieku barībai	26.-28.	11
Nepietiekamas pārbaudes un kritēriji dalībvalstu ārkārtas plāniem	29.-34.	12
Pret mutes un nagu sērgu uzņēmīgu dzīvnieku sugu nepilnīga identificēšana un nepietiekama izsekošana	35.-37.	13
ANIMO sistēmas trūkumu neatrisināšana pirms krīzes	38.-41.	14
Dzīvnieku aprites ierobežojumi dalībvalstīs	42.-43.	14
KOMISIJAS RĪCĪBA KRĪZES LAIKĀ	44.-58.	15
Efektīva pārraudzība no Komisijas puses	44.-45.	15
Nepilnības sērgas apkaršanas kārtībā un tās piemērošanā dalībvalstīs	46.-58.	15

	Punkti	Lappuse
Veterināro dienestu nepietiekamība	48.-49.	15
Nepietiekams stimuls nekavējoties ziņot par saslimšanas gadījumiem un ievērot dzīvnieku aprītei noteiktos ierobežojumus	50.-56.	16
Slimo dzīvnieku izkaušanas termiņi	57.-58.	17
KOMISIJAS RĪCĪBA SAISTĪBĀ AR ATLĪDZĪBU SISTĒMU	59.-89.	17
Komisija nesagatavoja priekšlikumus pamatnostādņēm, saskaņā ar kurām izstrādāt procedūras un veikt aprēķinus lopkopju kompensēšanai pa dalībvalstīm	60.-73.	18
Atšķirīgas kompensāciju sistēmas un vērtēšana	62.-66.	18
Konstatēti gadījumi, kad piemaksas par dzīvniekiem izmaksātas dubulti	67.-71.	20
Atšķirīgi izmaksātas piemaksas par nokaušanu	72.-73.	21
Noteikumi un procedūras attiecībā uz tiesībām pretendēt uz Kopienas atlīdzību par dalībvalstu izdevumiem tika izstrādātas ar kavēšanos	74.-83.	21
Kavēšanās atlīdzināt dalībvalstu izdevumus	82.-83.	23
Līdzfinansējuma likmes saskaņotas vienīgi par cūkām	84.-85.	23
Lopkopji nepiedalās Kopienas finansējumā sērgas apkarošanas sistēmai	86.-89.	23
PĀRVALDĪBA NO KOMISIJAS PUSES PĒC KRĪZES	90.-100.	24
Rīcība veterinārijas jomā	90.-97.	24
Rīcība finanšu jomā	98.-100.	25
SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	101.-106.	25
Komisijas atbildes		27

KOPSAVILKUMS

I. Vajadzība pilnveidot vienoto tirgu un veicināt mājlopu tirdzniecību kopumā lika Kopienai izstrādāt kopēju politiku mutes un nagu sērgas (MNS) profilaksei un apkarošanai. Saskaņā ar šo politiku, sākot no 1992. gada, Kopiena uz visām dalībvalstīm attiecināja aizliegumu veikt mājlopu profilaktisku vakcinēšanu pret šo slimību, tā vietā ieviešot kompleksu profilakses un apkarošanas sistēmu ar mērķi gan ierobežot vīrusa ieviešanos, gan nepieļaut tā izplatību Kopienas teritorijā. Epizootijas gadījumā slimos mājlopus vajadzēja izkaut, to liķus iznīcināt, telpas un iekārtas dezinficēt. Izdevumus par minētajiem pasākumiem, kurus sākotnēji sedza dalībvalstis, bija paredzēts daļēji atlīdzināt no Ārkārtas veterinārā fonda, kas ietilpst ELVGF Garantijas nodaļā.

II. Pēc 2001. gada krīzes dalībvalstis no Ārkārtas veterinārā fonda lūdza izmaksāt atlīdzības 1 616 miljonu EUR apmērā. Šīs lielās izmaksas, kā arī epizootijas apmēri bija par iemeslu Palātas veiktajai revīzijai. Tai bija trīs mērķi: pārliecināties, pirmkārt, vai Komisijas izmantotā analītiskā metode, kas bija par pamatu slimības izskaušanas stratēģijai, bija aktuāla un atjaunota; otrkārt, vai stratēģija tika efektīvi īstenota; treškārt, vai sistēma atlīdzību izmaksai dalībvalstīm par lopkopju kompensēšanu un viņu mājlopu izkaušanu bija adekvāta, operatīva un visiem vienlīdzīga. Tā kā iepriekšēju epizootiju laikā gūtu pieredzi var izmantot MNS profilakses un apkarošanas stratēģijas veidošanā, Palāta izvērtēja Komisijas rīcību pirms krīzes, tās laikā, kā arī pēc tās.

III. Šajā ziņojumā ir uzsvērts, ka Komisija pirms 2001. gada krīzes nepārskatīja un neatjaunoja savu stratēģiju, lai ņemtu vērā izmaiņas riska faktorus.

IV. Tāpat ziņojumā norādīts, ka Komisija pirms 2001. gada neveica visaptverošu izvērtēšanu un pārbaudes, kā iznākumā savlaicīgi netika laboti vairāki trūkumi profilakses un apkarošanas kārtībā, cita starpā, saistībā ar aizsardzības pasākumiem pie robežām, dzīvnieku barošanu, ārkārtas plāniem, aidu identifikāciju un dalībvalstu starpā ieviesto sistēmu dzīvnieku aprites izziņošanai (ANIMO). Parlaments kritizēja Komisiju par to, ka tā pirms krīzes nepārbaudīja dalībvalstu ārkārtas plānus, tajā pašā laikā pozitīvi novērtējot Komisijas darbošanos krīzes laikā ⁽¹⁾. Krīzes laikā Komisija tiešām operatīvi konstatēja profilakses un apkarošanas kārtības un tās piemērošanas nepilnības dalībvalstīs saistībā ar veterināro sistēmu trūkumiem, slimības izziņošanu un dzīvnieku tūlītēju izkaušanu, bet šīs nepilnības bija jau par vēlu labot. Jo īpaši, Palāta novēroja, ka ieviestās kārtības efektivitāte lielā mērā bija atkarīga no tā, vai lopkopji operatīvi ziņoja par saslimšanas gadījumiem un ievēroja dzīvnieku aprites ierobežojumus.

V. Revīzijas gaitā tika secināts, ka Kopienas finansējuma sistēma varēja būt labāka. Kompensācijas, ko dalībvalstis izmaksāja saviem lopkopjiem, ne vienmēr bija adekvāti definētas saskaņā ar Kopienas praksi, tomēr tika atlīdzināti 60 % no summas, kas tika atzīta par atbilstīgu Komisijas kritērijiem. Tā kā nebija precīzi definētu Kopienas nosacījumu, dalībvalstis ieviesa atšķirīgas sistēmas, tātad Kopienas lopkopju lietas dažādās dalībvalstīs tika izskatītas atšķirīgi.

VI. Pēdējā laikā ir pārskatīti Kopienas noteikumi un tādējādi novērsti vairāki trūkumi. Tomēr nav pārskatīti finansēšanas nosacījumi, un Kopienas pasākumi saistībā ar ziņošanu par saslimšanas gadījumiem, fermu pārraudzību un izkaušanas ātru organizēšanu vēl aizvien nav pietiekami. Tas nozīmē, ka šo pasākumu īstenošana dalībvalstīs var atkal izrādīties nepietiekama turpmāku epizootiju novēršanai, un Kopienai atkal varētu nākties atlīdzināt zaudējumus.

VII. Palāta iesaka Komisijai, negaidot jaunu krīzi, pārskatīt un atjaunot stratēģijas analīzes un izvērtēšanas metodi. Tāpat Palāta iesaka apsvērt iespējas iesaistīt lopkopjus sērgas apkarošanas sistēmā tā, lai stimulētu viņus nekavējoties ziņot par saslimšanas gadījumiem un ievērot dzīvnieku aprites ierobežojumus. Un, visbeidzot, Palāta iesaka Komisijai precizēt epizootijām piemērojamos finansēšanas nosacījumus, tādējādi pēc iespējas mazinot finanšu risku Kopienas budžetam.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta 2002. gada 17. decembra Rezolūcijas 54. punkts.

IEVADS

Stāvokļa apraksts

1. Mutes un nagu sērga (MNS) nav cilvēkam bīstama, bet šķeltnadžiēm tā ir ļoti lipīga dzīvnieku slimība. Mazāk attīstītās valstīs vienas nakts laikā tā var iznīcināt gandrīz visus pārtikas avotus un lopkopju eksistences līdzekļus, jo tā skar daudzas šķeltnadžu sugas, tostarp, liellopus, cūkas un aitas. Vīruss tiek pārnēsts tiešā kontaktā starp dzīvniekiem un ar dzīvnieku barību, kā arī netiešā veidā: ar transporta līdzekļiem, cilvēkiem un pat pa gaisu, ar vēju. Inficētu pieaugušo dzīvnieku mirstība ir zema. Lai gan vairums dzīvnieku izveseļojas trīs līdz četru nedēļu laikā, tiem novēro nopietnas slimības sekas: jaunuļu augšana palēninās, paaugstināts spontāno abortu skaits, kā arī ievērojami un neatgriezeniski samazinās piena izslaukums. Slimības neskartās valstis ir spiestas veikt drošības pasākumus, lai pasargātu savu teritoriju no vīrusa un izvairītos no aizlieguma to dzīvnieku izcelsmes produktu eksportam.

2. Eiropas Kopienas iekšējo tirgu bija paredzēts izveidot līdz 1993. gada janvārim. Līdz tam laikam vajadzēja saskaņot dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu tirdzniecības noteikumus, jo brīva dzīvnieku un lauksaimniecības produktu aprīte ir tirgu kopīgās organizācijas pamatelements, tādēļ bija jāizveido kopējo politiku MNS profilaksei un apkarošanai. Tomēr Komisijas 1989. gada ziņojumā par dalībvalstu politiku MNS apkarošanai ⁽²⁾ tika norādīts, ka dažas valstis, kuras neveic savu dzīvnieku ⁽³⁾ profilaktisku vakcināciju, var ieviest ierobežojumus dzīvnieku tirdzniecībai ar tām Kopienas partnervalstīm, kas praktizē šādu vakcināciju. Šos ierobežojumus pamatoja ar to, ka vakcinēti dzīvnieki, pat ja tiem nenovēro slimības pazīmes, var būt vīrusa nēsātāji.

3. Lai atceltu veterināros un zootehniskos šķēršļus dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu tirdzniecības attīstībai Kopienā, Komisija ņēma vērā Starptautiskā epizootiju biroja (OIE)

izstrādātos veterināros noteikumus, kas piemērojami dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu tirdzniecībai ⁽⁴⁾. Mutes un nagu sērgas uzliesmojuma gadījumos šie noteikumi paredz daudz ātrāku brīvas tirdzniecības atjaunošanu (pēc trim mēnešiem), veicot tikai izkaušanu, nekā veicot vakcināciju (12 līdz 24 mēnešiem).

4. Ņemot vērā šos tirdzniecības apsvērumus, tajā pašā Komisijas ziņojumā tika izdarīts secinājums, ka nevakcinēšanas politikai ir priekšrocības, salīdzinot ar profilaktiskās vakcinācijas politiku. Tāpēc Kopienas līmenī šo izkaušanas politiku 1990. gadā ⁽⁵⁾ papildināja ar aizliegumu veikt profilaktisku vakcināciju, kā arī ar aizliegumu ievest Kopienas teritorijā vakcinētus dzīvniekus. Vakcināciju tomēr bija iespējams izmantot, bet tikai ārkārtas gadījumos, pēc mutes un nagu sērgas apstiprināšanas un pastāvot tās plašas izplatīšanās draudiem.

5. Eiropas Savienībā pēc jaunās stratēģijas pieņemšanas novēroja vairākus slimības uzliesmojumus: 1993. gadā Itālijā (57 uzliesmojumi), 1994., 1998. un 2000. gadā Grieķijā (attiecīgi – 95, 39 un 14 uzliesmojumi). Epidēmijas notika kaimiņvalstīs (Albānijā, Maķedonijā, Kosovā, Alžīrijā, Gruzijā, Armēnijā, Azerbaidžānā, Turcijā un Irānā). Turklāt 2001. gada 21. februārī sākās bezprecedenta desmit mēnešu krīze Apvienotajā Karalistē: konstatēja 2 034 infekcijas uzliesmojumus 10 124 saimniecībās un izkāva četrus miljonus dzīvnieku ⁽⁶⁾. Turklāt vairāk nekā divi miljoni dzīvnieku tika nokauti saistībā ar to uzturēšanas apstākļu problēmām un pārvietošanas ierobežojumiem saimniecībās ⁽⁷⁾. Apvienotās Karalistes robežās MNS nevarēja apturēt: 2001. gada 13. martā tā izplatījās Francijā (2 uzliesmojumi), 2001. gada 20. martā – Īrijā (1 uzliesmojums) un 21. martā – Nīderlandē (26 uzliesmojumi). Apvienotajā Karalistē turpināja izkaušanu līdz 2001. gada septembrim. Apvienotā Karaliste 2002. gada janvārī atguva savu no mutes un nagu sērgas brīvas valsts statusu, neizmantojot vakcināciju, kas sniedza iespēju tai atjaunot tirdzniecību.

⁽²⁾ Komisijas ziņojums Padomei par Komisijas veikto pētījumu par dalībvalstu politiku mutes un nagu sērgas apkarošanas jomā, Eiropas Kopienas Komisija, SEK(89) 1731 galīgā redakcija, 1989. gada 18. oktobris.

⁽³⁾ Profilaktiska vakcinācija ir dzīvnieku preventīva vakcinācija. To nedrīkst sajaukt ar ārkārtas vakcināciju, ko veic slimības uzliesmojuma gadījumos. Divējādu politiku īstenoja 1988. gadā: astoņas dalībvalstis (Beļģija, Vācija, Spānija, Francija, Itālija, Luksemburga, Nīderlande, Portugāle) praktizēja dzīvnieku profilaktisku vakcināciju, veicot inficētu dzīvnieku dāļu vai pilnīgu izkaušanu slimības parādīšanās gadījumā. Turpretī citas dalībvalstis (Dānija, Grieķija, Īrija, Apvienotā Karaliste) neveica profilaktisku vakcināciju, un slimības uzliesmojuma gadījumos visus inficētos dzīvniekus iznīcināja.

⁽⁴⁾ Starpvaldību organizācija, kura dibināta 1924. gadā un kuras normatīvus par starptautiskajiem veterinārajiem pamatnoteikumiem atzīst Pasaules Tirdzniecības organizācija.

⁽⁵⁾ Padomes 1990. gada 26. jūnija Direktīva 90/423/EEK, ar kuru izdara grozījumus Direktīvā 85/511/EEK, ar ko ievieš Kopienas pasākumus mutes un nagu sērgas pārbaudei, Direktīvā 64/432/EEK par dzīvnieku veselības problēmām, kas ietekmē liellopu un cūku tirdzniecību Kopienā, un Direktīvā 72/462/EEK par veselības un veterinārās pārbaudes problēmām, ievēdot liellopus, cūkas un svaigu gaļu no trešām valstīm (OV L 224, 18.8.1990., 13. lpp.).

⁽⁶⁾ Statistics on foot and mouth disease, DEFRA, Apvienotā Karaliste, 2002. gada 12. decembris.

⁽⁷⁾ Livestock Welfare Disposal Scheme, valsts atbalsts, kuru izveidoja Apvienotā Karaliste 2001. gada 22. martā, kuru pārvaldīja Rural Payments Agency un kuru apstiprināja Komisija.

Mutes un nagu sērgas profilakses un apkarošanas pasākumu galvenās iezīmes

Ietekme uz budžetu

6. Preventīvo un apkarošanas pasākumu kopuma mērķis ir ierobežot vīrusa ieviešanas un izplatīšanās risku Kopienas teritorijā (sk. 1. ierāmējumu). Šie preventīvie un apkarošanas pasākumi ir noteikti Kopienas direktīvās ⁽⁸⁾. Dalībvalstis ir atbildīgas par to stāšanos spēkā un tajās izklāstīto noteikumu piemērošanu. Komisijai savukārt ir pienākums kontrolēt Kopienas noteikumu ieviešanu dalībvalstīs. Komisija arī atbalsta trešās valstis to centienos kontrolēt un izskaust epizootijas. Komisijas Veselības un patērētāju tiesību aizsardzības ģenerāldirektorātam ir jāveic Kopienas veterināro izdevumu tieša pārvalde un kontrole ⁽⁹⁾.

1. ierāmējums

Kopienas pasākumi mutes un nagu sērgas profilaksei un apkarošanai

Preventīvo pasākumu sistēma attiecas uz sadarbību ar starptautiskām organizācijām un kaimiņvalstu būtisku atbalstu apkarošanā, kā arī uz lopkopības un gaļas veterināro, zootehnisko un sanitāro kontroli Eiropas Savienībā un pie tās robežām un uz dalībvalstu ārkārtas rīcības plānu izstrādi, kas ietver sevī nepieciešamos pasākumus, lai darbotos iespējamās krīzes gadījumā, kā arī uz dzīvnieku identifikācijas un atpazīstamības sistēmām.

Apkarošanas sistēma balstās uz operatīvu slimības izziņošanu, cilvēku un dzīvnieku pārvietošanās ierobežošanu, epidemioloģisko izmeklēšanu iesākšanu, lai identificētu aizdomīgos dzīvniekus, dalībvalstu ārkārtas rīcības plānu īstenošanu, nepieciešamo izkaušanu veikšanu, kurām seko dzīvnieku iznīcināšana un inficētās tehnikas un ražotnes dezinfekcija.

7. Pēc 2001. gada krīzes Komisija iesniedza Direktīvas priekšlikumu par grozījumiem mutes un nagu sērgas kontroles sistēmā ⁽¹⁰⁾. Padome to pieņēma 2003. gada 29. septembrī ⁽¹¹⁾.

8. Padome ⁽¹²⁾ 1990. gadā izstrādāja noteikumus par Kopienas finansiālo ieguldījumu atsevišķu smagu un lipīgu, tostarp mutes un nagu sērgas, dzīvnieku slimību izskausanas izmaksās. Ja dalībvalstis īsteno Kopienā paredzētos pasākumus, šis ieguldījums ir obligāts un izpaužas kā izmaksu atlīdzināšana 60 % apmērā no dalībvalstu izmaksu, kas saistītas ar mutes un nagu sērgu, lai kompensētu lauksaimniekiem dzīvnieku izkaušanu un iznīcināšanu, kā arī iekārtu un ražotņu dezinfekciju. Šis ieguldījums ir iegrāmatots budžeta ⁽¹³⁾ pozīcijā "Ārkārtas fonds sūdzībām veterinārajā jomā un attiecībā uz citām dzīvnieku infekcijām, kas apdraud sabiedrības veselību" ⁽¹⁴⁾.

9. Pēc jaunās stratēģijas pieņemšanas šī fonda apropriācijas visām dzīvnieku slimībām četras reizes pieauga 1999. gadā, dubultojās 2000. gadā un sasniedza kopējo summu 978,1 miljons EUR 2001., 2002. un 2003. ⁽¹⁵⁾ finanšu gadā. Galvenokārt saistībā ar 2001. gada mutes un nagu sērgas krīzi. Kas attiecas tikai uz 2001. gada krīzi, dalībvalstis deklarēja kopējo izdevumu summu, kas ietvēra dzīvnieku izkaušanas un iznīcināšanas, saimniecību un tehnikas dezinfekcijas kompensācijas, kas sasniedza 2 693,4 miljonus EUR, no kuriem 1 616 miljoni EUR tika pieprasīti Kopienas kompensācijās. Tikai izkaušanas kompensācijām deklarētā summa vien sasniedza 1 775,1 miljonu EUR, no kuras pieprasījumi 1 065,2 miljonu EUR apmērā bija iesniegti kompensāciju saņemšanai (sk. *Tabulu*).

⁽⁸⁾ Padomes 1985. gada 18. novembra Direktīva 90/423/EEK un Direktīva 85/511/EEK, ar ko ievieš Kopienas pasākumus mutes un nagu sērgas kontrolei (OV L 315, 26.11.1985., 11. lpp.).

⁽⁹⁾ Lai gan Kopienas atlīdzība dalībvalstīm par veterinārajiem izdevumiem ir iekļauta ELGFV Garantijas nodaļā, to uzskata par atbalstu, un tādēļ to tieši pārvalda un kontrolē Veselības un patērētāju ģenerāldirektorāts, bet uz to neattiecas dalībvalstu kontu kontroles procedūra, un nevar būt arī sertificēto institūciju iejaukšanās.

⁽¹⁰⁾ Padomes Direktīvas priekšlikums par Kopienas pasākumiem mutes un nagu sērgas kontrolei, ar kuru groza Direktīvu 92/46/EEK – KOM(2002) 736 galīgā redakcija, 2002. gada 13. decembris.

⁽¹¹⁾ Padomes 2003. gada 29. septembra Direktīva 2003/85/EEK par Kopienas pasākumiem mutes un nagu sērgas kontrolei, ar kuru atceļ Direktīvu 85/511/EEK un Lēmumus 89/531/EEK un 91/655/EEK un groza Direktīvu 92/46/EEK (OV L 306, 22.11.2003., 1. lpp.).

⁽¹²⁾ Padomes 1990. gada 26. jūnija Lēmums 90/424/EEK par izdevumiem veterinārijas jomā (OV L 224, 18.8.1990., 19. lpp.).

⁽¹³⁾ Ir runa par budžeta posteni B1-332. Budžeta nomenklatūru mainīja 2004. finanšu gadā. Tagad Ārkārtas fonds ir iekļauts 17 04 03 budžeta pantā.

⁽¹⁴⁾ Neietver govju sūkļveida encefalopātiju (GSE).

⁽¹⁵⁾ Šā fonda gada budžets laika posmā no 1995. līdz 1998. gadam pakāpeniski pieauga no pieciem miljoniem EUR un bija 20 miljoni EUR 1999. gadā, bet 2000. un 2001. finanšu gadā – sasniedza 41 miljonu EUR. MNS krīze prasīja vēl 400 miljonus EUR papildus Fonda sākotnējam apropriācijām 41 miliona EUR apmērā 2001. gadā, proti, papildinājums, kas desmit reizes pārsniedz sākotnējo līdzekļu summu. Budžetā iegrāmatotās galīgās apropriācijas 2001., 2002. un 2003. finanšu gadam kopā sasniedza 978,1 miljonu EUR.

Tabula

Dalībvalstu pieprasītā atīdzība, lai segtu to kompensācijas izdevumus par izkautiem dzīvniekiem

Valsts	To dzīvnieku skaits, par kuriem izmaksāta kompensācijas					Kompensāciju summa (EUR)				
	Altas	Kazas	Liellopi	Cūkas	Citi	Kopā	Altas	Kazas	Liellopi	Citi
Francija	48 573	206	1 406	10 138	—	60 323	5 739 074	23 651	1 697 635	1 868 433
Īrija	50 172	98	1 172	70	15	51 527	7 359 366	18 658	859 862	9 800
Nīderlande	39 011	9 654	90 842	136 545	1 134	277 186	3 965 380	1 363 801	65 247 745	16 339 358
Apvienotā Karaliste ⁽¹⁾	2 449 424	—	579 637	135 084	2 438	3 166 583	625 586 405	—	1 018 384 592	22 415 862
Kopā	2 587 180	9 958	673 057	281 837	3 587	3 555 619	642 650 225	1 406 110	1 086 189 835	40 633 454
										4 258 172
										1 775 137 795

(1) Maipas kurss: 1 EUR = 0.62380 sterliņu mārciņas (3.12.2001).

NB:

Dalībvalstu pieprasītā atīdzība skar 3,5 miljonus dzīvnieku.

Vislielākais skaits, proti, 3 166 583 dzīvnieki ir Apvienotajā Karalistē, kas veido 89 % no kopējā skaita.

Kompensācijas kopumā sasniedz 1 775,1 miljonus EUR, no kurām 1 670 pienākas Apvienotajai Karalistei, t.i., 94 % no kopējās kompensāciju summas, kas pienākas 2001. gadā MNS skartajām valstīm.

Visvairāk cietuši dzīvnieku kategorija 2001. gadā bija aitas, proti, 2 587 180 dzīvnieku. To aišu skaits, par kurām Apvienotajā Karalistē izmaksāta kompensācija, ir 94,53 % no kopsummas.

Vislielākā kompensācija par atsevišķu dzīvnieku kategoriju ir izmaksāta par liellopiem, t.i., EUR 1 086 189 835, no kuriem 93,8 % izmaksāti Apvienotajā Karalistē.

Avots:

FR/atīdzības pieprasījumi (5.10.2001 un 6.12.2002).

IRL/atīdzības pieprasījums (6.2.2002).

NL/atīdzības pieprasījums (2002. gada aprīlis).

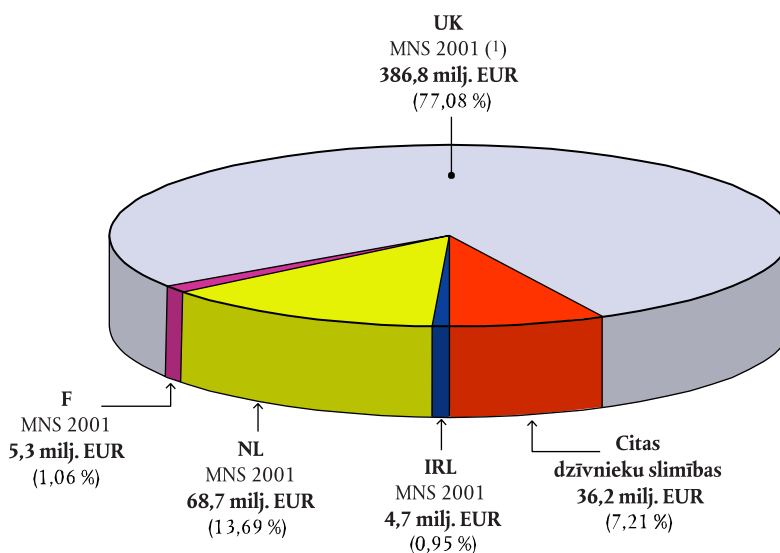
UK/atīdzības pieprasījumi (2001. gada decembris un 26.2.2003) un atīdzības pieprasījums no Ziemeļīrijas.

10. Saskaņā ar Komisijas lēmumiem par atbalsta piešķiršanu mutes un nagu sērgas kontrolei ⁽¹⁶⁾ Komisija piekrita maksāt dalībvalstīm kopējo summu 433,5 ⁽¹⁷⁾ miljoni EUR par izkaušanas izdevumiem un 32,1 miljonu EUR par citām izmaksām, un 2003. gada 31. decembrī Kopienas kopējais ieguldījums bija 465,6 miljoni EUR (sk. 1. Diagrammu).

11. Komisija vēl nav pabeigusi dalībvalstu izdevumu pārbaudi un nav izmaksājusi dalībvalstīm pienākošos līdzekļus kā 2001. gada izdevumu kompensāciju, izņemot Franciju un Īriju. Tādēļ iepriekš minētajam ārkārtas fondam pieejamās apropriācijas nebija pilnīgi izmantotas par vairāk nekā 48 % attiecībā uz laika posmu no 2001. līdz 2003. finanšu gadam (sk. 2. Diagrammu).

1. grafiks

Kopējie maksājumi no Ārkārtas veterinārā fonda līdz 31.12.2003.,
pamatojoties uz galīgajām 2001., 2002. un 2003. gada budžeta apropriācijām

⁽¹⁾ MNS 2001: mutes un nagu sērga 2001. gadā.

NB:

Aptuveni 17 miljonu EUR summa, kas 2001. gadā izmaksāta saistībā ar putnu gripu, netika iekļauta pozīcijā "Citas slimības", jo šim nolūkam izmantoja pārgrāmatotās 2000. gada apropriācijas.

Aptuveni 2,5 miljonu EUR izdevumi Grieķijā 2000. gadā saistībā ar MNS tika iekļauti pozīcijā "Citas slimības".

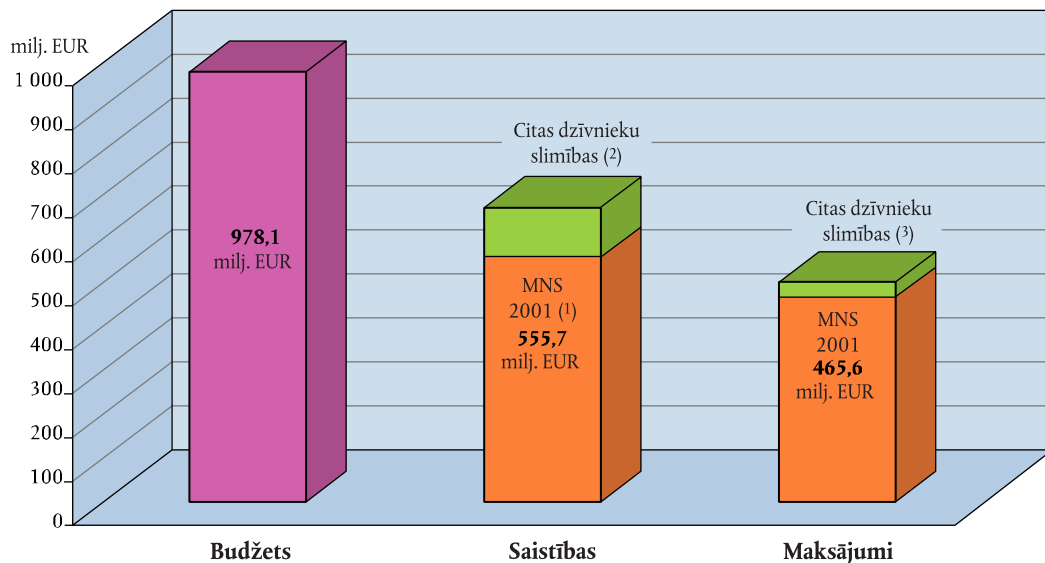
Avots: Komisija.

⁽¹⁶⁾ Komisijas Lēmumi 2001/646/EK (OV L 228, 24.8.2001, 24. lpp.), 2001/652/EK (OV L 230, 28.8.2001, 8. lpp.), 2001/653/EK (OV L 230, 28.8.2001, 12. lpp.) un 2001/654/EK (OV L 230, 28.8.2001, 16. lpp.) par finansējuma piešķiršanu, kas paredzēts mutes un nagu sērgas izskaušanai Francijā, Īrijā, Nīderlandē un Apvienotajā Karalistē.

⁽¹⁷⁾ Līdz 2003. gada 31. decembrim veiktie maksājumi.

2. grafiks

Ārkārtas veterinārā fonda 2001., 2002. un 2003. gada budžeta izmantošana

(1) MNS 2001: mutes un nagu sērga 2001. gadā.

(2) Saistības, kas attiecas uz pozīciju "Citas dzīvnieku slimības": 114,38 miljoni EUR.

(3) Maksājumi, kas attiecas uz pozīciju "Citas dzīvnieku slimības": 36,2 miljoni EUR.

NB:

Maksājumapropriācijas neietver aptuveni 17 miljonu EUR apropriācijas, kas pārgrāmatotas no 2000. gada.

Aptuveni 2,5 miljonu EUR izdevumi Grieķijā 2000. gadā saistībā ar MNS tika iekļauti pozīcijā "Citas slimības".

Avots: Komisija.

Palātas veiktā revīzija

12. Pēc klasiskā cūku mēra un govju sūkļveida encefalopātijas epidēmijām Palāta pārbaudīja Kopienas pasākumus šo dzīvnieku slimību apkarošanā ⁽¹⁸⁾.

13. Ņemot vērā mutes un nagu sērgas krīzes plašumu un ar to saistītos budžeta izdevumus, Palāta nolēma veikt jaunu revīziju ar mērķi noteikt, vai:

- Komisijas pielietotā analīzes metode MNS novēršanas un izskaušanas stratēģijas izvēlē bija pietiekami aktuāla un atjaunināta;
- Komisija, balstoties uz savu kontroli un vērtējumiem, ir iesniegusi Padomei Kopienas stratēģijas pielāgojumu priekšlikumus;

- Komisijas ieviestā sistēmā dalībvalstu izdevumu atlīdzināšanai bija adekvāta, ātra un nediskriminējoša.

14. Lai atbildētu uz šiem jautājumiem, Palāta novērtēja Komisijas darbību, ņemot vērā Komisijas analītiskās metodes, Komisijas veikto dalībvalstu īstenoto Kopienas pasākumu pārraudzību, kā arī iespējamās priekšlikumus Kopienas tiesību aktu pielāgošanai. Palāta, paturot prātā, ka no iepriekšējām epizootijām gūtā mācība var sniegt savu ieguldījumu MNS profilakses un izskaušanas stratēģijas izstrādē, vispirms pārbaudīja Komisijas darbību pirms krīzes un tās laikā. Pēc tam Palāta analizēja kompensāciju sistēmu, jo īpaši ņemot vērā Palātas iepriekšējos ieteikumus. Šī pārbaude aprobežojās tikai ar to izdevumu atlīdzināšanu, kas saistīti ar dzīvnieku izkaušanu ⁽¹⁹⁾. Visbeidzot Palāta pārskatīja Komisijas gūto mācību pēc 2001. gada krīzes.

⁽¹⁸⁾ Gada pārskats par 1995. finanšu gadu (OV C 340 12.11.1996., 1. lpp.). Īpašais ziņojums Nr. 19/98 par Kopienas noteikto finansējumu pēc govju sūkļveida encefalopātijas krīzes veiktajiem pasākumiem (ESB) (OV C 383 19.12.1998., 1. lpp.). Īpašais ziņojums Nr. 1/2000 par klasisko cūku mēri (OV C 85 23.3.2000., 1. lpp.). Īpašais ziņojums Nr. 14/2001 par Īpašā ziņojuma Nr. 19/98 par GSE pēcpārbaudi (OV C 324 20.11.2001., 1. lpp.).

⁽¹⁹⁾ Kamēr Komisija nav pabeigusi sarunas ar dalībvalstīm un nav pieņēmusi galīgo lēmumu par piešķiramo finansiālo atbalstu, Palāta nevar sniegt atzinumu par citiem izdevumiem, kas saistīti ar dzīvnieku iznīcināšanu mutes un nagu sērgas dēļ, ražotņu un iekārtu dezinfekciju, ne arī par Komisijas finanšu kontroles mehānismiem.

15. Revīzija notika Komisijā un MNS skartajās dalībvalstīs (Francijā, Īrijā, Nīderlandē un Apvienotajā Karalistē) ⁽²⁰⁾. Revīzijas apmeklējumi galvenokārt attiecās uz lauksaimniecības ministrijām, kuras ir atbildīgas par veterinārajiem un sanitārajiem aspektiem, kā arī attiecīgajiem reģionālajiem dienestiem ⁽²¹⁾. Šajā ziņojumā tika ņemts vērā apmeklēto iestāžu, Eiropas Parlamenta, starptautiskās konferences par mutes un nagu sērgas novēršanu un izskaušanu un dalībvalstīs veiktās izmeklēšanas ⁽²²⁾.

KOMISIJAS RĪCĪBA PIRMS KRĪZES

Izmantotā analītiskā metode nebija pietiekami aktuāla un atjaunināta

16. Lai noteiktu Kopienas turpmāko stratēģiju, jau iepriekš minētajā 1989. gada ziņojumā ⁽²³⁾ (sk. 2. punktu), Komisija veica izmaksu un guvumu analīzi dažādām politikām, kuras dalībvalstīs realizēja mutes un nagu sērgas izskaušanai (profilaktiskās vakcinācijas politika vai regulāras izskaušanas politika). Komisija, jo īpaši, novērtēja mutes un nagu sērgas parādīšanās risku Kopienā, balstoties uz vienu vai otru politiku, kuru vajadzētu piemērot pēc

1992. gada, kā arī šo divu iespējamo alternatīvu ekonomiskajām sekām. Komisija plānoja izmaksas desmit gadu periodam (no 1993. līdz 2002. gadam) atkarībā no trim atšķirīgiem krīzes plāšuma scenārijiem. Attiecībā uz nevakcinācijas politiku Komisija izmantoja vidējo scenāriju ar 20 uzliesmojumiem 13 epizootijās. Paredzamās izmaksas šajā scenārijā bija 35 miljoni EUR. Turpretī optimistiskā scenārija izmaksas tika novērtētas 0,3 miljonu EUR apmērā, bet pesimistiskā scenārija – 955 miljonu EUR apmērā.

17. Turklāt 1989. gada ziņojumā galvenā uzmanība bija pievērsta komerciāla rakstura apsvērumiem, finansiālajām un lauksaimniecības izmaksām un peļņai, neņemot vērā vides un sociālās lielas izmaksas.

18. Pirms 2001. gada Eiropas Savienībā notikušās epizootijas Komisijai nebija radusies vajadzība pārbaudīt Kopienas noteikumu lietderību. Patiesi, no vienas puses, trijās epizootijās tika konstatēti vairāk par 20 uzliesmojumiem (Komisijas izvēlētajā scenārijā pieļaujamais uzliesmojumu lielākais skaits), bet no otras puses, astoņos gados notika tikai četras krīzes (salīdzinot ar trīspadsmit krīzēm desmit gados jau minētajā scenārijā). Kopš 1993. gada savukārt atsevišķi vīrusa izplatīšanās veicinošie riski palielinājās: līdz ar vienotā tirgus izveidi palielinājās dzīvnieku pārvietošana ⁽²⁴⁾, samazinājās lopkautuvju skaits ⁽²⁵⁾, kas veicināja dzīvnieku uzkrāšanos un inficēšanās riska palielināšanos, kā arī saimniecību ganāmpulku, jo īpaši aitu, kazu un cūku, blīvums palielinājās ⁽²⁶⁾. FAO ⁽²⁷⁾ 1998. gada februārī brīdināja 33 Mutes un nagu sērgas kontroles komisijā ietilpstošo dalībvalstis par to, ka “dzīvnieku transportēšana lielos attālumos un pieaugošais lopu blīvums jebkurā brīdī var būt par iemeslu jaunām postošām epizootijām Eiropā” ⁽²⁸⁾.

⁽²⁰⁾ Trīs no šiem revīzijas apmeklējumiem tika veikti kopā ar Komisijas dienestiem.

⁽²¹⁾ Tika intervēti kompensāciju saņēmēji un nokauto dzīvnieku vērtētāji. Tika apmeklēti arī Starptautisko epizootiju birojs Parīzē, Pirbright laboratorija un National Audit Office (NAO) Londonā.

⁽²²⁾ *International Conference on Control and Prevention of Foot and Mouth Disease, Final Report*, Brisele, 2001. gada 12.-13. decembris, kuru organizēja Padomes Beļģijas prezidentūra, Eiropas Komisija, Nīderlandē un Apvienotā Karaliste;

The 2001 Outbreak of Foot and Mouth Disease, Report by the Comptroller and Auditor General, 2002. gada 21. jūnijs, *The Stationery Office*, Londona;

Rapport d'information n° 405, Ž. P. Emorins (P. Émorine), Francijas Senāts, pieņemts Senāta 2001. gada 21. jūnija sēdē;

Foot and Mouth Disease 2001: Lessons to be learned Inquiry, 2002. gada 22. jūlijs, Dr Iain Anderson CBE, *The Stationery Office*, Londona; *Infectious diseases in livestock*, *The Royal Society*, 2002. gada jūlijs;

Atbildes uz ziņojumiem *Foot and Mouth Disease Inquiries*, HM Government with the Welsh Assembly Government, 2002. gada novembris;

Eiropas Parlamenta 2002. gada 17. decembra Rezolūcija par mutes un nagu sērgas apkarošanu Eiropas Savienībā 2001. gadā un veiciamiem pasākumiem, lai izvairītos un apkarotu epizootijas Eiropas Savienībā, un Eiropas Parlamenta pagaidu komitejas ziņojums par mutes un nagu sērgu (A5-0405/2002).

⁽²³⁾ Komisijas ziņojums Padomei par Komisijas veikto pētījumu par dalībvalstīs esošo politiku mutes un nagu sērgas kontroles jomā, Eiropas Kopienas Komisija SEK(89) 1731 galīgā redakcija, 1989. gada 18. oktobris.

⁽²⁴⁾ Liellopu pārvietošana attiecas uz aptuveni 3 miljoniem dzīvnieku gadā.

⁽²⁵⁾ Apvienotajā Karalistē lopkautuvju skaits samazinājās no 1 400 1990. gadā līdz 400 1999. gadā.

⁽²⁶⁾ No 1987. līdz 1997. gadam cūku blīvums saimniecībā vairāk nekā trīskāršojās Īrijā, par vairāk nekā 50 % palielinājās Nīderlandē, Apvienotajā Karalistē un Francijā. Aitu ganāmpulka blīvums uz vienu saimniecību ievērojami palielinājās Spānijā un Īrijā, un, jo īpaši, Apvienotajā Karalistē, kur tas sasniedza vairāk nekā 500 dzīvniekus uz saimniecību, četras reizes pārsniedzot Eiropas Savienības vidējo dzīvnieku blīvumu saimniecībās (137,9 galvas saimniecībā). Arī kazu ganāmpulka blīvums uz vienu saimniecību šajā laika posmā ir līdzīgi palielinājies, jo īpaši Grieķijā, Spānijā, Francijā, Itālijā un Nīderlandē (Lauku saimniecību struktūra; Vēsturiskie rezultāti – Aptaujas no 1966./1967. līdz 1997. gadam – Galīgā versija: 2000. gada oktobris Eurostat, 88., 89. un 92. lpp.).

⁽²⁷⁾ Apvienoto Nāciju Organizācijas Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (ANO FAO).

⁽²⁸⁾ FAO preses paziņojums 98/05.

19. Turklāt 1997./1998. gadā klasiskā cūku mēra epidēmija Kopienai ⁽²⁹⁾, dalībvalstīm un lopkopjiem radīja nozīmīgas izmaksas. Ņemot vērā šo pieredzi Komisija pati ⁽³⁰⁾ kā nepilnīgus novērtēja pasākumus, kurus mutes un nagu sērgas apkarošanai paredz Direktīva 85/511/EEK. Pamatojoties uz ekspertu atzinumu, Komisijas sāka pārskatīt Direktīvu, bet 2001. gada 20. februārī Apvienotajā Karalistē sākusies epizootija pārtrauca iesākto darbu.

20. Komisija nav veikusi stratēģijas pilnīgu novērtējumu kopš tās pieņemšanas 1990. gadā. Turklāt Komisija nav iesniegusi Padomei un Parlamentam ziņojumu ik pēc trīs gadiem par Lēmuma 90/424/EEK piemērošanas noteikumiem saistībā ar slimības izskaušanas darbību Kopienā un šim mērķim paredzēto Kopienas finansiālo atbalstu ⁽³¹⁾. Komisija nav arī atjauninājusi pētījumu par dalībvalstu veterinārajiem dienestiem, kuru Lauksaimniecības ģenerāldirektorāts veica 1992. gadā, lai gan šī pētījuma atjaunināšana būtu Komisijai sniegusi iespēju pārbaudīt, vai dienestu stāvoklis ir pietiekams, lai nodrošinātu stratēģijas veiksmīgu īstenošanu (sk. 48.-49. punktus).

Komisijas pārraudzība dažos aspektos nebija pietiekama, un savlaicīgi netika novērstas nepilnības noteikumos

21. Ikdienā Komisijas pārraudzība sanitārajā un veterinārajā jomā galvenokārt notiek divējādi: pirmkārt, Komisijas dienesti Briselē pārbauda, vai direktīvas ir iekļautas dalībvalstu tiesību aktos, un otrkārt, inspektori no Pārtikas un veterinārā biroja (PVB, Dublina) veic pārbaudes uz vietas PVB ⁽³²⁾. Palāta uzskata, ka laika posmā pirms 2001. gada krīzes, tiesību aktos paredzētajās pārbaudēs galvenā uzmanība bija jāpievērš Kopienas direktīvās paredzēto MNS novēršanas un izskaušanas pasākumu īstenošanai un to transponēšanai dalībvalstu tiesību aktos. Šie pasākumi ietver:

- a) veterināro un sanitāro kontroli uz robežām, kas attiecas uz dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu importu;
- b) dzīvnieku barības kontroli, lai izvairītos no dzīvnieku vai dzīvnieku izcelsmes produktu inficēšanās;

c) ārkārtas rīcības plānu ieviešanu dalībvalstīs, lai nodrošinātu iespēju mobilizēt cilvēku, tehnikas resursus un pasākumu pienācīgu organizēšanu krīzes gadījumā;

d) dalībvalstu identifikācijas un dzīvnieku pārvietošanas izsekošanas sistēmas, kā arī informācijas apmaiņas starp dalībvalstīm sistēmas (ANIMO) izveidošanu, kas ir nozīmīga, lai atrastu un ātri izkautu inficētos dzīvniekus.

Nesistemātiskas atbilstības pārbaudes Kopienas direktīvu iestrādāšanai valstu tiesību aktos

22. Komisija gandrīz sistemātiski pārbauda Kopienas direktīvu formālu transponēšanu dalībvalstu tiesību aktos attiecīgajās direktīvās noteiktajos termiņos. Turpretī atbilstības pārbaudes netiek veiktas regulāri. Praksē tās tiek veiktas tikai tad, kad pārbaudes dalībvalstīs veic PVB ⁽³³⁾ vai arī pēc sūdzībām, kuras iesniedz trešā puse, tādēļ ir liels risks, ka šīs direktīvas nav transponētas dalībvalstu tiesību aktos pareizi, un šis risks iespējams pastāv vēl joprojām.

23. Komisija ir daudzkārt brīdinājusi dalībvalstis par direktīvu nesavlaicīgu transponēšanu. Pēc paziņojuma par dalībvalsts veiktajiem pasākumiem saņemšanas Komisija tos reģistrē arhīvā, neveicot atbilstības pārbaudi, un tādēļ Komisija nav izskatījusi nevienu atbilstības pārkāpuma lietu. Attiecībā uz direktīvu par dzīvnieku identifikāciju, precīzāk – aitu identifikāciju, kura bija jātransponē dalībvalstu tiesību aktos līdz 1995. gada 1. janvārim, no 1993. līdz 1996. gadam Komisija oficiāli brīdināja dalībvalstis par to, ka dalībvalstis neziņo par īstenotajiem valsts pasākumiem. No 1994. līdz 1997. gadam Komisija reģistrēja lietas pēc tam, kad bija notikusi Kopienas tiesību aktu formāla transponēšana dalībvalstu tiesību aktos, neveicot to atbilstības kontroli. Taču 2001. gada krīzes laikā PVB visās dalībvalstīs, kuras bija skārusi mutes un nagu sērga (izņemot Nīderlandi), atklāja nozīmīgas šīs direktīvas transponēšanas nepilnības, kas negatīvi ietekmēja epidēmijas izplatīšanos 2001. gadā (sk. 35. punktu).

⁽²⁹⁾ Kopā Kopienas budžetā 1997. un 1998. gadam tika paredzēti 650,5 miljoni EUR. Palātas Īpašais ziņojums Nr. 1/2000, 1. punkts.

⁽³⁰⁾ KOM(2002) 736 galīgā redakcija, 2002. gada 13. decembris, 4. lpp.

⁽³¹⁾ Lēmuma 90/424/EEK 43. a pants nosaka, ka Komisijai ik pēc trīs gadiem jāiesniedz Parlamentam un Padomei ziņojums par piemērošanas nosacījumiem.

⁽³²⁾ Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektorāta F direktorāts.

⁽³³⁾ Apmeklējumu uz vietas laikā PBV pārbauda arī attiecīgās valsts īstenoto ES tiesību aktu transponēšanas pasākumu efektivitāti un izstrādā ieteikumus Komisijai, cita starpā, ja uzskata, ka valsts īsteno tie pasākumi neatbilst Kopienas normatīviem.

Labi pārraudzītas veselības un veterinārās pārbaudes pie Eiropas Savienības robežām, bet daži riski neadekvāti atrunāti noteikumos

24. PVB veica daudzas dalībvalstu robežkontroles punktu (RKP) veterinārās un sanitārās pārbaudes, lai pārbaudītu to, vai Kopienas teritorijā caur šiem robežkontroles punktiem tiek ievesti tikai tādi produkti, kas atbilst Kopienas normatīviem dzīvnieku veselības un pārtikas drošības jomā. Neatbilstību gadījumā Komisija uz laiku apturēja neatbilstīgo RKP darbību, un, lai atjaunotu šo RKP darbību dalībvalstis īstenoja PVB pieprasītos uzlabojumus samērā ātri, piemēram, augstāku personāla kvalifikāciju un stingrāku veterināro kontroli, iekārtu un telpu higiēnas uzlabošanu, dzīvnieku sūtījuma reģistrācijas sistēmas, veterināro sertifikātu, kā arī reģistru uzlabošanu.

25. Lai arī nav iespējams pilnīgi pasargāt no ārējās inficēšanās avotiem, Kopienas tiesību aktos arī bija vairāki trūkumi krīzes laikā. Tie galvenokārt attiecās uz robežu aizsargāšanu, jo īpaši ceļotāju pārtikas pārvadāšanu un arī iespēja brīvā zonā uzglabāt produktus, kas neatbilst Kopienas tiesību aktiem (sk. 91. (a) punktu). Pirms krīzes Komisija izvirzīja priekšlikumu ierobežot dzīvnieku izcelsmes produktu ieviešanu Kopienas teritorijā, atļaujot ievest tikai tādus dzīvnieku izcelsmes produktus, kas atbilst Eiropas Savienības normatīviem par dzīvnieku veselību, bet šo priekšlikumu pieņēma tikai 2002. gadā⁽³⁴⁾. Tikai pēc krīzes – 2002. gada novembrī Komisija ierosināja pastiprināt dzīvnieku izcelsmes produktu, kas ir paredzēti personīgajam patēriņam, ieviešanas kontroli. Šo lēmumu pieņēma 2002. gada decembrī⁽³⁵⁾.

Kavēšanās kontrolēt un aizliegt ēdināšanas atkritumu izmantošanu dzīvnieku barībai

26. PVB veica dzīvnieku barības inspekcijas novēloti, daļēji jau pēc krīzes. PVB vērsa uzmanību uz trūkumiem dzīvnieku barībai izmantoto atkritumu pārstrādes kontrolē dalībvalstīs.

Tādējādi tika atklāti riski, kas saistīti ar šāda veida lopbarību, taču daļēji – tikai pēc krīzes.

27. Katrā ziņā jau 1997./1998. gadā riski, kas ir saistīti ar šāda veida dzīvnieku barību, tika minēti kā iemesli cūku mērim Vācijā, proti, tika izmantoti nepietiekami apstrādāti pārtikas atkritumi un samazgas, tādējādi pārkāpjot Kopienas tiesību aktus. Pēc tam noteiktas dalībvalstis savā teritorijā aizliedza pat pārstrādāto pārtikas atkritumu izmantošanu dzīvnieku barībā (Francija un Nīderlande) jau pirms 2001. gada mutes un nagu sērgas krīzes, bet citas dalībvalstis (Vācija un Apvienotā Karaliste) to neizdarīja. Kopienā 2001. gada februārī pārstrādātu pārtikas atkritumu izmantošana cūku barībā bija likumīga⁽³⁶⁾, neraugoties uz Komisijas priekšlikumiem.

28. Apvienotās Karalistes lauku saimniecībai, kurā aizsākās krīze, bija atļauja izmantot cūku barībā pārstrādātus pārtikas atkritumus. Īstenībā šīs lauku saimniecības lopkopis savāca pārtikas atkritumus no tuvienes restorāniem, viesnīcām, skolām un armijas kazarmām un uzglabāja tos netālu no savas saimniecības pirms to vešanas uz diviem pārstrādes uzņēmumiem, kas atradās tuvu viņa saimniecībai. Pēc pārstrādes šie pārtikas atkritumi tika izbaroti cūkām. Taču ministrijas veiktajā pārbaudē pēc krīzes sākšanās pārtikas tvertnēs tika atklāti normām neatbilstīgu atkritumus, kas skaidri pierādīja pārtikas atkritumu nepietiekamu pārstrādi⁽³⁷⁾. Vīrusa tipa "Pan Āzijas O" precīza izcelsmes vieta netika pārliecināti noteikta. Vīrusa ienākšanas iespēja caur robežkontroles punktiem tika vispār noraidīta un aizdomas⁽³⁸⁾ novirzījās uz nelegālām produktu kravām, kuras tika deklarētas kā nepārtikas un vairumā pārdotas restorāniem vai ēdnīcām.

⁽³⁴⁾ Padomes 2002. gada 16. decembra Direktīva 2002/99/EK, ar ko paredz dzīvnieku veselības noteikumus, kuri reglamentē tādu dzīvnieku izcelsmes produktu ražošanu, pārstrādi, izplatīšanu un ieviešanu, kas paredzēti lietošanai pārtikā (OV L 18, 23.1.2003., 11. lpp.).

⁽³⁵⁾ Komisijas 2002. gada 9. decembra Lēmums 2002/995/EK, ar ko paredz pagaidu aizsardzības pasākumus attiecībā uz dzīvnieku valsts produktu importu pašpatēriņam (OV L 353 30.12.2002., 1. lpp.).

⁽³⁶⁾ 2000. gadā Komisija iesniedza Parlamentam un Padomei priekšlikumu (KOM(2000) 574) par aizliegumu barojamo dzīvnieku barībā izmantot sabiedriskās ēdināšanas pārtikas atkritumus un samazgas, taču šis priekšlikums tika pieņemts tikai 2002. gadā (Regula (EK) Nr. 1774/2002 (OV L 273 10.10.2002., 1. lpp.)). 2001. gada janvārī, tieši pirms krīzes tā iesniedza arī priekšlikumu aizliegt pārtikas atkritumu izmantošanu cūku barībā, bet šis priekšlikums tika pieņemts tikai 2001. gada 23. oktobrī. Padomes 2001. gada 23. oktobra Direktīva 2001/89/EK par Kopienas pasākumiem klasiskā cūku mēra kontrolei (OV L 316 1.12.2001., 5. lpp.).

⁽³⁷⁾ *Origin of the UK Foot and Mouth Disease Epidemic in 2001*, Department for Environment, Food and Rural Affairs, 2002. gada jūnijs.

⁽³⁸⁾ *Foot and Mouth Disease 2001: Lessons to be learned Inquiry*, 47. lpp.

Nepietiekamas pārbaudes un kritēriji dalībvalstu ārkārtas plāniem

29. Padome ⁽³⁹⁾ 1990. gadā pieprasīja dalībvalstīm izstrādāt ārkārtas rīcības plānus, kuros būtu izklāstīti MNS uzliesmojuma gadījumā veicamie pasākumi. Šiem plāniem bija jāparedz viss vajadzīgais telpu, iekārtu, personāla un citu līdzekļu nodrošināšanai, lai ātri un efektīvi novērstu uzliesmojumu. Komisijai bija jānosaka kritēriji, kuri jāievēro, lai izveidotu šos plānus, jāveic šo plānu pārbaude, lai noteiktu, vai tie sniedz iespēju sasniegt nosprausto mērķi, un jāiesaka dalībvalstij ieviest tajos iespējamie labojumi. Padome arī bija paredzējusi, ka plāni varētu tikt vēlāk papildināti un uzlaboti, ņemot vērā situācijas attīstību.

30. Komisija 1991. gadā noteica obligātos kritērijus dalībvalstu ārkārtas rīcības plāniem ⁽⁴⁰⁾. Ārkārtas rīcības plānu kritēriju mērķis bija nodrošināt ātru vajadzīgo līdzekļu mobilizāciju, lai nodrošinātu ātru un efektīvu mutes un nagu sērgas izskaušanu tās parādīšanās gadījumā. Neraugoties uz to, ka Komisija prasīja no dalībvalstīm pamatorganizācijas izveidošanu, kas pārvaldītu krīzi, piemēram, krīzes grupas, vietējos krīzes centrus, personālu, kas ir atbildīgs par ārkārtas pasākumiem, Palāta konstatēja, ka Komisija nav pieprasījusi no dalībvalstīm virkni informācijas vai nozīmīgu priekšnosacījumu nodrošināšanu slimības apkarošanai, kā arī efektīvu administratīvo un finansiālo organizāciju, proti:

- a) norādījumus par dažādiem scenārijiem vajadzīgo personālu un līdzekļiem (optimistiskais, mērenais un pesimistiskais scenārijs) un, kā tie tiek mobilizēti;
- b) ārkārtas rīcības plānu atkārtotu pārbaudi, vadoties pēc pieredzes, lauksaimnieku iepazīstināšanu ar šiem plāniem, kā arī regulāru simulāciju veikšanu;
- c) kritērijus, pēc kuriem ir jāveic ārkārtas vakcinācija;
- d) informāciju par izveidotām nokauto dzīvnieku, viņu vērtības, veikto maksājumu, paralēlo pārbaudi, izmantojot esošās veterinārās vai dzīvnieku identifikācijas datu bāzes, reģistrācijas procedūram;

⁽³⁹⁾ Direktīva 90/423/EEK.

⁽⁴⁰⁾ Komisijas 1991. gada 8. janvāra Lēmums 91/42/EEK, ar ko nosaka piemērojamās kritērijus, lai izveidotu ārkārtas rīcības plānus mutes un nagu sērgas kontrolei, piemērojot Padomes Direktīvas 90/423/EEK (OV L 23, 29.1.1991., 29. lpp.) 5. pantu.

- e) steidzamas vērtētāju pieņemšanas darbā sistēmu un vispārējos atalgošanas principus;

- f) lopkopju finansiālā atbalsta sistēmu un tās piemērošanu pirms izklausīšanas vai pēc tās.

31. Kopš 1991. gada Komisija nav pārskatījusi šos kritērijus. No 1993. līdz 1995. gadam Komisija apstiprināja dalībvalstu plānus. Tomēr šī procesa laikā Komisija aprobežojās ar dokumentu pārbaudi, uz vietas nepārbaudot aprakstīto pasākumu efektivitāti. Pretēji 33. punktā minētajai Komisijas atbildei, Komisijas 1995. gada vadlīnijas ārkārtas rīcības plānu ⁽⁴¹⁾ sagatavošanā aprobežojās tikai ar prasību dalībvalstīm nodrošināt tādus veterināros dienistus, kas jebkurā vajadzības gadījumā varētu darboties līdz desmit infekcijas uzliesmojuma vietās, bet neparedzot šo dienestu paplašināšanos atkarībā no epidemioloģiskās situācijas. Turklāt Komisija (PVB) veica ārkārtas rīcības plānu pirmās pārbaudes uz vietas dalībvalstīs, kuras skārusi mutes un nagu sērga, tikai 2001. gada beigās un 2002. finanšu gadā – pēc krīzes. Parlaments ir atzīmējis arī to, ka Komisija pirms krīzes “nav veikusi dalībvalstu ārkārtas rīcības plānu pārbaudi vēlamos termiņos”. Parlaments arī konstatēja, ka, ņemot vērā pārbaudes saistībā ar ārkārtas rīcības plānu apstiprināšanu, Apvienotajā Karalistē, Īslandijā un Francijā šo plānu īstenošanu nebija pārbaudīta pirms 2001. gada epidēmijas ⁽⁴²⁾.

32. Neraugoties uz to, ka Komisija ir apstiprinājusi dalībvalstu plānus, šie plāni nebija piemērojami lielai, bezprecedenta un neparedzamai krīzei. Plāni nebija pietiekami paredzējuši ne pesimistisko scenāriju, ne arī vajadzīgo līdzekļu palielināšanu, lai šo problēmu risinātu, ne arī vajadzīgo administratīvo un finansiālo pasākumu organizēšanu.

⁽⁴¹⁾ Vadlīniju par to, kā sagatavot ārkārtas rīcības plānus epidēmiskām slimībām, punkts 6.12: “Katrai dalībvalstij jānodrošina, lai tai nekavējoties būtu pieejams pietiekami sagatavots personāls, kas varētu tikt galā ar 10 slimības uzliesmojumiem un pārraudzīt aizsardzības teritoriju 3 km rādiusā no uzliesmojuma. Ir aprēķināts, ka labi sagatavots veterinārs var apmeklēt un pārbaudīt ne vairāk par 5 lauku saimniecībām dienā, ja viņš/ viņa veic vajadzīgās dezinfekcijas procedūras katrā no tām.”

⁽⁴²⁾ Eiropas Parlamenta 2002. gada 17. decembra Rezolūcija, 54. punkts.

33. Piemēram, Apvienotās Karalistes plāns, ko iesniedza Komisijai, netika būtiski pārskatīts kopš tā apstiprināšanas 1991. gadā. Saskaņā ar Komisijas vadlīnijām pesimistiskais scenārijs nebija paredzēts ⁽⁴³⁾ un pat valsts plānā, kurā tika paredzēts šaurāka mēroga lokāls plāns, šis scenārijs neparedzēja vairāk nekā desmit vienlaicīgus slimības uzliesmojumus ⁽⁴⁴⁾, nenosakot procedūru ātrai vajadzīgo resursu palielināšanai ar mērķi veikt nepieciešamo dzīvnieku izkaušanu un iznīcināšanu. Netika norādīta vērtētāju ārkārtas pieņemšanas darbā un vispārējās atalgošanas sistēma. Plāns netika izplatīts lopkopjiem vai viņu pārstāvjiem. Francijā plāns sniedz iespēju veiksmīgi tikt galā ar diviem vienlaicīgiem uzliesmojumiem, bet vajadzīgo līdzekļu palielināšana pesimistiskā scenārija gadījumā netika paredzēta. Īrijas plāns paredzēja tikt galā ar desmit vienlaicīgiem uzliesmojumiem. Vienīgi Nīderlande guva mācību no klasiskā cūku mēra krīzes un paredzēja nepieciešamo līdzekļu palielināšanu, lai tiktu galā ar 26 vienlaicīgiem uzliesmojumiem, veicot ārkārtas vakcināciju brīdī, kad nebija pietiekamu resursu, lai veiktu tūlītēju izkaušanu.

34. Komisijas iekšējā revīzijā konstatēja, ka Veselības un pārtikas aizsardzības ģenerāldirektorāts, kas pastāvīgi saskaras ar krīzes situācijām dzīvnieku sektorā, bija ieviesis standartizētās ikdienas metodes, kas tika uzskatītas par efektīvām, rakstiski nedokumentējot šī darba procedūras, kā arī nebija pieejams aprīkojums un rokasgrāmatas par krīžu pārvaldi. Neraugoties uz to, ka Komisija krīzes laikā rīkojās ļoti ātri (sk. 44. punktu), Palāta uzskata, ka, ja Komisija būtu labi sagatavojusies, jo īpaši saistība ar noteikumiem par dalībvalstīm piešķiramo finansiālo atbalstu (sk. 74.-81. punktu), būtu bijis iespējams izvairīties no atsevišķām problēmām, ar kurām Komisija saskārās 2001. gada krīzes laikā.

Pret mutes un nagu sērgu uzņēmīgu dzīvnieku sugu nepilnīga identificēšana un nepietiekama izsekošana

35. Kopienā liellopu individuālās identifikācijas un reģistrācijas sistēma ir obligāta ⁽⁴⁵⁾. Tomēr Palāta konstatēja, ka šī sistēma nesniedz iespēju garantēt ārpus Kopienas teritorijas un

Kopienas iekšienē pārvietoto liellopu atpazīstamību, turklāt pārvietoto lopu skaits ir 3 miljoni galvu gadā (apmēram 4 % no visa lopu skaita). Turklāt sistēmas īstenošana dalībvalstīs ir nepilnvērtīga ⁽⁴⁶⁾. Aitām, kuras galvenokārt skāra 2001. gada krīze, kā arī cūkām identifikācija stājās spēkā tikai no 1995. gada 1. janvāra un līdz 2003. gada novembrim tā bija obligāta tikai lopu sūtījumiem ⁽⁴⁷⁾. Krīzes laikā PVB uzsvēra, ka lopu sūtījumu identifikācijas sistēma ir slikti piemērota trijās no četrām mutes un nagu sērgas skartajām dalībvalstīm ⁽⁴⁸⁾.

36. Fakts, ka Kopienas tiesību akti nepieprasīja aitū individuālo identifikāciju un to sūtījumu identifikācija bija nepilnīga, apgrūtināja aizdomīgo dzīvnieku atpazīstamību un aizkavēja arī to izkaušanu. Apvienotajā Karalistē aitas, kurām bija jābūt nokautām, netika nokautas, tādējādi palielinot vīrusa izplatības risku.

⁽⁴⁶⁾ Revīzijas Palātas Īpašais ziņojums Nr. 6/2004 par liellopu identifikācijas un reģistrācijas sistēmas īstenošanu (OV C 29, 4.2.2005, 1. lpp.).

⁽⁴⁷⁾ Padomes 1992. gada 27. novembra Direktīva Nr. 92/102/EEK par dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju (OV L 355 5.12.1992., 32. lpp.). Aitu individuālā identifikācija kļuva obligāta ar Padomes Direktīvu 2003/85/EEK (OV L 306 22.11.2003., 1. lpp.). Komisijas Lēmums 2000/678/EK uzlika par pienākumu dalībvalstīm izveidot datu bāzi, kurā būtu iekļauta informācija par tām saimniecībām, kurās audzē cūku dzimtas dzīvniekus, kā arī par cūku pārvietošanu.

⁽⁴⁸⁾ PVB ziņojumā par revīzijas apmeklējumu Īrijā no 2001. gada 14. līdz 17. maijam ir norādīts, ka pirms mutes un nagu sērgas uzliesmojuma Īrijā netika īstenota Padomes Direktīva 92/102/EEK, kas attiecas uz aitū un kazu identifikāciju.

Sk. arī PVB galīgo ziņojumu pēc pārbaudes apmeklējuma Apvienotajā Karalistē no 12. līdz 16. martam, 9. un 10. lpp.: "Padomes Direktīva 92/102/EEK pieprasa veikt mazo atgremotāju (aitū un kazu) identifikāciju, norādot to izcelsmes saimniecību, bet neveicot katru dzīvnieka individuālo identifikāciju. Direktīva bija jātransponē valsts tiesību sistēmā līdz 1995. gada 1. janvārim. Apvienotajā Karalistē mazo atgremotāju oficiālā identifikācija ar krotālijas palīdzību, norādot tajā dzīvnieka reģistrācijas numuru un dzimšanas saimniecību, bija obligāta tikai dzīvniekiem, kas dzimuši pēc 2001. gada 1. janvāra (datums, no kura Direktīva attiecībā uz šiem dzīvniekiem bija transponēta Apvienotās Karalistes tiesību aktos). Tā kā nepastāvēja šī oficiālā krotāliju sistēma, paralēli lietoja pagaidu identifikācijas un neoficiālos identifikācijas līdzekļus. Liels tirgū pārvietojamo dzīvnieku skaits ir marķēts ar krāsu marķējumu. Ierastas pārvietošanas laikā aitām netiek obligāti pieprasīti nekāda veida oficiāli dokumenti."

Sk. arī PBV ziņojumu par pārbaudes apmeklējumu Francijā 2001. gadā no 2. līdz 6. aprīlim, kurā norādīts, ka valsts ārkārtas centrs (Mutes un nagu sērgas nodaļa) sadarbībā ar vietējiem ārkārtas centriem ir daudz pūlēšies, lai nodrošinātu dzīvnieku atpazīstamību Francijā un ārvalstīs. (...) Šiem pūlīņiem traucēja: (a) dažādos līmeņos pastāvošais kontroles trūkums, (b) Padomes Direktīvas 92/102/EEK nepilnīga īstenošana (neregistrētu nelielu ganāmpulku ar neidentificētiem dzīvniekiem esamība) un (c) ANIMO sistēmā trūkstoša, nepieejama un kļūdaina informācija.

⁽⁴³⁾ *The 2001 Outbreak of Foot and Mouth Disease, Report by the Comptroller and Auditor General*, 2002. gada 21. jūnijs, *The Stationery Office*, Londona, 4. lpp., 2. sadaļa, 3. punkts: "Plāni balstījās uz visiespējamāko scenāriju, bet citi scenāriji netika ņemti vērā. Saskaņā ar Eiropas Komisijas norādījumiem ministrijas plāni balstījās uz pieņēmumu, ka nevar būt vairāk par 10 vienlaicīgiem uzliesmojumiem".

⁽⁴⁴⁾ *The 2001 Outbreak of Foot and Mouth Disease, Report by the Comptroller and Auditor General*, 2002. gada 21. jūnijs, *The Stationery Office*, Londona, 2. 30. punkts.

⁽⁴⁵⁾ Padomes Regula (OV L 204, 11.8.2000, 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta Regula (EK) Nr. 1760/2000, ar ko nosaka katru atsevišķā liellopa identifikācijas un reģistrācijas sistēmu.

37. Turklāt Kopienas tiesību akti ⁽⁴⁹⁾ sniedza dalībvalstīm iespēju neiekļaut obligātajā lopkopības saimniecību sarakstā, kurš tiek regulāri papildināts un atjaunots, mazās saimniecības, kurās ir līdz trijiem dzīvniekiem – aītām vai kazām, par kurām lopkopji nepieprasa piemaksas. Tādējādi Nīderlandē kompetentā iestāde krīzes laikā atklāja, ka nebija reģistrējušies un nebija atpazīstami 18 000 nelielo saimniecību vai privātpersonu ar ļoti nelielu dzīvnieku skaitu, kas rada papildu risku laicīgi neatklāt visus izkaujamos dzīvniekus. PVB atklāja tādu pašu problēmu arī Francijā.

ANIMO sistēmas trūkumu neatrisināšana pirms krīzes

38. Kopienas tiesību akti ⁽⁵⁰⁾ 1990. gadā ieviesa datorizētu sakaru sistēmu starp veterinārajiem dienestiem ar mērķi atvieglot informācijas apmaiņu par dzīvnieku apriti starp izcelsmes reģionu un ieviešanas dalībvalsts kompetentajām iestādēm. Šo sistēmu sauc par ANIMO ⁽⁵¹⁾. Komisija 1991. gadā izstrādāja ar šīs sistēmas palīdzību pārraidāmā ziņojuma modeli ⁽⁵²⁾.

39. Pirms 2001. gada krīzes PVB jau atzīmēja, ka ANIMO ziņojumos, kas tiek izmantoti dzīvnieku transportēšanas laikā starp nosūtītāju dalībvalsti un saņēmēju dalībvalsti, trūkst tranzīta punktu norāžu. Ziņojuma modeli trūka arī norāde par izcelsmes saimniecību. Arī Palāta savā Īpašajā ziņojumā par klasisko cūku mēri konstatēja sistēmas nepilnības ⁽⁵³⁾. Neskatoties uz PVB un Palātas šajā jomā ierosinātajiem tiesību aktu grozījumiem, Komisija neierosināja pārskatīt ANIMO sistēmu.

⁽⁴⁹⁾ Padomes 1990. gada 26. jūnija Direktīvas 90/425/EEK par veterinārajām un zootehniskajām pārbaudēm, kas piemērojamas Kopienā iekšējā tirdzniecībā ar noteiktiem dzīvniekiem un produktiem, lai izveidotu iekšējo tirgu, 18. pants (OV L 224 18.8.1990., 29. lpp.).

⁽⁵⁰⁾ Direktīvas 90/425/EEK 20. pants.

⁽⁵¹⁾ ANIMO sistēmu ieviesa 1990. gadā pēc veterinārās kontroles likvidēšanas ES iekšienē. Sistēma attiecas uz visiem dzīvniekiem (ne tikai liellopiem) un dzīvnieku izcelsmes produktiem. Sistēma balstās uz izcelsmes veterinārās struktūrvienības ziņojumu sūtīšanu saņēmējai struktūrvienībai. Ziņojumos ir tikai norāde par pārvietojamo dzīvnieku kategorijas kopējo skaitu, nenorādot šo dzīvnieku individuālo identifikāciju.

⁽⁵²⁾ Komisijas 1991. gada 3. decembra Lēmums 91/637/EEK, ar ko izveido modelizācijai, kas pārraidāms ar datoru tīkla ANIMO palīdzību (OV L 343, 13.12.1991., 46. lpp.).

⁽⁵³⁾ Īpašais ziņojums Nr. 1/2000 par klasisko cūku mēri, 29. punkts.

40. Pēc pirmā uzliesmojuma apstiprināšanas Apvienotajā Karalistē 2001. gada krīzes laikā citām dalībvalstīm radās vajadzība atrast aitas, kas tika importētas no šīs valsts iepriekšējā mēnesī, lai varētu veikt šo dzīvnieku, potenciālo vīrusa nēsātāju, pastiprinātu uzraudzību. Pats būtiskākais bija zināt izcelsmes saimniecību un dzīvnieku tranzīta punktus. Tomēr ANIMO ziņojumos ne vienmēr bija šī būtiskā informācija.

41. Šīs divas nepilnības 2001. gada krīzes laikā aizkavēja iespējami inficēto dzīvnieku lokalizēšanu un izkaušanu (sk. 2. ierāmējumu). Nīderlandes Lauksaimniecības ministrija informēja Palātu par to, ka tranzīta punktu obligāta norāde būtu padarījusi cīņu pret slimību daudz efektīvāku, īpaši, krīzes sākuma kritiskajā posmā.

2. ierāmējums

Palātas novērotās nepilnības dzīvnieku izsekošanā

Krīzes laikā Apvienotās Karalistes kompetentajām iestādēm radās grūtības izsekot uz citām dalībvalstīm eksportēto aitu izcelsmes saimniecībai, kā arī noteikt, vai šīs aitas ir cēlušās no inficētas saimniecības, ņemot vērā, ka šie dati netika norādīti ANIMO ziņojumos. Iestādes varēja noteikt tikai laika posmā no 6 līdz 16 dienām pēc izcelsmes saimniecību inficēšanās apstiprināšanas. Tādējādi tās nevarēja laicīgi brīdināt dalībvalstis, uz kurām tika importētas aitas, par iespējamo inficēšanās risku. Pietiekamas informācijas trūkuma dēļ saņēmējām dalībvalstīm vajadzēja veikt no Apvienotās Karalistes importēto aitu sūtījumu, kurus varēja identificēt, preventīvo izkaušanu, jo nebija iespējams atšķirt aizdomīgās aitas no neaizdomīgajām.

Aitu atpazīstamības trūkums bija par iemeslu Francijas kompetento iestāžu grūtībām atrast Francijas saņēmējas saimniecības, kurās nonāca no Apvienotās Karalistes importētās aitas. Turklāt ministrija nebija droša, ka tika izkautas visas importētās aitas, un tādējādi varēja vēl pastāvēt inficēšanās risks. Nīderlandē tranzīta punktu norāžu neesamība ANIMO ziņojumos sniedza iespēju atrast Īrijas izcelsmes dzīvniekus tikai pēc vienas dienas. Šie dzīvnieki tika pārvesti caur tranzīta punktu uz Francijas saimniecību (Majena), kas trīs nedēļas vēlāk tika identificēta kā slimības uzliesmojuma vieta, pēc inficēto britu aitu importa. Laiks, kas bija vajadzīgs, lai atrastu visus dokumentus, kavēja piesardzības pasākumu uzsākšanu.

Dzīvnieku aprites ierobežojumi dalībvalstīs

42. Lai ierobežotu epizootijas izplatīšanās riskus, Direktīva 85/511 uzliek par pienākumu nekavējoties ierobežot dzīvnieku pārvietošanos aizsardzības un uzraudzības zonās – minimāli 10 km rādiusā ap inficētajām saimniecībām. Šie pasākumi tika īstenoti Apvienotajā Karalistē, taču tie paši par sevi nebija pietiekami, lai apturētu epizootijas izplatīšanos, ņemot vērā inficēšanās apmērus pat pirms pirmā uzliesmojuma atklāšanas.

43. Apvienotā Karaliste bloķēja dzīvnieku apriti visā tās teritorijā tikai trīs dienas pēc epidēmijas oficiālās apstiprināšanas. Komisija savukārt, balstoties uz Direktīvas 90/425/EEK 10. panta 4. punkta noteikumiem, pieņēma Lēmumu 2001/190/EK par dzīvnieku aprites aizliegumu visās dalībvalstīs, tikai ne Apvienotajā Karalistē. Saskaņā ar NAO ziņojumu starp pirmā uzliesmojuma apstiprināšanu un dzīvnieku pārvietošanas bloķēšanas ieviešanu Apvienotajā Karalistē tika inficētas vairāk nekā 62 saimniecības septiņās citās grāfistēs ⁽⁵⁴⁾, paplašinot epidēmiju un attiecīgi – tās izmaksas, un pēc universitātes epidemiologu aprēķiniem – vairāk nekā dubultoja apjomu, salīdzinot ar to, kas varētu būt, ja dzīvnieku aprites aizliegums tiktu pieņemts dienā, kad tika apstiprināta slimība ⁽⁵⁵⁾.

KOMISIJAS RĪCĪBA KRĪZES LAIKĀ

Efektīva pārraudzība no Komisijas puses

44. Krīzes laikā Komisijas dienesti darbojās 24 stundas diennaktī. Komisija nekavējoties veica vajadzīgos ārkārtas pasākumus, piemēram, paziņoja dalībvalstīm par slimības esamību, veica uzraudzības pasākumus, kas ietvēra pirms krīzes importēto aitū izkaušanas, tirgu slēgšanu utt. Daudzus krīzes laikā pieņemtos Komisijas lēmumus veterinārijas jomā dalībvalstis uzskatīja par piemērotiem un savlaicīgiem.

45. PVB veikto inspekciju un notikušo krīžu datumu salīdzinājums rāda, ka attiecībā uz krīzi PVB ir izdevies veikt savas inspekcijas vajadzīgajā brīdī, pat atliekot citus paredzētos darba braucienus uz vēlāku laiku. Krīzes laikā normālās procedūras tika paātrinātas, un PVB inspekcijas ziņojumi bija pieejami divu mēnešu laikā pēc tam, kad tika ņemti vērā citi Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektorāta dienestu viedokļi, kā arī dalībvalstu atbildes.

Nepilnības sērgas apkarošanas kārtībā un tās piemērošanā dalībvalstīs

46. Katrā ziņā dažus PVB atklātos apkarošanas pasākumu trūkumus Apvienotajā Karalistē – valstī, kuru visvairāk skāra krīze, nevarēja laicīgi novērst, jo Komisijai un dalībvalstīm šie

pasākumi bija padziļināti jāpārskata. Šie trūkumi ir uzmanības vērti, jo tie, iespējams, varētu skart citas dalībvalstis. Tie galvenokārt ir šādi:

- a) nozīmīgs dalībvalsts veterinārārstu trūkums;
- b) apkarošanas pasākuma efektivitāte ir atkarīga no lopkopju vēlmes operatīvi ziņot par slimību;
- c) dažos gadījumos – nepieņemami termiņi aizdomīgu dzīvnieku saslimšanas gadījumu identificēšanā, to apstiprināšanā, dzīvnieku izkaušanā un iznīcināšanā ⁽⁵⁶⁾.

47. Veicot revīziju, Palāta konstatēja līdzīgus trūkumus, kādus jau bija atklājis PVB, un tie ir izklāstīti šē turpmāk.

Veterināro dienestu nepietiekamība

48. Savā 1989. gada ziņojumā Komisija uzskatīja ⁽⁵⁷⁾, ka panākumi, atsakoties no profilaktiskās vakcinācijas, ir atkarīgi no efektīvas valsts veterinārās uzraudzības sistēmas pastāvēšanas. Lai gan Padome ieviesa virkni slimību pārbaužu, kuru veikšanai dalībvalstis bija tiesīgas saņemt finansējumu no Kopienas, šāds finansējums nebija paredzēts neendēmisko slimību, tostarp MNS, veterinārajai kontrolei. Tā kā 2001. gada krīze parādīja valsts veterināro dienestu darbinieku skaita vispārēju samazināšanos, Eiropas Parlaments ⁽⁵⁸⁾ un 2001. gada decembra starptautiskā konference ⁽⁵⁹⁾ izvirzīja jautājumu par ganāmpulku epidemioloģisko uzraudzību un par tās finansējumu kā slimības efektīvu profilakses pasākumu. Šis jautājums, kas faktiski attiecas uz epizootiju kopumu, Kopienā vēl nav radis atbildi.

⁽⁵⁶⁾ Sk. PVB galīgajā ziņojumā ietvertos secinājumus pēc PVB pārbaudes apmeklējuma Apvienotajā Karalistē no 2001. gada 12. līdz 16. martam: "Dažos gadījumos bija nepieņemama vilcināšanās rīcībā ar inficētajām saimniecībām, sākot no aizdomīga slimības gadījuma identifikācijas, apstiprināšanas, dzīvnieku izkaušanas un iznīcināšanas. Tas nedeva iespēju ne tikai kontrolēt slimības izplatīšanās riska pieaugšanu, bet arī iedragāja sabiedrības uzticību izkaušanas programmai."

⁽⁵⁷⁾ Ziņojums par dalībvalstu politiku mutes un nagu sērgas apkarošanai, 4. 10. punkts.

⁽⁵⁸⁾ Eiropas Parlamenta Rezolūcija 2002/2153 par mutes un nagu sērgas apkarošanu Eiropas Savienībā 2001. gadā un par pasākumiem, kas jāsteno, lai novērstu un apkarotu epizootijas Eiropas Savienībā, dokumenta Nr. A5-0405/2002, 99. un 100. punkts.

⁽⁵⁹⁾ Starptautiskās konferences par mutes un nagu sērgas kontroli un novēršanu (Brisele, 2001. gada 12. un 13. decembris), galīgā ziņojuma secinājumu un ieteikumu 3. 1. punkts.

⁽⁵⁴⁾ Sk. *The 2001 Outbreak of Foot and Mouth Disease*, Revidenta un ģenerālauditora Ziņojums, 2002. gada 21. jūnijs, 14. lpp. 1. 8. punkts: "Laika posmā no slimības apstiprināšanas brīža līdz dzīvnieku pārvietošanas aizliegumam valsts mērogā 23. februārī par inficētām uzskatāmas vēl 62 saimniecības."

⁽⁵⁵⁾ *Foot and Mouth Disease 2001: Lessons to be learned Inquiry*, Dr. Iain Anderson, kas citē Edinburgas Universitātes profesoru Vūlhauzu (Woolhouse), 60. lpp.

49. Kambrijas reģionā, kuru visvairāk skāra mutes un nagu sērga un kurā ir četri miljoni aitu, vairāk nekā 880 000 liellopu un 170 000 cūku, valsts veterināru skaits samazinājās no 27 veterināriem 1967. gadā līdz deviņiem veterināriem 2001. gadā ⁽⁶⁰⁾. Statistikas dati ⁽⁶¹⁾ rāda, ka Apvienotajā Karalistē bija 9,5 valsts veterināri uz miljonu dzīvnieku (liellopi, aitas un cūkas), salīdzinot ar vidējo rādītāju, kas ir lielāks par 20 veterināriem uz miljonu dzīvnieku, citās dalībvalstīs. Sakarā ar Apvienotās Karalistes valsts veterināru skaita samazināšanos un kavēšanos pieņemt darbā papildu ⁽⁶²⁾ darbiniekus epidēmiju apkarošanas pasākumu efektivitāte bija jūtami samazinājusies. PVB konstatēja ⁽⁶³⁾, ka krīzes laikā līdz 2001. gada aprīlim valsts veterināru skaita palielināšanās Apvienotajā Karalistē bija neatbilstoša inficēto uzliesmojumu skaitam, un ar to saistītā kavēšanās dzīvnieku izkaušanā ir aprakstīta 57. un 58. punktā un 3. ierāmējumā.

Nepietiekams stimuls nekavējoties ziņot par saslimšanas gadījumiem un ievērot dzīvnieku aprītei noteiktos ierobežojumus

50. Tūlītēja paziņošana par slimības uzliesmojumu ir pamats tās ātrai izskaušanai. Kopienas tiesību aktu mērķis ir nodrošināt to, lai lopkopji operatīvi ziņotu par dzīvnieku saslimšanas gadījumiem atbildīgajai uzraudzības iestādei un dalībvalsts savukārt par to ziņotu tālāk Komisijai. Attiecībā uz operatīvu ziņošanu dalībvalsts atbildīgajai uzraudzības iestādei Direktīva 85/511/EEK uzliek dalībvalstīm par pienākumu nodrošināt to, lai tās tiktu nekavējoties informētas par aizdomām par MNS vai konkrētiem tās gadījumiem.

51. Lai gan Kopienas mutes un nagu sērgas konkrēto apkarošanas pasākumu panākumi galvenokārt ir atkarīgi no pašiem lopkopjiem, jo viņi ir pirmie, kuri var konstatēt savu dzīvnieku fizisko stāvokli un paziņot par ganāmpulka slimībām, tomēr Kopienas tiesību akti neprasa dalībvalstīm iekļaut lopkopjus slimību apkarošanas sistēmā, viņu iepazīstināšanu ar ārkārtas rīcības plāniem, informēšanu par dažādu epizootiju specifiku un operatīvi veicamajiem pasākumiem, kā arī vairot lopkopju atbildību un mudināt tos operatīvi ziņot par dzīvnieku saslimšanas gadījumiem.

52. Lopkopis, kura saimniecību AK valsts laboratorijas eksperti pēc detalizētas epidemioloģiskās izpētes atzina par 2001. gada epizootijas izcelsmes vietu, nebija informējis

Apvienotās Karalistes kompetentās institūcijas par savu dzīvnieku inficēšanos. Slimība tika atklāta citā reģionā apmēram pēc mēneša kopš tās parādīšanās, tajā brīdī bija jau 57 inficētas saimniecības ⁽⁶⁴⁾. Vienlaikus (no 2001. gada 1. februāra līdz 2001. gada 21. februārim) 49 796 dzīvniekus eksportēja uz citām dalībvalstīm, palielinot epizootijas izplatīšanās riskus ārpus Apvienotās Karalistes robežām.

53. Attiecībā uz dalībvalsts paziņošanu Komisijai un citām dalībvalstīm, krīzes laikā bija būtiski, lai dalībvalstis būtu informētas pēc iespējas ātrāk un varētu uzsākt vajadzīgos piesardzības pasākumus. Šis attiecīgās slimības skartās dalībvalsts paziņojums Komisijai un citām dalībvalstīm turklāt ir obligāts ⁽⁶⁵⁾, taču pirmā uzliesmojuma gadījumā, šī prasība jāizpilda 24 stundu laikā pēc slimības apstiprināšanas, kas tiek iegūta, balstoties uz speciālās valsts veterinārās laboratorijas veiktajām no dzīvniekiem paņemto paraugu analizēm. Šis 24 stundu termiņš tādējādi ir jāpieskaita laikam, kas ir vajadzīgs, lai veiktu analīzes, pat tad, ja zinātniskais apstiprinājums ir jau saņemts.

54. Lai novērstu šo nepilnību, Padome ⁽⁶⁶⁾ deva Komisijai iespēju izveidot brīdināšanas sistēmu, kas ļautu dalībvalstij, kuru ir skārusi epizootija, ātri paziņot Komisijai un citām dalībvalstīm par mutes un nagu sērgas uzliesmojuma parādīšanos. Apvienotā Karaliste 20. februārī – piecas stundas pēc valsts veterinārās laboratorijas paziņojuma par slimības oficiālu apstiprināšanu – saskaņā ar Kopienas tiesību aktu noteikumiem paziņoja Komisijai par pirmo slimības uzliesmojumu, tādējādi parādot, ka ES tiesību aktos paredzētais 24 stundu termiņu var samazināt, ņemot vērā mūsdienu komunikācijas līdzekļu iespējas. Komisija nekavējoties informēja citu dalībvalstu veterināros dienestus un nākamajā dienā bloķēja eksportu no Apvienotās Karalistes. Pa šo laiku notika 287 cūku eksports no Ziemeļīrijas uz Īrijas Republiku, tādā veidā eksporta blokāde praktiski tika īstenota 21. februārī plkst. 17.00.

55. Lai apturētu mutes un nagu sērgu, operatīva ziņošana par saslimšanas gadījumiem ir būtiska, kā arī vienlīdz svarīgi ir nodrošināt to, ka lopkopji ievēro dzīvnieku aprītes ierobežojumus. Šajā jautājumā dalībvalstis savā teritorijā konstatēja pārkāpumus un vērsās tiesā pret šajos pārkāpumos iesaistītajiem lopkopjiem.

⁽⁶⁰⁾ *Inquiry into Infectious Diseases in Livestock*, The Royal Society, Kambrijas un Galovejas apmeklējums 2001. gada 1. un 2. novembrī.

⁽⁶¹⁾ Eurostat un Karaliskā veterinārās ķirurģijas koledža, 2000. gads.

⁽⁶²⁾ *Foot and Mouth Disease 2001: Lessons to be learned Inquiry*, 9. 2., 9. 7. un 9. 8. nodaļa.

⁽⁶³⁾ *Report on the 2001 Outbreak of Foot and Mouth Disease*, 3. 37. punkts, 2002. gada 14. jūnijs, National Audit Office (NAO), Apvienotā Karaliste.

⁽⁶⁴⁾ Avots: *Origin of the U. K. Foot and Mouth Disease Epidemic in 2001*, DEFRA (Vides, pārtikas un lauku attīstības ministrija), Apvienotā Karaliste, 2002. gada jūnijs.

⁽⁶⁵⁾ Padomes Direktīvas 82/894/EEK (OV L 378, 31.12.1982, 58. lpp.) 3. panta 1. punkts nosaka, ka katra dalībvalsts nekavējoties dara zināmu Komisijai un pārējām dalībvalstīm par jebkuras direktīvas I pielikumā minētās slimības primāros uzliesmojumus tās teritorijā, kas ir apstiprināti.

⁽⁶⁶⁾ Direktīva 90/423/EEK.

56. Apvienotajā Karalistē un Francijā lopkopji, kuri nepaziņoja par slimības uzliesmojumu vai neievēroja dzīvnieku aprites ierobežojumus, tika saukti pie atbildības tiesā, un viņiem piesprieda naudas sodus. Tā kā Kopienas tiesību akti neparedz, ka finansiālo atbalstu var saņemt tikai tad, ja ir ievēroti būtiski slimību apkarošanas noteikumu aspekti, piemēram, paziņošana par slimības uzliesmojumu un dzīvnieku aprites ierobežojumu ievērošana, šie lopkopji bija tiesīgi saņemt pilnu kompensāciju ⁽⁶⁷⁾. Šādu noteikumu neesamība sniedz dalībvalstīm iespēju prasīt no Komisijas summas, ko dalībvalstis ir izmaksājušas attiecīgajiem lopkopjiem (sk. 77. punktu).

Turpretī citās dalībvalstīs izkaušana uzliesmojuma vietās tika veikta uz aizdomu pamata, pirms tika iegūti laboratorijas analīžu galīgie rezultāti. Nīderlandē, Francijā un Īrijā tika veiktas preventīvās izkaušanas, proti, no Apvienotās Karalistes ievesto aitu izkaušana.

Apvienotajā Karalistē dzīvnieku izkaušana tika veikta pēc to novērtēšanas un pēc tam, kad tika saņemta lopkopju piekrišana izkaut inficētos dzīvniekus. Turpretī Francijā dzīvnieku novērtēšana notika pēc to izkaušanas, lai nekavētu epizootijas izskaušanu.

Slimo dzīvnieku izkaušanas termiņi

57. Lai iegūtu tiesības uz Kopienas finansiālu atbalstu, dalībvalstīm pēc slimības oficiālas apstiprināšanas saskaņā ar Direktīvu 85/511/EEK jāveic inficēto dzīvnieku tūlītēja izkaušana. Tūlītēja izkaušana ir būtiska, lai izvairītos no vīrusa izplatīšanās.

58. Taču epizootijas sekundāru uzliesmojumu gadījumā Kopienas tiesību akti dalībvalstīm ļauj, bet neuzliek par pienākumu, sākt dzīvnieku izkaušanu, līdz ko sertificēts veterinārs ir konstatējis slimības klīniskās pazīmes. Turklāt Kopienas tiesību akti neuzliek par pienākumu sākt dzīvnieku izkaušanu pirms to novērtēšanas un attiecīgo administratīvo procedūru pabeigšanas. No tā izriet, ka izkaušana tika realizēta samērā ātri, saskaņā ar dalībvalstu praksi un pieejamo veterināru skaitu (sk. 3. ierāmējumu), tādā veidā palielinot epizootijas izplatības risku.

3. ierāmējums

Izkaušanas termiņi dalībvalstīs

Apvienotajā Karalistē kompetentā iestāde saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem gaidīja laboratorijas apstiprinājumu par infekciju, lai veiktu pirmā uzliesmojuma dzīvnieku nokaušanu: pa to laiku parādījās trīs citi uzliesmojumi. Pirmajos simts uzliesmojumos termiņš starp infekcijas apstiprināšanu un izkaušanu lielākajā daļā gadījumu pārsniedza divdesmit četras stundas un ilga līdz pat septiņām dienām. Pēc tam Apvienotā Karaliste veica izkaušanu, balstoties uz infekcijas klīniskajām pazīmēm. Vēlākās analīzes 78 % gadījumu apstiprināja veterināru diagnozi (sk. NAO ziņojumu, 38. tabula, 63. lpp.).

⁽⁶⁷⁾ Vienīgi Nīderlande paredzēja lopkopjiem izmaksājamā finansiālā atbalsta samazināšanu, ja tiek pārkāpti tiesību akti veterinārijas un sanitārajā jomā, un kompensācijas samazinājums varēja sasniegt 100 % no izmaksājamās kompensācijas. Šie pārkāpumi neattiecas ne uz paziņošanu, ne arī uz dzīvnieku pārvietošanas ierobežojumiem, bet gan uz dzīvnieku identifikācijas noteikumu neievērošanu (75 %) un higiēnas noteikumiem (18 %), kā arī uz vakcinēto dzīvnieku nenokaušanu. Tomēr beigu beigās Nīderlandes kompetentās iestādes atcēla sodus, ņemot vērā grūtības, ar kurām bija saskārušies attiecīgie lopkopji.

KOMISIJAS RĪCĪBA SAISTĪBĀ AR ATLĪDZĪBU SISTĒMU

59. Palāta un budžeta izpildes apstiprinātāja institūcijas jau pirms krīzes iesniedza Komisijai ieteikumus, no kuriem daži sakrita ar PVB konstatējumiem, kas tika minēti 46. punktā. Finansējuma jomā Komisija nav izmantojusi Palātas 1996. gadā iesniegtos ieteikumus, ne arī budžeta apstiprinātāja institūcijas ieteikumus saistībā ar klasisko cūku mēri un GSE, proti, Komisija nepielāgoja tos mutes un nagu sērgas gadījumam (sk. 4. ierāmējumu).

4. ierāmējums

Komisijas paveiktais, ņemot vērā Palātas un budžeta izpildes apstiprinātājas institūcijas iepriekšējos ieteikumus

Precizēt noteikumus un procedūras par dalībvalstu izdevumu atbilstīgumu un lopkopjiem izmaksājamām kompensācijām (Īpašais ziņojums Nr. 1/2000, 80. punkts): atbildot uz Palātas sagatavoto gada pārskatu par 1995. finanšu gadu, Komisija uzņēmās izstrādāt direktīvas dalībvalstīm par kompensāciju procedūrām un aprēķinu; tas netika izdarīts.

Sakārtot līdzfinansējuma likmes, kas tiek piemērotas veterinārijiem un tirgus atbalsta pasākumiem (Īpašais ziņojums Nr. 1/2000, 79. punkts): Komisija uzņēmās to veikt saistībā ar klasisko cūku mēri; taču līdzfinansējuma likmes ir mainīgas atkarībā no dzīvnieku slimības.

Iesniegt Padomei priekšlikumu par tiesību aktu pārskatīšanu ar mērķi palielināt cūku intensīvās audzēšanas saimniecību ieguldījumu šīs slimības apkarošanas pasākumos (Īpašais ziņojums Nr. 1/2000, 81. punkts): Komisija veica citu finansējumu formu salīdzinošu pētījumu, bet neradīja dalībvalstīs sistēmas, kurās lopkopji veiktu iemaksas saistībā ar mutes un nagu sērgu.

Komisija nesagatavoja priekšlikumus pamatnostādņēm, saskaņā ar kurām izstrādāt procedūras un veikt aprēķinus lopkopju kompensēšanai pa dalībvalstīm

60. Tiesību aktu normas ⁽⁶⁸⁾ uzliek par pienākumu Komisijai pieņemt vajadzīgos īstenošanas noteikumus saistībā ar Kopienas īpašo finansiālo ieguldījumu mutes un nagu sērgas izskaušanā. Likumdošana pielīdzina Kopienas finansiālo atbalstu dalībvalstu izdevumiem “adekvātajai kompensācijai” lopu audzētājiem, neprecizējot, ko nozīmē šis izteiciens. Šo izdevumu tiešo pārvaldi 2000. gada decembrī Padome ⁽⁶⁹⁾ uzticēja tikai Komisijai. Paradoksāli, ka Komisija uzņēmās izstrādāt direktīvas, kuras organizēs finansiālā atbalsta kārtību lopu audzētājiem dalībvalstīs, neskatoties uz to, ka Komisija uzskata, ka tā nav juridiski kompetenta to darīt. Rezultātā likumdošanā paredzētais paliek nerealizēts, kamēr Komisija nav izstrādājusi šīs direktīvas. Pamatojoties uz šobrīd likumā paredzēto, Komisija aprobežojas ar Kopienas finansiālā atbalsta apstiprināšanu par dalībvalstu izdevumiem, nekontrolējot dalībvalstīm izmaksājamo kompensāciju aprēķinu lopu audzētājiem.

61. Turpretī liellopu obligātās izkaušanas gadījumos, kas saistīti ar govju sūkļveida encefalopātiju ⁽⁷⁰⁾, Komisija noteica finansiālā atbalsta summu, kas dalībvalstīm ir jāizmaksā lopkopjiem ⁽⁷¹⁾. Dalībvalstis ir tiesīgas par katru dzīvnieku izmaksāt objektīvo tā brīža tirgus vērtību, kuru nosaka, balstoties uz dalībvalsts apstiprinātu individuālo un objektīvo vērtēšanas

sistēmu. Pat ja šī finansiālā atbalsta sistēma nav vēl pilnīgi harmonizēta, taisnīga un ekonomiska, tai joprojām ir priekšroka, ņemot vērā dalībvalstu lopu audzētājiem izmaksājamā atbalsta definīcijas neesamību mutes un nagu sērgas gadījumā. Patiesi, noteiktas finansiālā atbalsta sistēmas trūkums radīja nevienlīdzības un pretrunu iespējas attiecībā uz lopu audzētājiem, atkarībā no viņu ģeogrāfiskās atrašanās vietas un/vai izvēlētas izkaušanas metodes, kas tiek aprakstītas turpmāk.

Atšķirīgas kompensāciju sistēmas un vērtēšana

62. Lopkopju tiešo zaudējumu kompensācija, proti, izkauto dzīvnieku bruto vērtība netika iepriekš noteikta (izņemot Nīderlandi). Tas lika dalībvalstīm to noteikt krīzes laikā, kad dažas cenu norādes nebija pieejamas sakarā ar tirgus slēgšanu. Vairums dalībvalstu noteica cenu robežas, kas kalpoja par norādēm zvērinātajiem vērtētājiem, kuriem tika uzticēta dzīvnieku novērtēšana, tomēr nenorādot cenu maksimālo robežlielumu. Nebija salīdzināmās cenas dažām dzīvnieku kategorijām.

63. Kas attiecas uz saimniecību zaudējumiem ⁽⁷²⁾, trīs dalībvalstis (Īrija, Nīderlande, Apvienotā Karaliste) tos nav kompensējušas, atstājot lauksaimniekus bez līdzekļiem vismaz trīs nedēļas pēc dzīvnieku izkaušanas un saimniecības pilnīgas dezinfekcijas. Turpretī Francijā tie lauksaimniekiem tika kompensēti, to veica Francijas kompetentās institūcijas, kas uzskatīja, ka lopu audzētāju “adekvātai kompensācijai” jāsedz zaudējumu kopums (dzīvnieki un ienākumi). Katrā ziņā Komisija to nepielaida pie Kopienas finansiālā atbalsta.

64. Līgumi, kurus dalībvalstis noslēdza ar saviem vērtētājiem, bija dažādi: dažos gadījumos vērtētāju instrukcijas nebija pilnīgas. Dalībvalstīm domāto Komisijas instrukciju par liellopu novērtēšanu neesamības dēļ liellopu novērtēšanā vērtētāji neizmantoja

⁽⁶⁸⁾ Lēmuma 90/424/EEK 3. un 11. pants, 2. punkts.

⁽⁶⁹⁾ Padomes 2000. gada 19. decembra Lēmums 2001/12/EK, kas groza Lēmumu 90/424/EEK par izdevumiem veterinārijas jomā (OV L 3 6.1.2001., 27. lpp.).

⁽⁷⁰⁾ Govju sūkļveida encefalopātijas gadījumā Lauksaimniecības ģenerāldirektorāts turpina pārvaldīt lopkopjiem izmaksājamās kompensācijas par obligāto liellopu izkaušanu. Kompetenču sadalei starp Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektorātu un Lauksaimniecības ģenerāldirektorātu dzīvnieku slimības pārvaldības jomā ir vēsturiski iemesli. Obligātās dzīvnieku izkaušanas programmas pārņemšana no “tirgus garantijām” uz “veterinārajām garantijām” ir apspriesta, taču tā rada personāla problēmas Komisijā, un tās vēl nav atrisinātas.

⁽⁷¹⁾ Komisijas 1997. gada 30. jūnija Regula (EK) Nr. 164/97 (OV L 29 31.1.1997., 1. lpp.). Šī regula balstās uz Līguma 37. pantu par Kopienas lauksaimniecības politiku, kā arī uz Lēmumu 90/424/EEK par izdevumiem veterinārijas jomā.

⁽⁷²⁾ Pēc dzīvnieku izkaušanas un trīs nedēļas pēc saimniecības pilnīgas dezinfekcijas lopu audzētājiem nebija tiesības veikt savu ganāmpulku atjaunošanu. Šajā laika posmā viņiem nebija ienākumu.

liellopu identifikācijas un reģistrācijas sistēmu (SIEB) ⁽⁷³⁾, kura satur svarīgus datus par dzīvnieku vērtību (šķirne, vecums, dzimums), tādējādi vērtētāju ziņā tika atstāta liela vērtības noteikšanas amplitūda. Liellopu identifikācija nebija iekļauta vērtēšanas veidlapās, netika arī atrastas vecāko vērtētāju un ministrijas atzīmes par pārbaudi.

65. Dalībvalstu pieņemtās sistēmas tiek izklāstītas 5. ierāmējumā.

5. ierāmējums

Dalībvalstu ieviestās kompensāciju sistēmas

Apvienotā Karalistē, Īrijā un Nīderlande izvēlējās kompensācijas sistēmu, kas balstās uz dzīvnieku vērtību, neietverot netiešos zaudējumus, turpretī Francijā bija tos ietvērusi, tādējādi iegūstot par 30 % lielāku dzīvnieku vērtību.

Apvienotajā Karalistē sistēma svārstījās starp dzīvnieku novērtēšanu, kas tika uzticēta tikai vērtētājiem, un otru – jauktu, kurā lopkopji varēja izvēlēties divas iespējas: vērtēšanu, kas balstās uz noteiktu cenu skalu, vai vērtēšanu, kuru nosaka vērtētāji. Šai standarta cenu skalai nebija salīdzināmo cenu visām dzīvnieku kategorijām, kā arī cenu skalai nebija noteikts augstākais robežlielums. Pēc vērtējuma summu nozīmīgas palielināšanās standarta skalas izmantošana tika pārtraukta. Vērtētājiem netika dotas precīzas norādes, bet instrukcijas par vēl neizmaksāto piemaksu par dzīvniekiem iekļaušanu kompensāciju summā bija neprecīzas – tas radīja atšķirīgu praksi.

Īrijā kompetentā iestāde katru mēnesi izstrādāja precīzu cenu sarakstu visām liellopu kategorijām. Turpretī cenu skala aitām, kuru noteica kompetentā iestāde, nebija pilnīga un neparedzēja augstāko cenu robežlielumu.

Nīderlandē kompetentās iestādes iepriekš noteiktā pamatcenu skala un jau ārkārtas rīcības plānā paredzētās vērtēšanas procedūras, veicināja precīzāku un viendabīgāku dzīvnieku novērtēšanu.

Francijā iepriekš noteiktā standartskala bija izveidota aitām, bet sakarā ar to, ka citām dzīvnieku kategorijām valsts likumdošana bija nepilnīga, prefektūras izvēlējās dažādas sistēmas.

66. Sakarā ar Kopienas likumdošanas precizitātes trūkumu dalībvalstu īstenotās sistēmas radīja nevienlīdzīgu kompensāciju piešķiršanu lopu audzētājiem. NAO, Komisija un Palāta Apvienotajā Karalistē atklāja dzīvnieku paaugstinātu novērtēšanu, salīdzinot ar dzīvnieku vērtību krīzes sākumā. Salīdzinot ar sākotnējo dzīvnieku vērtību, tika piešķirta papildus kopējā summa 4,2 miljoni EUR noteiktiem lopu audzētājiem (Francija, Īrija, Apvienotā Karaliste). Citos gadījumos kompensācijas tika noteiktas mazākas (Nīderlande). Vidējā lopu audzētājiem Apvienotajā Karalistē izmaksātā kompensācija par liellopiem un aitām bija augstāka nekā citās dalībvalstīs, savukārt Francijā kompensācijas bija paaugstinātas par cūkām (sk. 6. ierāmējumu un 3. diagrammu).

6. ierāmējums

Izmaksātās kompensācijas dažādās dalībvalstīs

Apvienotajā Karalistē izmaksātās kompensācijas bija augstas: Nacionālais Revīzijas birojs (National Audit Office) konstatēja, ka standartizētā cenu skala, kuru izmantoja zināmu krīzes laika daļu, lai novērtētu dzīvniekus, balstījās uz visaugstākajām spēkā esošajām cenām tieši pirms krīzes. Līgums, kas tika noslēgts ar vērtētājiem, sasaistīja viņu atalgojumu ar dzīvnieku vērtības noteikšanu, tādējādi radot nepamatotas vērtības pieauguma risku un lielāku atalgojumu. Komisija aprēķināja, ka vidēji liellopi tika novērtēti augstāk nekā divas reizes par viņu patieso vērtību, aitas – vairāk nekā divas ar pusi reizes, bet cūkas – gandrīz divas reizes augstāk; tas radīja 811,7 miljonus EUR pār maksu no summas, kuru pieteica kompensācijām kompetentā iestāde.

Komisija aprēķināja, ka Francijā tika pār maksāts 1,1 miljons EUR dzīvnieku pārāk augstas novērtēšanas dēļ, lielākoties saistībā ar to, ka kompensācijā bija ietverti netiešie zaudējumi un cūku vērtība bija noteikta pārāk augsta.

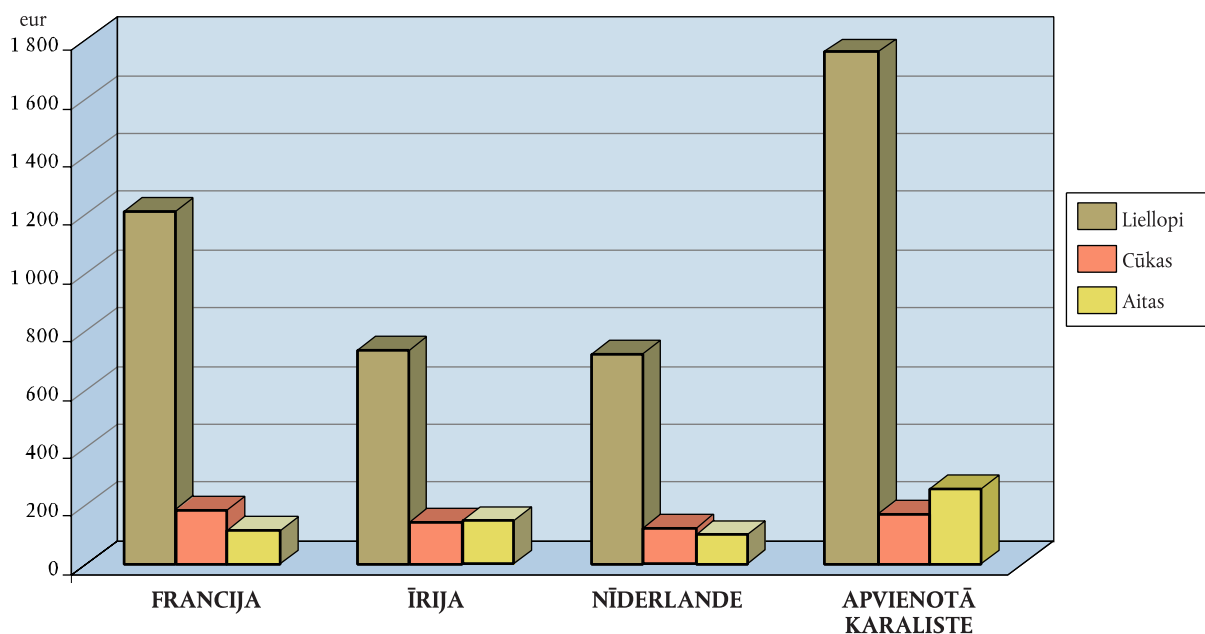
Īrijā (0,5 miljoni EUR) un Apvienotajā Karalistē (1,7 miljoni EUR) lopkopjiem, kuri to pieprasīja, tika izmaksātas papildu summa, taču kompensācijas summu nesamazināja gadījumos, kad kompetentā iestāde konstatēja, ka vērtējums ir pārāk augsts. Francijā iepriekš noteiktā aitū novērtēšanas skala tika pārskatīta un cenas tika paaugstinātas, tādējādi par gandrīz 2 miljoniem EUR palielinot kompensāciju par dzīvnieku iznīcināšanu.

Nīderlandē ministrija nolēma samazināt inficēto dzīvnieku kompensāciju par 50 % no to vērtības. Rezultātā lopkopji saņēma 50 % lielu kompensāciju par inficētajiem dzīvniekiem un 100 % lielu kompensāciju par pārējiem dzīvniekiem tajā pašā saimniecībā. Iepriekš noteiktā cenu skala kalpoja par paraugu vērtēšanā.

⁽⁷³⁾ Liellopu identifikācijas un reģistrācijas sistēma ietver liellopu krotālijas un pases, katrā saimniecībā pildītus individuālos reģistrus un dalībvalstu izveidotas datorizētas datu bāzes. Datu bāzē ir jāsniedz iespēja jebkurā brīdī uzzināt saimniecībā esošo visu liellopu identifikācijas numurus, kā arī visu informāciju par liellopu pārvietošanu, sākot no to dzimšanas. Neskatoties uz trūkumiem, kurus atklāja šīs sistēmas piemērošanā (sk. Īpašo ziņojumu Nr. 6/2004 par liellopu identifikācijas un reģistrācijas sistēmas īstenošanu), vajadzēja izdrukāt saimniecībā esošos liellopu sarakstus, kurus pēc tam varētu izmantot veterināri un vērtētāji, lai pārbaudītu dzīvnieku skaitu, veiktu nokaušanu un noteiktu dzīvnieku vērtību.

3. grafiks

Vidējās kompensācijas, kas pārskaitītas 2001. gadā atkarībā no dzīvnieku kategorijas par katru nokautu dzīvnieku

Maņas kurss: 1 EUR = 0,62380 sterliņu mārciņas (3.12.2001).

Avots:

FR/atlidzības pieprasījumi (5.10.2001 un 6.12.2002).

IRL/atlidzības pieprasījums (6.2.2002).

NL/atlidzības pieprasījums (2002. gada aprīlis).

UK/atlidzības pieprasījumi (2001. gada decembris un 26.2.2003) un atlidzības pieprasījums no Ziemeļīrijas.

Konstatēti gadījumi, kad piemaksas par dzīvniekiem izmaksātas dubulti

67. Piecus mēnešus pēc mutes un nagu sērgas krīzes sākuma, kad dalībvalstis jau bija sākušas piešķirt kompensācijas, Komisija izstrādāja noteikumus par atkāpēm⁽⁷⁴⁾ attiecībā uz dzīvnieku Kopienas subsīdijām un maksājumiem par dzīvnieku⁽⁷⁵⁾ kaušanu, ko izmaksā kā tirgus atbalsta pasākumu. Šis tiesību akts ļāva dalībvalstīm izmaksāt šīs subsīdijas lopkopjiem papildus kompensācijām par mutes un nagu sērgas nodarītajiem zaudējumiem, neņemot vērā, vai viņi ievēro dzīvnieku turēšanas noteikumus savās saimniecībās, kas parastos apstākļos būtu jākontrolē (identifikācija un dzīvnieku uzskaitē).

⁽⁷⁴⁾ Komisija Regula (EK) Nr. 1458/2001 (OV L 194 18.7.2001., 4. lpp.). Šo Regulu izstrādāja Lauksaimniecības ģenerāldirektorāts.

⁽⁷⁵⁾ Noteikumus, kas regulē piemaksas par dzīvniekiem, (Padomes Regula (EK) Nr. 1254/1999 (OV L 160, 26.6.1999, 21. lpp.) un Komisijas ieviešanas Regula (EK) Nr. 2342/1999 (OV L 281, 4.11.1999, 30. lpp.), attiecībā uz liellopiem un Padomes Regula (EK) Nr. 2467/98 (OV L 312, 20.11.1998, 1. lpp.) attiecībā uz aītām), ir tirgus atbalsta pasākumi, ko izstrādāja un pārvalda Lauksaimniecības ģenerāldirektorāts. Piemaksas piešķir lopkopjiem, kuri audzē liellopus un aitas, ar nosacījumu, ka viņi ievēro noteiktos lopu turēšanas termiņus.

68. Taču izstrādājot šo Regulu par atkāpēm, Komisija nav ņēmusi vērā parastos apstākļos esošo pārdošanas praksi, jo īpaši, Īrijā un Apvienotajā Karalistē, kur dzīvnieku pārdošanas cenā bija iekļauta vēl neizmaksātā dzīvnieku subsīdiju summa, kuru iegūst nākamais īpašnieks. Tādējādi Īrijā un Apvienotajā Karalistē vērtētāji, kas ievēroja ierasto pārdošanas praksi un uzskatīja, ka lopkopjiem "adekvātai kompensācijai" jāņem vērā lopkopjiem vēl neizmaksātās subsīdijas, iekļāva šīs subsīdijas dzīvnieku novērtēšanā kompensācijās par mutes un nagu sērgu. Komisija savukārt neņēma vērā šo praksi un nedeva rīkojumu dalībvalstīm neveikt šādas piemaksas par dzīvniekiem, ja tajās ir jau iekļauta kompensācija par mutes un nagu sērgu.

69. Pēc kompensāciju piešķiršanas lopkopjiem par mutes un nagu sērgu nodarītajiem zaudējumiem dalībvalstis, piemērojot regulu par atkāpēm, veica vēl neizmaksātās piemaksas par dzīvniekiem. Ņemot vērā, ka Īrija un Apvienotā Karaliste jau bija iekļāvuši dažas no šo piemaksu summām kompensācijā par mutes un nagu sērgu, kas lopkopjiem tika izmaksāta iepriekš, daži lopkopji varēja saņemt piemaksu summu divas reizes.

70. Tā kā dzīvnieku vērtēšanas veidlapās tika norādīta tikai kopējā summa, neizšķirot dzīvnieku vērtībai pieskaitītās piemaksas, kontrolieriem bija grūtības precīzi noteikt dubultā maksājuma apjomu. Taču, ņemot vērā faktu, ka vērtētāji bija saņēmuši rīkojumu iekļaut piemaksu summas dzīvnieku novērtējumā un ka šādu piemaksu summu iekļaušanu tieši apstiprināja daži vērtētāji, Palāta varēja aprēķināt, ka kopējā piemaksu par dzīvniekiem summa ⁽⁷⁶⁾, kas tika izmaksāta Apvienotajai Karalistē un dublē subsidiājas, kas bija iekļautas kompensācijās par mutes un nagu sērgu, varēja sasniegt 10 miljonus sterliņu mārciņas (vairāk nekā 16 miljonus EUR) ⁽⁷⁷⁾.

71. Īrijā Palāta atklāja arī piemaksas par liellopiem, kas bija izmaksātas papildus kompensācijām, taču izmaksātās summas bija mazākas ⁽⁷⁸⁾. Francijā dažas prefektūras iekļāva piemaksu par liellopiem kompensācijās, bet citas – nē. Turpretī Nīderlandes Lauksaimniecības ministrija paziņoja Palātai, ka tā nav iekļāvusi nevienu piemaksu kompensācijās par mutes un nagu sērgu.

Atšķirīgi izmaksātas piemaksas par nokaušanu

72. Joprojām tirgus atbalsta pasākumu gadījumā Padomes regula ⁽⁷⁹⁾ paredz piemaksas par liellopu nokaušanu pēc kautuves apstiprinājuma, kas apliecina dzīvnieka nokaušanu. Katrā ziņā šī regula neprecizē nokaušanas veidu: vai ir runa par nokaušanu pārtikai (ELVGF – Garantijas nodaļa – tirgus atbalsts), vai par sanitāro izkaušanu (ELVGF – Garantijas nodaļa – veterinārija). Saskaņā ar interpretācijām ir iespējams izmaksāt piemaksu par nokaušanu kā papildinājumu kompensācijai par mutes un nagu sērgu, bet tikai – nelielam lopkopju skaitam, proti, tiem, kuru inficētie dzīvnieki tika nokauti kautuvēs, taču tas radītu dalībvalstu lopkopju nevienlīdzīgu stāvokli atkarībā no vietas, kur veikta izkaušana.

73. Viena no dalībvalstīm iesniedza jautājumu par šo tēmu, bet Komisija nesniedza atbildi un neizšķīrās par kādu konkrētu interpretāciju pirms likumā paredzētā termiņa, kas tika noteikts 2002. gada 30. jūnijā, ar kuru beidzās 2001. gada kaušanas subsidiiju izmaksa, tādēļ dalībvalstis pieņēma atšķirīgus lēmumus, kas radīja nevienlīdzīgu stāvokli lopkopju vidū. Nīderlande, kurā izkaušanas notika galvenokārt kautuvēs, neizmaksāja lopkopjiem

piemaksas par nokaušanu kā papildinājumu kompensācijai par mutes un nagu sērgu, nodrošināt 3,5 miljonu EUR ietaupījumu Kopienas budžetā. Turpretī Īrijā, kurā tikai daļa no kaušanām notika kautuvēs, piemaksas par nokaušanu tika izmaksātas un dažos gadījumos tās bija iespējams atgūt pēc Palātas vizītes. Apvienotajā Karalistē piemaksas par nokaušanu netika izmaksātas, lai izvairītos no iespējamajiem dubultiem maksājumiem – piemaksu maksājumiem papildus kompensācijām, kurās tie jau ir iekļauti. Francijā šī problēma neradās, jo inficētie dzīvnieki netika izkauti kautuvēs, tādējādi piemaksas par nokaušanu netika izmaksātas.

Noteikumi un procedūras saistībā ar tiesībām pretendēt uz Kopienas atlīdzību par dalībvalstu izdevumiem tika izstrādātas ar kavēšanos

74. Saskaņā ar Lēmumu 90/424/EEK Komisijai tika uzticēts ar Pastāvīgās veterinārās komitejas palīdzību ⁽⁸⁰⁾ noteikt Kopienas finansiālā ieguldījuma dalībvalstu izdevumos īstenošanas kārtību. Komisijai tika arī uzticēts ar Pastāvīgās veterinārās komitejas palīdzību noteikt epizootijas izskaušanai vajadzīgo papildu pasākumu raksturu un no tā izrietošo Kopienas finansiālo līdzdalību.

75. Komisija pirms krīzes nav iesniegusi priekšlikumus par Kopienas finansiālās līdzdalības īstenošanas kārtību, neskatoties uz to, ka, iepriekš atbildot uz Palātas 1995. gada pārskatu, Komisija uzņēmās “paziņot dalībvalstīm vadlīnijas par procedūrām un par kompensāciju aprēķinu saistībā ar Kopienas līdzfinansējumu veterinārajiem pasākumiem” (sk. 4. ierāmējumu). Komisija nav precizējusi dalībvalstīm Komisijai iesniedzamo apliecinājošo dokumentu saglabāšanas kārtību, lai tas varētu iesniegt savus izdevumus Kopienas finansiālajam atbalstam, tādējādi Komisija zaudēja vērtīgus kontroles instrumentus.

76. Sešus mēnešus pēc krīzes sākšanās ⁽⁸¹⁾ Komisija dalībvalstīm norādīja, ka tā izmaksās kompensācijas par dzīvniekiem tikai “pēc vērtības, kāda tā bija pirms inficēšanās”, bet visas epidēmijas skartās dalībvalstis jau bija veikušas lielāko daļu kompensāciju maksājumus lopkopjiem pēc dažādām metodēm (sk. 62.-66. punktus). Komisija arī nenorādīja, kā šī vērtība tiks noteikta, ne arī, uz kādu dokumentu pamata.

⁽⁷⁶⁾ Piemaksas par liellopiem un aitām.

⁽⁷⁷⁾ Komisijas piemērotais oficiālais valūtas kurss (1 EUR = 0,62380 sterliņu mārciņu), kas bija spēkā 2001. gada decembrī, kad Apvienotā Karaliste iesniedza savu kompensāciju pieprasījumu.

⁽⁷⁸⁾ Kopumā apmēram 800 dzīvnieku, kuri atbilst kopējai summai EUR 38 000.

⁽⁷⁹⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 1254/1999.

⁽⁸⁰⁾ Ar Padomes Lēmumu 68/361/EEK (OV L 255, 18.10.1968, 23. lpp.) izveidotā Komiteja sniedz atzinumu par veicamo pasākumu projektiem, kurus piedāvā Komisija.

⁽⁸¹⁾ Dalībvalstīm tika paziņots gandrīz epidēmijas beigās, proti:

- Īrijai: Lēmums 2001/646/EK,
- Francijai: Lēmums 2001/653/EK,
- Nīderlandei: Lēmums 2001/652/EK,
- Apvienotajai Karalistei: Lēmums 2001/654/EK.

77. Turklāt sakarā ar Komisijas instrukciju neesamību dalībvalstis savās prasībās pēc lopkopjiem izmaksājamo kompensāciju atmaksas, iekļāva arī tos lopkopjus, kas nav ievērojuši valsts tiesību aktus, ar kuriem transponētas Kopienas direktīvas un dzīvnieku pārvietošanas ierobežojumus (apmēram EUR 972 876 Apvienotā Karalistē un EUR 58 769 – Francijā, sk. 56. punktu).

78. Tā kā nebija Komisijas vadlīniju par dalībvalstu veicamajām pārbaudēm un uzglabājamajiem apliecinājumiem dokumentiem, pārbaudes laikā kompensācijas saņēmēju dokumenti nebija pilnīgi: daudzos gadījumos trūka kaušanas sertifikātu, paralēlās pārbaudes starp valsts datu bāzē identificēto liellopu skaitu un nokauto liellopu skaitu netika veikta vai atklāja lielas nesakritības lielākajā kontrolēto dalībvalstu daļā. Pat ja šo trūkumu skaitu varētu saistīt ar krīzes plašumu, pilnīgāki ārkārtas rīcības plāni (sk. 30.-32. punktu) un precīzāki Komisijas kritēriji varētu samazināt to skaitu. Citās neregistrēto dzīvnieku kategorijās nevarēja tikt iegūtas drošas ziņas par skaitu, jo Kopienas tiesību akti paredz individuālo identifikāciju tikai liellopiem ⁽⁸²⁾.

79. Pēc krīzes Lēmumā 90/424/EEK Komisija precizēja kārtību, kā arī nepieciešamos dokumentus, lai iegūtu Kopienas finansiālo atbalstu (sk. 7. ierāmējumu). Atbildot uz šo punktu, Komisija norāda, ka tā nav būtiski mainījusi 1990. gada Lēmuma 90/424 kārtības noteikumus. Šis lēmums nav pietiekami precīzs un sniedz atšķirīgas interpretācijas iespējas.

7. ierāmējums

Vēlāki precizējumi par atlīdzību izmaksāšanas kritērijiem un dokumentiem

Dalībvalstu, kas mēneša laikā pirms krīzes ieveda aitas no Apvienotās Karalistes, veiktā preventīvā izkaušana; Francijā šo nokaušanu kompensēja, neskatoties uz Komisijas Lēmuma par šo kompensāciju neesamību.

Daļēja preventīvā izkaušana, kas notika ap uzliesmojumiem Īrijā, Francijā, Apvienotajā Karalistē (Kambrijā 3 km rādiusa nokaušanas zona ar kopējo izdevumu summu 112,3 miljoni EUR); Komisija pieņēma Lēmumu par finansiāla atbalsta piešķiršanu Francijai 2002. gada jūlijā, Apvienotai Karalistei un Īrijai – 2003. gada decembrī, un laikā, kad tika sagatavots šis ziņojums, lēmuma pieņemšana bija gala stadijā attiecībā uz Nīderlandi.

Attiecībā uz dalībvalstīs, kurās uzliesmojumu nebija (Beļģija, Vācija, Spānija un Portugāle), veiktajām preventīvajām izkaušanām Komisija pieņēma lēmumu tikai 2003. gada augustā, proti, gandrīz divus gadus pēc krīzes beigām ⁽⁸³⁾.

Lēmumi par papildu izdevumi finansēšanu, kas precizēja Komisijai iesniedzamo informāciju (veterinārie, iznīcināšanas un dezinfekcijas izdevumi), tika pieņemti tikai 2003. gadā ⁽⁸⁴⁾.

80. Kopienas līdzdalībai dalībvalstu izdevumos ir noteikums, ka dalībvalstis nekavējoties ir realizējušas Kopienas noteiktos pasākumus, tādus, kā saimniecību slēgšanu uz aizdomu pamata un pēc oficiālās slimības apstiprināšanas – visu dzīvnieku izkaušanu, iznīcināšanu, saimniecību tīrīšanu un dezinfekciju ⁽⁸⁵⁾. Tomēr finanšu ziņojumos, kurus Komisija prasa savos lēmumos par finansiālās palīdzības piešķiršanu dalībvalstīm, lai noteiktu atbilstošu finansiālo atbalstu, ir tikai daļa vajadzīgās informācijas, lai novērtētu izdevumu pamatotību, kā tas ir noteikts Padomes Lēmumā 90/424/EEK ⁽⁸⁶⁾.

81. Dalībvalstis iesniedza kompensāciju prasības ar vairākiem labojumiem. Prasības bija neviendabīgas, ar daudzām kļūdām, kas lika Komisijas dienestiem pagarināt savas pārbaudes, no tā izrietēja gala kompensāciju aizkavēšana.

⁽⁸³⁾ Komisijas Lēmumi 2003/619/EK (OV L 216, 28.8.2003, 42. lpp.), 2003/620/EK (OV L 216, 28.8.2003, 45. lpp.), 2003/621/EK (OV L 216, 28.8.2003, 48. lpp.) un 2003/622/EK (OV L 216, 28.8.2003, 53. lpp.) par Kopienas finansiālo līdzdalību aizsardzības pasākumos pret mutes un nagu sērgu Beļģijā, Vācijā, Spānijā un Portugālē.

⁽⁸⁴⁾ Komisija pieņēma lēmumus par dalībvalstu to izdevumu kompensāciju attiecībā uz saistītajām izmaksām, iznīcināšanas, dezinfekcijas un attīrīšanas izdevumiem tikai 2003. gada 14. martā Nīderlandei (Lēmums 2003/182/EK (OV L 71, 15.3.2003, 19. lpp.)), Francijai (Lēmums 2003/183/EK (OV L 71, 15.3.2003, 22. lpp.)) un Īrijai (Lēmums 2003/184/EK (OV L 71, 15.3.2003, 25. lpp.)) un 2003. gada 24. septembrī Apvienotajai Karalistei (Lēmums 2003/676/G (OV L 249 1.10.2003., 45. lpp.)).

⁽⁸⁵⁾ Lēmuma 90/424/EEK 3. panta 2. punkts.

⁽⁸⁶⁾ No dalībvalstīm pieprasītā informācija nesatur gan Direktīvā 82/894/EEK (Padomes 1982. gada 21. decembra Direktīva 82/894/EEK par dzīvnieku slimību paziņošanu Kopienā, OV L 378 31.12.1982., 58. lpp.), gan Komisijas finansiālā atbalsta piešķiršanas lēmumos pieprasītās ziņas par uzliesmojumu apstiprināšanas datumu, laiku, kad tika ieviesti pārvietošanas ierobežojumi, uzsākta dzīvnieku izkaušana un iznīcināšana, tīrīšanas un dezinfekcijas darbi, kas ir vajadzīgi, lai novērtētu, vai dalībvalstis veica pasākumus operatīvi.

⁽⁸²⁾ Regula (EK) Nr. 1760/2000.

Kavēšanās atlīdzināt dalībvalstu izdevumus**Lopkopji nepiedalās Kopienas finansējumā sērgas apkarošanas sistēmā**

82. Sakarā ar dalībvalstu pieņemtajām, dažādajām kompensācijas sistēmām (sk. 62.-73. punktu) un dalībvalstu iesniegto kompensācijas prasību daudzveidību Komisijai bija ļoti sarežģīts uzdevums identificēt katra dzīvnieka vai vismaz katras dzīvnieku kategorijas vērtību visos kompensāciju pieprasījumos, turklāt bija apšaubāma datu precizitāte par izkauto dzīvnieku skaitu.

83. Šī fakta dēļ Kopienas kompensācijas netika veiktas līdz 2003. gada 1. oktobrim, proti, ilgāk nekā divus gadus pēc epizootijas beigām, ne Īrijai, ne Nīderlandei, ne Apvienotajai Karalistei, kamēr lopkopji saņēma kompensācijas trīs mēnešu laikā pēc 2001. gadā veiktajām dzīvnieku izkaušanām.

Līdzfinansējuma likmes saskaņotas vienīgi par cūkām

84. Padomes Lēmums 90/424/EEK nosaka Kopienas līdzdaļu 60 % apmērā no dalībvalsts mutes un nagu sērgas kontrolē ieguldītiem izdevumiem, kurus akceptē Komisija (sk. *Tabulu*).

85. Tiesību aktos paredzēto lopkopjiem izmaksājamo kompensāciju un atlīdzības līmeņu pārvalde ir sadalīta starp Lauksaimniecības ģenerāldirektātu un Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektātu: Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektāts pārvalda kompensācijas par lielāko daļu dzīvnieku slimību, izņemot kompensācijas par izkautajiem liellopiem govju sūkļveida encefalopātijas (GSE) gadījumos, kas joprojām ir Lauksaimniecības ģenerāldirektāta pārvaldē. Kompensāciju līmenis, kuru piemēro Lauksaimniecības ģenerāldirektāts un Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektāts, tika pielīdzināts viens otram cūkkopības nozarē, tas netika izdarīts mutes un nagu sērgas un GSE gadījumos: likme ir 60 % apmērā mutes un nagu sērgas gadījumos, kamēr GSE gadījumos – 70 %. Citām dzīvnieku slimībām, ieskaitot klasisko cūku mēri, likme ir 50 %. Var secināt, ka kompensācijas līmenis vienādas kategorijas dzīvniekiem mainās atkarībā no slimības, kura ir nokaušanas cēlonis. Palāta nav atradusi izskaidrojumu šīm atšķirībām, kas pastāv jau kopš 1996. gada.

86. Atbildot uz Palātas Īpašo ziņojumu par klasisko cūku mēri ⁽⁸⁷⁾, Komisija atzina, ka “ražotājiem jābūt vairāk iesaistītiem izdevumos par dzīvnieku slimības izskaušanu” un ka Komisijai ir paredzējusi “izskatīt iespējas palīdzēt dalībvalstīm izveidot šādas sistēmas, pārskatot Kopienas tiesību aktus, kas regulē šos jautājumus”. Komisija vēl nav iesniegusi savus priekšlikumus par šāda veida atbalstu ne klasiskā cūku mēra, ne mutes un nagu sērgas gadījumā.

87. Neviens no šīs lauksaimniecības nozares pārstāvjiem (epizootijas skartie un neskartie lopkopji) nepiedalās slimības izskaušanas Kopienas izdevumos, neraugoties uz to, ka daļa no viņiem, proti, lopkopji, kurus nav skāruši dzīvnieku aprites ierobežošanas pasākumi, kā arī dzīvnieku nokaušana, varēja gūt peļņu cenu paaugstināšanās rezultātā, kā to pierāda Īrijas Lauksaimniecības ministrijas pasūtītais universitātes pētījums ⁽⁸⁸⁾. Šis pētījums novērtēja Īrijas nozares peļņu 2001. gadā – 107 miljoni EUR, kas galvenokārt ir saistīta ar eksporta apjoma un cenu paaugstināšanos uz Apvienoto Karalisti.

88. Taču dažās dalībvalstīs vai nu valsts sektorā vai attiecīgā lauksaimniecības nozarē tika uzsāktas iniciatīvas neatkarīgi no Komisijas, lai daļēji samazinātu vai rastu papildu finansējumu valsts izdevumiem saistībā ar slimības izskaušanu. Nīderlandē pēc klasiskā cūku mēra krīzes tika dibināts dzīvnieku veselības fonds, kuram tika uzticēta kompensāciju izmaksa epidēmijas gadījumā. Šim fondam ir trīs finansējuma avoti: lopkopji, Eiropas Kopienas budžets (attiecīgajos gadījumos) un Nīderlandes lauksaimniecības budžets. Vislielākā finansējuma ieguldījuma daļa nāk no lopkopjiem. Apvienotajā Karalistē šobrīd tiek pētīta līdzīgas sistēmas izveides iespējas. Francijā lopkopji, kuri ir sanitārās aizsardzības apvienību biedri brīvprātīgi veido izlīdzināšanas kases, kas ir paredzētas, lai krīzes gadījumā kompensētu tos zaudējumus lopkopjiem, kuri ir saistīti ar dzīvnieku aprites pasākumiem un kurus nekompensē Kopiena ⁽⁸⁹⁾.

⁽⁸⁷⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 1/2000 81. punkts.

⁽⁸⁸⁾ *Economic Evaluation of Foot and Mouth Disease* (MNS ekonomisks novērtējums), ko veica Dublīnas Trinitī Koledžas Lauksaimniecības un pārtikas nodaļa, Īrija, 2002. gada marts.

⁽⁸⁹⁾ Spānijā un Vācijā arī attīstījās apdrošināšanas sistēmas.

89. Dalībvalstīs šobrīd attīstās dažādas, interesantas iniciatīvas. Taču tā kā nav Kopienas sistēmas, tas var radīt nevienlīdzību lopkopju starpā. Turklāt, lai gan dažu šo iniciatīvu rezultātā var samazināt dalībvalstu finansiālo līdzdalību slimības apkarošanas sistēmā, neviena no tām negarantē Kopienas izmaksu samazināšanos.

PĀRVALDĪBA NO KOMISIJAS PUSES PĒC KRĪZES

Rīcība veterinārijas jomā

90. Komisija 2002. gada decembrī iesniedza jaunu direktīvas priekšlikumu. Padome ⁽⁹⁰⁾ 2003. gada septembrī to pieņēma, un šī direktīva ievieša svarīgus grozījumus Direktīvā 85/511/EEK paredzētajos pasākumos, kas bija nepilnīgi:

- a) neapšaubot kopš 1992. gada spēkā esošo politiku, kas prioritāti piešķir vīrusa inficēto dzīvnieku izkaušanai, šī direktīva piedāvā ārkārtas vakcināciju kā svarīgu epizootijas apkarošanas līdzekli un paredz noteikumus iespējamai tirdzniecībai ar vakcinēto dzīvnieku gaļu Eiropas Savienības teritorijā epizootijas laikā;
- b) tā papildina Kopienas prasības saistībā ar ārkārtas rīcības plāniem un pieprasa dalībvalstīm pārskatīt šos plānus ik pēc pieciem gadiem, ņemot vērā reālā laika trauksmes mācības ⁽⁹¹⁾; lielākā daļa dalībvalstu jau bija atjauninājušas savus plānus, ņemot vērā krīzes laikā gūto pieredzi;
- c) tā sniedz piecus atsevišķus kritērijus, pamatojoties uz kuriem var ziņot par mutes un nagu sērgas uzliesmojumu saimniecībā ⁽⁹²⁾: tam vajadzētu veicināt profilakses pasākumu ātrāku īstenošanu;
- d) tā uzliek dalībvalstīm par pienākumu izveidot sankciju sistēmu, ko piemēro par tādu valsts noteikumu pārkāpumiem, kas pieņemti saskaņā ar Kopienas direktīvām ⁽⁹³⁾;
- e) tā pieprasa dalībvalstīm sniegt informāciju par datumiem, kad tika īstenoti Kopienas pasākumi. Tam vajadzētu dot Komisijai iespēju noteikt, cik liela ir Kopienas maksājamā atlīdzība.

91. Vienlaikus tika pieņemti papildu noteikumi, lai pastiprinātu profilakses un apkarošanas pasākumus:

- a) saistībā ar robežkontroli Komisija pēc krīzes pieņēma papildu piesardzības noteikumus, kas pastiprina pasažieru bagāžas kontroli un viņu informēšanu ⁽⁹⁴⁾;
- b) pamatojoties uz Komisijas iepriekšējiem priekšlikumiem, pēc krīzes tika noteikts aizliegums brīvajā zonā glabāt produktus, kas neatbilst Kopienas veterinārajām prasībām ⁽⁹⁵⁾;
- c) kas attiecas uz dzīvnieku barību, Komisijai vēl pirms krīzes bija ierosinājusi noteikt vispārēju aizliegumu izmantot virtuves atkritumus un samazgas ⁽⁹⁶⁾, un Komisijai izdevās panākt tās priekšlikumu apstiprināšanu ES līmenī;
- d) pēc krīzes Komisija ierosināja priekšlikumu par aitai individuālās identifikāciju ⁽⁹⁷⁾, kuru pieņēma 2003. gada decembrī ⁽⁹⁸⁾.

92. Tomēr līdz šim brīdim apstiprinātajos pasākumos nav pietiekami ņemti vērā atsevišķi aspekti un to atspoguļojums ir minimāls:

- a) lopkopju ieinteresētība operatīvi ziņot par dzīvnieku saslimšanas gadījumiem netika stimulēta ar veicinošo pasākumu palīdzību vai kompensāciju izmaksas nosacījumiem;
- b) dalībvalstu paziņojuma termiņš Komisijai par pirmo uzliesmojumu netika samazināts un joprojām ir 24 stundas pēc slimības apstiprināšanas, kamēr pieredze ir pierādījusi, ka šo termiņu ir iespējams samazināt;
- c) dzīvnieku izkaušana ir obligāta no uzliesmojuma apstiprināšanas brīža, kas paātrina procesu, bet nav precizēts, ka tai jānotiek nekavējoties, pirms dzīvnieku novērtēšanas administratīvo procedūru pabeigšanas.

⁽⁹⁰⁾ Padomes Direktīva 2003/85/EK.

⁽⁹¹⁾ Skatīt Direktīvas 2003/85/EK 72. pantu (10).

⁽⁹²⁾ Skatīt Direktīvas 2003/85/EK 2. pantu, 1. pielikums.

⁽⁹³⁾ Direktīvas 2003/85/EK 86. pants pieprasa no dalībvalstīm izstrādāt noteikumus par sankcijām. Sankcijām jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām.

⁽⁹⁴⁾ Lēmums 2002/995/EK.

⁽⁹⁵⁾ Padomes Direktīva 2002/99/EK.

⁽⁹⁶⁾ Regula (EK) Nr. 1774/2002.

⁽⁹⁷⁾ 2002. gada 13. decembra KOM(2002) 729 galīgā redakcija.

⁽⁹⁸⁾ Padomes 2003. gada 17. decembra Regula (EK) Nr. 21/2004, ar ko izveido aitai un kazai identifikācijas un reģistrācijas sistēmu (OV L 5, 9.1.2004, 8. lpp.).

93. Turklāt līdzīgi kā klasiskā cūku mēra gadījumā⁽⁹⁹⁾, Komisija nav aktualizējusi savu sākotnējo pētījumu, neraugoties uz to, ka pēc 2001. gada krīzes⁽¹⁰⁰⁾ ir pieejami vairāki agrāk trūkstošie dati. Kopienas stratēģijas, kurā tika izmantota ārkārtas vakcinācija un tika atļauts vakcinēto dzīvnieku gaļas patēriņš Eiropas teritorijā, izmaksu-ieguvumu analīze nav aktualizēta, neskatoties uz to, ka Starptautiskais epizootiju birojs grozīja termiņus tirdzniecības atjaunošanai pēc epizotijas (sk. 3. punktu).

94. Birojs 2002. gadā faktiski samazināja tirdzniecības atjaunošanas termiņu no divpadsmit līdz sešiem mēnešiem, ja krīzes laikā tika izmantota vakcinācija. Tas nozīmē, ka ņemot vērā tā ietekmi uz tirdzniecību, šis termiņš pietuvojās trīs mēnešu termiņam gadījumos, ja tiek veikta izkaušana, neizmantojot vakcināciju. Tas ir ļoti būtisks solis, jo maina politiku Kopienas līmenī, piešķirot lielāku nozīmi ārkārtas vakcinācijai, salīdzinot ar situāciju pirms Biroja lēmumiem.

95. Revīzijas laikā Palāta uzsvēra, ka daudzas valstis, no kurām dažas bija noslēgušas veterinārijas nolīgumus ar Kopienu, turpināja bloķēt ES eksportu pēc tam, kad attiecīgās dalībvalstis bija atguvušas to no MNS brīvas valsts statusu⁽¹⁰¹⁾.

96. Komisija savukārt Kopienas līmenī nav aprēķinājusi eksporta bloķēšanas izmaksas. Šai bloķēšanai ir risks kļūt lielākai ar ES ārkārtas vakcinācijas izmantošanas sākšanu, jo trešās valstis, kuras to neveic, ar lielākām grūtībām piekristu eksportam, kas nāk no zonām, kurās izmanto vakcināciju.

⁽⁹⁹⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 1/2000 82. punkts.

⁽¹⁰⁰⁾ *The 2001 Outbreak of Foot and Mouth Disease, Report by the Comptroller and Auditor General*, 2002. gada 21. jūnijs, *The Stationery Office*, Londona, 1.23.-1.29. punkts. Piemēram, ir pieejams zaudējuma novērtējums tūrisma jomā. Attiecībā uz 2001. gada krīzi ir aprēķināts, ka AK vien zaudējumi ir no 4,5 līdz 5,4 miljardiem sterliņu mārciņu jeb no 7 213 līdz 8 656 miljoniem EUR saskaņā ar valūtas kursu, kas bija spēkā 2001. gada decembrī.

⁽¹⁰¹⁾ Dalībvalstu eksporta ierobežojumu atcelšana notika ļoti novēloti, daži ierobežojumi ir joprojām spēkā. Tādējādi 2002. gada septembrī Nīderlandei joprojām bija grūtības ar eksportu uz ASV, neraugoties uz to, ka tā bija oficiāli atguvusi savu brīvas no mutes un nagu sērgas valsts statusu jau pirms gada. Līdzīgas grūtības tika konstatētas Francijā, Īrijā un Apvienotajā Karalistē.

97. Turklāt Komisija nav vēl aktualizējusi savu pētījumu par dalībvalstu veterinārajiem dienestiem. Neskatoties uz Parlamenta⁽¹⁰²⁾ (un starptautiskās konferences) ieteikumiem dalībvalstīm ieviest regulāras saimniecību pārbaudes, Komisija līdz šim brīdim nav iesniegusi priekšlikumus, kas rosinātu dalībvalstis izveidot šādu sistēmu.

Rīcība finanšu jomā

98. 2002. gada aprīļa memorandā⁽¹⁰³⁾ Padomes Spānijas prezidentūra paziņoja, ka lauksaimniecības apdrošināšanas programmas lopu audzēšanas nozarē varētu būt alternatīvs risinājums pašreizējiem mehānismiem, kurus finansē Ārkārtas veterinārais fonds. Reaģējot uz šo memorandu un Palātas un budžeta izpildes apliecinātās institūcijas (sk. 59. punktu un 4. ierāmējumu) iepriekšējiem ieteikumiem, 2003. gada janvārī Komisija pasūtīja pētījumu par apdrošināšanu pret riskiem, kas ir saistīti ar dzīvnieku slimībām.

99. Pētījums, izceļot esošās sistēmas nepilnības, skaidri norāda uz dalībvalstu nepieciešamību īstenot vispārēju finansēšanas kārtību, kuru ar finansiālo līdzdalību pārvaldītu paši lopu audzētāji ar mērķi veicināt viņu līdzdalību kontrolē. Lai kompensētu netiešos zaudējumus (saimniecības zaudējumi), pētījums ierosina izveidot brīvprātīgu lopu audzētāju apdrošināšanas sistēmu, kas ir līdzīga pašpalīdzības sabiedrībai.

100. Tā kā šis pētījums tika veikts nesen (2003. gada maijā), Komisija vēl nav ierosinājusi pašreizējās sistēmas grozījumus un nav izstrādājusi procedūras, kas reglamentētu Kopienas finansējumu dalībvalstu izdevumiem.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

101. Vajadzība pilnveidot vienoto tirgu lika Kopienai atteikties no dzīvnieku profilaktiskās vakcinācijas mutes un nagu sērgas gadījumos. Šī izvēle, kura tika pamatota ar komerciāliem apsvērumiem, paredzēja izveidot ekvivalentu profilakses un apkarošanas sistēmu, kas sniegtu iespēju ātri atgūt no slimības brīvas zonas statusu. Kopiena ieviesa attiecīgus profilakses un apkarošanas pasākumus, kuros ir ņemti vērā riski, kas saistīti ar dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu brīvu apriti, ar mērķi ierobežot vīrusa ieviešanos, gan izplatīšanos risku Kopienas teritorijā (sk. 6. punktu).

⁽¹⁰²⁾ Ziņojums par Padomes Direktīvas priekšlikumu, ar ko nosaka Kopienas pasākumus mutes un nagu sērgas kontrolei un ar kuru tiek grozīta Direktīva 92/426/EEK DOC A5-0141/2003.

⁽¹⁰³⁾ Dok. 6270/02/AGRI 33.

102. Ja pēc savas būtības šādi pasākumi nevar būt pilnībā efektīvi visos apstākļos, taču tā kā Komisija nebija pilnībā un savlaicīgi veikusi pasākumu novērtējumu un pārbaudes, šo pasākumu atsevišķus trūkumus un nepilnības to izpildē no dalībvalstu puses nebija iespējams savlaicīgi novērst. Pirms 2001. gada krīzes Kopienas tiesību aktu nepilnības netika novērstas, neraugoties uz to, ka daži Komisijas priekšlikumi bija iesniegti pirms krīzes (sk. 18.-43. punktus). Komisijai 2001. gada krīzes laikā vajadzēja cīnīties ar ļoti plašu epizootiju, taču Komisija ātri konstatēja profilakses un apkarošanas pasākumu un to īstenošanas trūkumus dažās dalībvalstīs, jo īpaši, saistībā ar nepietiekamu valsts veterināru skaitu un slimības izziņošanu un dzīvnieku izkaušanu, bet šīs nepilnības bija jau par vēlu labot (sk. 48.-58. punktu). Šie trūkumi tikai palielināja 2001. gada epizootijas finansiālās izmaksas. Turklāt saskaņā ar OIE zoosanitāro kodeksu vienai dalībvalstij tika oficiāli atņemts veselās zonas statuss vienpadsmit mēnešus, bet Eiropas Savienībai praktiski tas bija ilgāks par gadu, jo šajā laikā tās eksports tika bloķēts no trešo valstu puses.

103. Revīzijā tika konstatēts, ka apkarošanas pasākumu efektivitāte lielā mērā bija atkarīga no tā, vai lopkopji operatīvi ziņoja par dzīvnieku saslimšanas gadījumiem un ievēroja dzīvnieku aprites ierobežojumus.

104. Palāta arī konstatēja, ka finansējuma sistēmu var uzlabot: kompensāciju un atlīdzību apjoms ir neprecīzi definēts, dažas dalībvalstis vēl nav saņēmušas atlīdzības un pastāv nevienlīdzība lopkopju starpā atkarībā no to saimniecības atrašanās vietas un dzīvnieku izkaušanas metodes (sk. 60.-73. punktu). Novēloti tika precizēti noteikumi un procedūras, kas reglamentē dalībvalstu tiesības saņemt to izdevumu atlīdzību no Kopienas (sk. 74.-83. punktu). Pēc Komisijas veiktajām pārbaudēm maksājumi

Apvienotajai Karalistei un Francijai tika samazināti attiecīgi par 58,1 % un 2,7 %, tas ir 573,2 miljoniem EUR un 0,1 miljonu EUR.

105. Padome un Komisija no tā brīža ir labojusi tiesību aktu nepilnības (sk. 90. un 91. punktus). Pieņemtie tiesību aktu redakcijas liecina, ka Komisija no krīzes ir guvusi un turpina gūt mācību, tomēr dažas nepilnības turpina pastāvēt un var nelabvēlīgi ietekmēt Kopienas pasākumu efektivitāti saistībā ar slimību profilaksi un apkarošanu. Tas jo īpaši attiecas uz uzraudzības programmām, mutes un nagu sērgas izziņošanas un dzīvnieku izkaušanas ātrumu (sk. 92. punktu). Pašlaik Kopienas tiesību akti paredz, ka dalībvalstis īsteno sankcijas tādos gadījumos, kad tiek pārkāpti valsts tiesību akti, ar ko īsteno Kopienas direktīvas, taču tie neparedz pasākumus, kas mudinātu lopkopjus aktīvi piedalīties profilakses un apkarošanas pasākumos, jo īpaši tādēļ, ka lopu audzētāji nesniedz tiešu ieguldījumu Kopienas preventīvo un kontroles pasākumu finansējumā. Turklāt finansējuma sistēma joprojām nav pārskatīta. Neraugoties uz šīm nepilnībām pašreizējie pasākumi sniedz iespēju dalībvalstīm saņemt lielāku atlīdzību no Kopienas, tādējādi radot būtisku finanšu risku Kopienas budžetam.

106. Pamatojoties uz iepriekš minētajiem konstatējumiem, Palāta iesaka:

- a) ārpus krīzes laikā regulāri vērtēt profilakses un apkarošanas pasākumus un pastiprināt to īstenošanas pārraudzību;
- b) pētīt līdzekļus, kas palīdzētu vairāk motivēt lopkopjus operatīvi ziņot par dzīvnieku saslimšanas gadījumiem un ievērot dzīvnieku aprites ierobežojumus;
- c) precizēt epizootijām paredzēto finansējumu, lai pēc iespējas vairāk samazinātu Kopienas budžeta finanšu riskus.

Šo ziņojumu Revīzijas palāta pieņēmusi 2004. gada 21. jūlijā Luksemburgā.

Revīzijas palātas vārdā —

priekšsēdētājs

Juan Manuel FABRA VALLÉS

KOMISIJAS ATBILDES**KOPSAVILKUMS**

I. Direktīva 90/423/EEK, ar ko groza Direktīvu 85/511/EEK par mutes un nagu sērgas kontroles pasākumiem, izveido visaptverošu sistēmu šīs slimības profilaksei, kontrolēšanai un izskaušanai.

Lai gan ar šo direktīvu tehnisku un ekonomisku apsvērumu dēļ notika atteikšanās no profilaktiskas vakcinācijas, tā noteica ārkārtas rīcības plānu mutes un nagu sērgai, antigēnu rezervju sistēmu iespējamai ārkārtas vakcinācijai un izmaiņas likumdošanā, kas skar citu dzīvnieku veselību, lai novērstu šīs slimības izplatību.

III. Komisija 1990. gadā vispārējo Kopienas stratēģiju definēja šādi: "Uzturēt Kopienu brīvu no mutes un nagu sērgas infekcijas, neizmantojot profilaktisko vakcināciju".

Kopš tā laika stratēģiju atbalstīja ES dalībvalstis, Eiropas Parlaments un iesaistītie ražotāji. Šī stratēģija ir balstīta zinātnē un tiek īstenota, pamatojoties uz izstrādātiem starptautiskajiem standartiem, un nodrošina līdzsvaru starp vīrusa ieviešanas risku un tehniskajām un ekonomiskajām iespējām rīkoties slimības gadījumā.

Turklāt Komisija uzskata, ka šī stratēģija tiek ne tikai formāli atjaunota, bet arī ietver pietiekoši daudz zinātniskas informācijas, lai būtu funkcionāla ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Pēc mutes un nagu sērgas uzliesmojumiem Itālijā un Grieķijā, uz kuriem atsaucas Revīzijas palāta, Komisija kopā ar dalībvalstīm pastāvēgajā Veterinārajā komitejā analizēja epidemioloģisko situāciju un īsteno to kontroles pasākumu ietekmi; balstoties uz darbu grupu secinājumiem, kurās piedalījās visas dalībvalstis, 1998. gadā tika sagatavots ziņojums, kurā norādīti turpmākās mutes un nagu sērgas kontroles politikas virzieni. Zinātniskā komiteja 1999. gadā arī sagatavoja ziņojumu par ārkārtas vakcināciju. Katru gadu Komisija koordinē dalībvalstu nostāju Starptautiskā Epizotikas biroja ģenerālsesijā, tai skaitā nostāju par nodaļu par mutes un nagu sērgu Dzīvnieku veselības kodeksā. Dalībvalstis kopā ar Komisiju kā novērotāju katru otro gadu diskutē par mutes un nagu sērgas situāciju pasaulē un Eiropā, ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijā, pārstāvē Eiropas Komisijas veiktos pasākumus mutes un nagu sērgas izplatības kontrolei. Ņemot vērā pagājušo krīžu pieredzi, Padomes Direktīva 2001/89/EK apkopoja secinājumus, kas izradāmi par klasiskā cūku mēra epidēmiju EK daļās 1996./1997. gadā un piedāvāja plašas iespējas apspriest galvenās stratēģijas būtiskāko mājlopu epidēmisko slimību kontrolei un izskaušanai. Pavisam nesen, ņemot vērā 2001. gada uzliesmojumu, Kopienas 1990. gadā noteiktā stratēģija tika vienbalsīga vēlreiz apstiprināta starptautiskajā konferencē 2001. gada decembrī, 2002. gada decembrī ar EP rezolūciju, ar Komisijas ieteikumu sagatavot jaunu direktīvu, kas tika iesniegts Padomei 2002. gada decembrī, un visbeidzot, Padomei apstiprinot Direktīvu 2003/85/EK saskaņā ar Eiropas Parlamenta, Eiropas Ekonomikas un sociālās komitejas, kā arī Reģionu komitejas atzinumu.

Izvērtējot Komisijas darbību pirms krīzes, Lielbritānijas Nacionālā audita biroja ziņojuma par mutes un nagu sērgu 9.c punktā ir atzīmēts: "Ja ārkārtas rīcības plāni nebūtu pietiekami, lai cīnītos ar tāda mēroga slimības uzliesmojumu, būtu nereāli cerēt, ka kāds spētu tikt galā ar visām problēmām un sarežģījumiem, kas radušies, vai ka varas iestādes būtu varējušas paredzēt 2001. gada bezprecedenta uzliesmojumu."

Lai arī 2001. gada mutes un nagu sērgas krīzes laikā visi plānotie pasākumi nebija gatavi īstenošanai, ziņojumā tomēr nav izteikta pietiekoša atzinība par progresu, ko Komisija šai jomā sasniegusi kopš 1993. gada, kad tika izveidots vienotais tirgus.

IV. Komisija nemitīgi veic dzīvnieku veselības situācijas analīzi dalībvalstīs un trešajās valstīs un jo īpaši veic pasākumus, kas atbilst Revīzijas palātas norādēm.

a) *Komisijas veiktas pārbaudes dalībvalstīs*

Komisijas veterinārās inspekcijas dienesti dalībvalstīs veica pārbaudes, kas saistītas ar Kopienas tiesību aktu īstenošanu attiecībā uz kontroles pasākumiem nozīmīgākajām epidēmiskajām slimībām.

b) *Noteikumi mutes un nagu sērgas profilaksei un kontrolei*

Kopienai mutes un nagu sērga ir eksotiska slimība. Lai novērstu vīrusa ieviešanu, Komisija ir izveidojusi importēšanas noteikumu un kontroles sistēmu. Turklāt sadarbībā ar starptautiskajām organizācijām Komisija atbalsta kaimiņvalstis to centienos kontrolēt un izskaust šo slimību.

Direktīvas 85/511/EEK noteikumi kopā ar konkrētiem komiteju procedūrā pieņemtiem pasākumiem atviegloja mutes un nagu sērgas izskaušanu 2001. gadā.

c) *Robežaizsardzība*

Pirms 2001. gada uzliesmojuma spēkā bija stingri noteikumi. Daži no tiem tika pastiprināti 2001. gada krīzes laikā vai īsi pēc tās.

d) *Pārtikas atkritumu izbarošana cūkām*

1980. gadā pārtikas atkritumu izbarošana cūkām tika aizliegta, izņemot gadījumus, kad pārtikas atkritumi tiek savākti, pārstrādāti un nodrošināti saskaņā ar konkrētiem nosacījumiem, ko atļāvušas un kontrolē kompetentas iestādes.

e) *Ārkārtas rīcības plāni*

Apstiprināto ārkārtas rīcības plānu īstenošanas inspekcija tika uzsākta pirms krīzes.

f) *Mazo atgremotāju identificēšana*

Mazo atgremotāju identificēšanu, kas ļauj noteikt izcelsmes saimniecību, jau reglamentē Direktīva 92/102/EEK.

g) *Dzīvū dzīvnieku pārvietošanas un importa izziņošanas sistēma (ANIMO)*

ANIMO sistēma bija ļoti noderīga, lai veiktu to dzīvnieku aprites sākotnējo izsekošanu, kas no Apvienotās Karalistes tika sūtīti uz citām dalībvalstīm 3 nedēļu periodā pirms pirmā uzliesmojuma noteikšanas. Problēmas pirmkārt saistās ar uzbarojušos aitū ātru pārvietošanu un resertifikāciju.

h) *Atbilstība pārvietošanas aizliegumiem*

Pārvietošanas aizliegumi, kas noteikti saskaņā ar Kopienas un valstu tiesību aktiem par slimību kontroles pasākumiem, attiecīgajām dalībvalstīm ir jāievieš.

Komisijas dienestu pieejamība un pieņemtie lēmumi krīzes laikā tika atzīti par ātriem un atbilstošiem.

Komisija aicina Revīzijas palātu ņemt vērā Padomes deklarācijas krīzes laikā, kā arī 2001. gada 12. un 13. decembrī Briselē notikušās Starptautiskās konferences par mutes un nagu sērgas profilaksi un kontroli secinājumus.

Turklāt Eiropas Parlamenta 2002. gada 17. decembra Rezolūcijas, kas apstiprina pārveidoto ziņojumu, kurš minēts zemsvītras piezīmē ⁽¹⁾, 53. punktā teikts: "Komisija uz krīzi reaģēja nekavējoties un pieņēma nepieciešamos lēmumus. Krīzes laikā tā tūlīt pieņēma un dokumentēja lēmumus, balstoties uz pastāvīgās komitejas atzinumiem par esošajiem notikumiem. Krīzes vadībā, ko veica Komisija, nav konstatēti trūkumi. Komisijas augsti kvalitatīvo darbu krīzes kontrolēšanā uzsverušas arī valstu veterinārās iestādes iesaistītajās dalībvalstīs."

V. Komisijai nav juridiskas kompetences Kopienas līmenī harmonizēt pabalstus, ko dalībvalstis maksā saviem mājlopu audzētājiem epidēmijas gadījumā.

Komisija turpretī padarīja samērīgus Kopienas pabalstu piešķiršanas nosacījumus dalībvalstīm. Šajā sakarībā dalībvalstu norādītās summas kopumā tika samazinātas par 583 miljoniem (norādītā kopsumma 1 051 miljons).

VI. Finansiālie aspekti: kopš 2002. gada Komisija strādā pie Kopienas līdzfinansējuma noteikumu pārstrādāšanas, lai cita starpā ierobežotu pārāk lielas vērtības piešķiršanu tiem dzīvniekiem, kuri krīzes laikā atradās Apvienotajā Karalistē, un samazinātu izmaksas, kas pieaug, izskaužot epidēmijas. Drīz tiks izteikts priekšlikums šajā jomā.

No veterinārijas viedokļa raugoties, ir svarīgi atzīmēt šo.

Pirmkārt, nepastāv alternatīva slimību pieteikšanas sistēmai. ES standarti atbilst starptautiskajiem standartiem.

Otrkārt, saimniecībās, kurās tiek turēti mājlopi, notiek veterinārā uzraudzība, un šī uzraudzība tiek pastiprināta ar stingrākām prasībām dzīvnieku labturībai, izpēti fermās, lai nodrošinātu pakļaušanos sabiedrības veselības prasībām (pārtikas aprites pieeja), slimības izskaušanas vai kontroles programmu kontekstā.

Visbeidzot Komisija ir veikusi vairākus pasākumus, lai stiprinātu dzīvnieku pārvietošanas kontroli.

Kopienas tiesību akti par dzīvnieku veselību vispār un jo īpaši par slimību kontroles pasākumiem ļauj dalībvalstīm īstenot vispiemērotākos pasākumus ātrai attiecīgās slimības izskaušanai. Noteiktie pasākumi ir minimālie pasākumi, kas var tikt papildināti vai kam atsevišķos gadījumos jātiek papildinātiem atkarībā no epidemioloģiskās situācijas.

Komisija vēlas atgādināt, ka lielu daļu no kopējām epidēmijas izmaksām, ieskaitot visas netiešās izmaksas, uzņemas slimības skar-tā dalībvalsts.

VII. Ņemot vērā vispārējo kontroles stratēģiju būtiskākajām infekcijas slimībām, nav alternatīvu stratēģiju pasākumiem, ko patlaban paredz Kopienas tiesību akti. Šo pasākumu mērķis ir slimības izskaušana, vienlaikus nodrošinot pietiekamu izmantoto līdzekļu elastīgumu. Kontroles pasākumi ar klasisko cūku mēri sa-slimušām mežacūkām un zilās mēles slimībai ir elastīgas pieejas piemēri.

Piešķirot lielāku nozīmi ārkārtas vakcinācijai būtiskāko epidēmisko slimību gadījumā (klasiskais cūku mēris, zilās mēles slimība, Āfrikas zirgu mēris, mutes un nagu sērga), Kopienas tiesību akti piedāvā iespēju samazināt šo slimību kontroles tiešās izmaksas.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta ziņojums 2002. gada 28. novembrī par cīņu pret mutes un nagu sērgu Eiropas Savienībā 2001. gadā un veicamie pasākumi, lai novērstu cīņu ar epidēmiju Eiropas Savienībā (FINAL A5-045/2002).

Lēmums 90/424/EEK paredz veicināt to, lai ražotāji pēc iespējas ātrāk ziņotu par dzīvniekiem, kam novērojamas aizdomīgas klīniskas pazīmes (skatīt arī 92. punktu). Turklāt ir pieņemti soda pasākumi, ko kontroles pasākumu nepildīšanas gadījumos īsteno dalībvalstis.

Atbilstoši Eiropas Parlamenta lūgumam Komisija veikusi pētījumu par pastāvošajām kompensācijas shēmām dalībvalstīs un ir saņēmusi šī pētījuma gala ziņojumu 2003. gada oktobrī. Kā turpinājums šim pētījumam, kas balstīts uz atvēlēto budžetu, tiek veikts nākamais pētījums, kuram vajadzētu sniegt konkrētas ekspertu tāmes un aprēķinus ietekmes novērtēšanas īstenošanai. Tās tiks apspriestas ar vadošajiem veterinārajiem ierēdņiem 2004. gada septembrī, un 2004. gada decembrī tiks prezentētas Starptautiskajā konferencē par dzīvnieku infekcijas slimību profilaksi un kontroli.

Lai noskaidrotu finansiālos aspektus un samazinātu risku Kopienas budžetam, šobrīd pieņemšanas procesā atrodas vadlīnijas par atbilstošo izmaksu līmeni un raksturojumu.

INTRODUCTION

2. In preparation for the single market, the Council adopted Directives 89/662/EEC and 90/425/EEC laying down the veterinary controls on intra-Community trade in products of animal origin and live animals.

In accordance with these Directives, veterinary controls at national borders were abolished. However, animals move from one Member State to another under clearly established conditions to be certified by an official veterinarian at the place of dispatch. All necessary and harmonised guarantees are provided at the place of departure and controls en route or at destination are carried out in a non-discriminatory way.

3. As vaccination prevents disease rather than infection, waiting periods are necessary to confirm the absence of circulating virus. The waiting periods established by the OIE reflect the progress made in developing techniques to detect infected animals in a vaccinated population.

Until specific discriminatory tests were mentioned for the first time in the Manual of Standards of the OIE published in August 2001, longer waiting periods were necessary to detect remaining infection through close contact of receptive, i.e. unvaccinated sentinel animals, with vaccinated potentially virus-carrying animals.

4. The harmonised rules for the control of FMD in Member States adopted in 1985 (Directive 85/511/EEC) contributed to the eradication of FMD in the 12 Member States by the end of the 1980s. From that time onwards FMD has been an exotic disease for the EC and prophylactic vaccination was no longer a realistic option, as it would have been a complete lottery to select the appropriate vaccine strain given the multitude of serotypes and strains of the FMD virus.

The introduction of the 'non-vaccination' policy was accompanied by a range of measures including improved movement controls, better protection of borders, import requirements, a system of compensation, a system of antigen reserves for the formulation of vaccines and capacity building for laboratories and also support measures to neighbouring third countries.

5. The Commission considers that the management of the outbreaks reported in various Member States during the years 1993 to 2001 documents the efficiency of the measures adopted by the Commission and the Member States.

In the context of the disease control measures relating to the 2 034 confirmed outbreaks of FMD in the United Kingdom, the animals of over 8 000 premises were killed and destroyed as dangerous contacts, contiguous or on suspicion.

The 2001 FMD epidemic had a significant impact on animal husbandry in the whole of the EC in spite of taking all possible measures to continue trade in safe products with the affected Member States and commencing for the United Kingdom a carefully operated phasing out of the restrictions in October 2001, well before it was recognised as free of the disease by the OIE in January 2002 (see also paragraph 102).

The Commission wishes to clarify that the outbreaks in France (a total of two outbreaks, the first of which was detected on 13 March 2001) and the outbreaks in the Netherlands (a total of 26 outbreaks, the first of which was detected on 21 March 2001) are related to the movement of incubating sheep from the United Kingdom prior to the adoption of Decision 2001/145/EC.

6. The Commission agrees with the observations of the Court that Community legislation provides a comprehensive system of measures to prevent the introduction of FMD virus onto EU territory.

The agreement with the European Commission for the Control of FMD Disease of the UN with its headquarters at the FAO in Rome and the formalised operation of the Trust Fund maintained in support of that organisation is an impressive example for the support of control measures in neighbouring third countries.

7. Directive 2003/85/EC does not modify the main principles of the control measures.

Various additional measures were also adopted by the Council, reinforcing identification and traceability of animals, exchange of information, and controls on introduction of products of animal origin, and the Commission adopted Decisions to support the FMD-control measures in neighbouring countries.

Furthermore, the stocks of antigen for vaccine formulation have been updated and further research on FMD has been supported.

9. In the first sentence of this comment, the Court refers to the total resources under the budget heading (for all diseases, including FMD). In the remainder of its comment, the Court analyses expenditure by the Member States on FMD. The two sums are not comparable and must be dealt with separately.

11. The underspend is entirely related to the year 2002, for which EUR 400 million were entered in the budget. However, only EUR 50,8 million were committed because the United Kingdom, which should have been the main beneficiary, was unable to submit its request for reimbursement of the operational costs until 2003. The time taken for the Commission to conduct its checks is a result of the intensive nature of its audit, which resulted in applications for EUR 583 million of the total of EUR 1 051 million being rejected.

COMMISSION ACTION BEFORE THE CRISIS

16. The ban on prophylactic vaccination came into force on 1 January 1992. However, most Member States that had practised prophylactic vaccination ceased doing so during 1991.

The central case scenario described in the 1989 report estimates, for a 10-year period without vaccination, i.e. 1993 to 2002, a total of 273 outbreaks, with 13 primary outbreaks related to unknown sources and 20 secondary outbreaks for each primary outbreak.

The best case scenario is based on 13 primary outbreaks related to unknown sources without subsequent secondary infection.

The worst case scenario describes, for a 10-year period without vaccination, a total of 1 963 outbreaks resulting from the above 13 primary outbreaks and 150 secondary outbreaks for each of them.

17. Social and environmental issues had been included in the Community policy only following the Treaty of Maastricht in 1992, and could therefore not have been included explicitly in a study carried out prior to that date.

However, the report reflects on certain direct social consequences and on the effects of the non-vaccination policy on vaccine production plants, laboratories and veterinarians.

As regard environmental measures, they were harmonised subsequently.

18. The actions taken by the Commission in relation to imports of live susceptible animals and their products were effective in restricting virus introduction into the Community and contact between the virus and susceptible animals. This may be attributed in particular to the tightened import conditions and controls and the support for third countries to control FMD.

The outbreaks in Greece occurred under extensive holding conditions, as most of the outbreaks did in 1993 in Italy. FMD is an exotic disease and the incursion is related to illegal or accidental introduction through human activities. The Commission responded to the increase in trade in animals related to the completion of the single market by proposing in particular harmonisation of the trade rules for live animals ⁽¹⁾ by including the conditions for assembly centres, dealers and transporters.

Animals intended for export to a third country are accompanied during their journey on EU territory by an animal health certificate for animals for slaughter.

Animals of susceptible species originating in and coming from third countries are subject to the animal health conditions for imports and the required controls at approved veterinary border inspection posts.

19. The measures provided for in Directive 85/511/EEC have been considered incomplete in so far as that they do not detail in advance the treatment and handling of various animal products and the complete exit strategy following an outbreak. However, the measures described in the case of suspicion or confirmation are the minimum measures to be taken to eradicate an outbreak and these measures were successfully implemented in the past and are recognised by international trading partners and the OIE.

⁽¹⁾ For sheep and goats (Directive 91/68/EEC) and for other biungulates (Directive 92/65/EEC).

20. The strategy review started in 1998 when Council Directive 2001/89/EC was being prepared in the wake of the classical swine fever epidemic in 1996/1997 and was continued in 2002 in particular under a proposal for a new Directive on FMD (2003/85/EC, COM(2002) 736 Final). This strategy was confirmed by all the Member States and the Parliament. Even though a formal report was not produced, all the decisions relating to the financial contributions to the various veterinary activities were subject to the opinion of the Standing Committee on the Food Chain and Animal Health and were approved by the Commission and published in the Official Journal. The various decisions relating to the Community contribution to eradicating FMD were therefore discussed in all transparency in the said Committee. Management of veterinary appropriations is also discussed in the Council and the budgetary guidelines are debated regularly as well.

Since the mid-1990s the FVO has carried out a large number of inspection missions, in particular in the Member States, which included assessments of the competent authorities and their ability to implement Community veterinary legislation.

21. Regulatory checks of essential measures were made and specific reports produced:

- (a) veterinary and health checks at borders on imports of animals and animal products were dealt with in FVO report 9001/02 on inspections carried out in 2000, 2001 and 2002;
- (b) checks on animal feed intended to prevent contamination of animals or animal products were covered by FVO report 9007/02 on inspections carried out in 2001 after the crisis broke out;
- (c) the Member States' contingency plans for mobilising adequate human, material and organisational resources in the event of a crisis breaking out were covered by FVO report 9502/03 on inspections carried out in 1999-2002;
- (d) a report on the Commission's preliminary study on the introduction of the TRACES system covered the Member States' identification and tracing systems for animal movements and a Member State information system (ANIMO), which were essential for locating and rapidly slaughtering contaminated animals.

22. It is difficult to envisage a systematic check of compliance of all national transposing legislation with the Community directives, given the scale of the Community legislation to be checked.

However, the Commission carries out its tasks of surveillance and monitoring with the instruments at its disposal.

During its missions, the FVO checks whether those elements of EU legislation that are relevant to the mission's objectives have been transposed. The recently adopted provisions of Regulation (EC) No 882/2004 on official controls performed to ensure verification of compliance with feed and food law, animal health and animal welfare rules establish a new legal framework whereby the role of the Commission's departments is more focused on ascertaining that appropriate and reliable controls systems are in place and effectively managed at Member State level.

FVO inspections are not the Commission's only source of information on potential infringements of Community legislation, in particular with regard to infringement procedures referred to in Article 226 of the Treaty. A fair number of infringement procedures are initiated following complaints submitted or on the Commission's own initiative.

Occasionally, the Commission also decides to institute infringement proceedings on its own initiative on the basis of information which has come to its notice, regardless of the source.

23. The Commission deems it to be entirely in keeping with existing provisions and procedures for an infringement file, opened as a result of inadequate transposal of a directive, to be closed once the shortcoming has been remedied by the Member State in receipt of the letter of formal notice. The closing of files opened following non-transposal of legislation does not, of course, prevent compliance of national provisions with Community directives being examined or a subsequent procedure being opened.

24. Between 1998 and 2000, the FVO carried out 47 missions in relation to veterinary Border Inspection Posts (BIPs) in the Member States. All reports are available on the website (www.europa.eu.int/comm/food/fs/inspections/index_en.html).

25. Concerning the incompleteness of its legislation existing in 2001, notably in relation to passenger luggage and free warehouses, the Commission makes the following point: Council Directive 90/675/EEC introduced, in modification of the Commission's proposal, provisions for controls on the storage of non-EC standard products of animal origin in free warehouses and free zones. Thereby the veterinary services in the Member States obtained the possibility to carry out checks on these warehouses that existed before, but exclusively under the control of customs services. Consequently, Directive 97/78/EC, which replaced Directive 90/675/EEC in the light of the development of the single market, took over the provisions on controls over free warehouses and free zones. Commission Decision 2000/571/EC laid down the methods of veterinary checks for products from third countries destined for introduction into free zones, free warehouses, customs warehouses or operators supplying cross border means of sea transport.

Directive 90/675/EEC also modified Directive 72/462/EEC to the effect that the general rule requiring all products imported to comply with EC standards was deleted. According to Article 1(2)(c) of Directive 72/462/EEC quantities larger than 1 kg of meat and meat products transported in the personal luggage of travellers must be fully heat-treated. Article 16 of Directive 97/78/EC allows derogation from the veterinary controls for small quantities of products of animal origin for personal consumption that originate in third countries listed for such imports, but does not exclude customs controls to verify these facts.

In 2000 the Commission proposed to the Council a Directive (COM(2000) 438), later adopted as Council Directive 2002/99/EC, that requires all products introduced onto Community territory to comply with the Community animal health requirements, regardless of the customs procedure.

26. Catering waste from international means of transport was banned by Directive 72/462/EEC and Directive 90/675/EEC.

In accordance with Directive 80/217/EEC, the feeding of swill to pigs was forbidden, unless such swill was properly treated under authorisation.

There is no evidence that the feeding of swill in compliance with Community rules has ever caused an outbreak of either CSF or FMD. Illegal swill feeding is, however, by its very nature hard to control.

27. The risks from swill feeding were addressed on various occasions, in the CSF legislation and not least in the context of inspections on the control and supervision of swill feeding which were carried out in relation to CSF in Germany as early as 1994. One of the conclusions at that time was to gradually phase out the on-farm heat treatment. This concept of separating the treatment of the swill from the feeding was confirmed by adopting Decision 2003/328/EC.

30. Decision 91/42/EEC allows the Commission to adopt recommendations and explanatory notes on the criteria to be applied when drawing up contingency plans.

Guidelines for the preparation of contingency plans for epidemic diseases were made available to all Member States in 1995, supplemented specifically for FMD in 1998. The latter document includes a requirement for different scenarios, including the worst case, taking into account the specific risk factors and other characteristics of the Member State.

(a) Contingency plans are based on a risk assessment in relation to both virus incursion and subsequent spread. They are assessed during real-time exercises conducted by the Member States.

In the Decision and the Guidelines the Commission could not indicate to the Member States the number of personnel required to comply with the plans, as it then had little authority, especially in the field of animal health, and therefore scarce expertise to interfere with the organisation of administrative action by the Member States when issues of police, public order and civil liberties were involved.

(b) Missions have been carried out since 1999 to investigate the implementation of the contingency plans. These inspections were carried out in application of Decision 91/42/EEC and the aforementioned Guidelines which address such points as propagation of the plan to the national farming community and regular exercises.

- (c) Article 13(3) of Directive 85/511/EEC provided that a decision on emergency vaccination may be taken by the Commission in collaboration with the Member State concerned (Committee procedure) 'when FMD is confirmed and threatens to become extensive'. Such a decision would specify the conditions under which emergency vaccination would be carried out. In addition, the decision to introduce emergency vaccination around an outbreak could be taken by the affected Member State following notification to the Commission, provided that basic Community interests would not be endangered and these national measures would be reviewed in the Standing Veterinary Committee and harmonised by Commission decision.

Work on laying down criteria at Community level started in 1991 and continued in 1999. In 2001 all the criteria were used to assess whether it was advisable to carry out emergency vaccination in the Member States requesting it.

Directive 2003/85/EC requires preparations to be made for vaccination after the first confirmed outbreak, but for it to be initiated depending on the epidemiological situation and only if there is more than one outbreak. This Directive also provides guidance for the decision-making process on emergency vaccination, based on the report of the Scientific Committee of 1999.

- (d) In the case of suspicion, Directive 85/511/EEC required a census of all animals on the holding in question by species and category, already dead, infected or liable to be infected or contaminated to be prepared and kept up to date, in order to take account of animals born and animals dying. Only these figures are important for the control of the disease.

However, records available on the holding or in a central/veterinary database in accordance with Community systems for the identification and registration of animals should be consulted and cross checked.

- (e) The need to incorporate livestock valuers in the local disease control centres is laid down in document VI/5211/95.
- (f) At the end of 2003 the Commission sent a questionnaire to the Member States and to the accession countries on the system for recruiting assessors, the general principles governing their remuneration and a system for compensating livestock farmers.

31. Contingency plans are to be considered as implementing legislation. The measures provided for in the plans may have a serious impact on the economic and social situation of the rural community and the national economy as a whole. Until evaluated against harmonised criteria and formally approved they can neither be implemented nor tested. Real-time alert exercises cannot be easily carried out within a short time-span.

In addition, the European Commission for the Control of FMD at the FAO, of which all Member States are members and to which the Commission contributes financially, carried out an evaluation of the contingency plans in 1999.

32. An exceptional situation in Member States should not be taken as indicative of potential FMD outbreaks.

33. The contingency plan for FMD of the United Kingdom may have changed little during the years following its adoption. However, by the end of 2000 the United Kingdom was reviewing certain aspects of its contingency planning in the light of the experience with CSF ⁽¹⁾.

The recommendation by the Commission in 1995 was that any veterinary service had to provide the capacity for the instant control of 10 ⁽²⁾ simultaneous outbreaks, with an option to expand should the epidemiological situation so require.

The preliminary results of an Expert Elicitation Workshop on the risk of introduction of FMD to Europe were discussed at the meeting of the Research Group of the European Commission for the Control of FMD at the FAO in 2000. This report estimated the risk of virus introduction into the islands and the northern Member States of the EU as very remote.

It is important to note that the situation in the United Kingdom, with infection already seeded in more than 50 premises prior to the confirmation of the first outbreak, cannot be compared with the situation in other affected Member States that had a sufficient period of warning.

35. The current practice of identifying bovine animals should ensure traceability of these animals both on national territory and in intra-Community trade. Animals intended for export to third countries are accompanied to the exit point by an animal health certificate established for bovine animals for slaughter. If such animals were to be re-imported they would be subject to the established import requirements which include a mandatory residence in the approved country of dispatch as well as pre-export isolation and testing verified by appropriate veterinary certification.

⁽¹⁾ FMD 2001-Lessons to be Learned Inquiry Report (p. 34).

⁽²⁾ Document VI/5211/95 point 6.12.

Traceability of bovine animals in third countries is therefore of concern to the Commission as far as the approval of third countries for exports are concerned, but is from an animal health point of view not a Community responsibility.

Identification of sheep and goats is one of the aspects to be controlled by the FVO during specific missions for the eradication of *B. melitensis*. However, the United Kingdom, Ireland and the Netherlands are free of *B. melitensis* throughout their territories and have therefore been spared from such missions.

36. Identification of sheep and goats allowing the tracing of the holding of origin was already being regulated by Directive 92/102/EEC.

Following difficult discussions in the Council and the European Parliament, in 2003 the Council adopted Regulation (EC) No 21/2004 which requires individual identification of sheep and goats and record keeping on the registered farms.

37. In accordance with Directive 92/102/EEC sheep, goats and pigs were identified as a group so as to allow tracing of the holding of origin. Article 3(2) of that Directive provides for a derogation in relation to small holdings keeping not more than three animals of the ovine or caprine species or one pig, provided that any such animal was subject to the controls laid down by legislation prior to movement. Regulation (EC) No 21/2004 withdrew this derogation in relation to sheep and goats.

38 and 39. The ANIMO system as a management tool operated by the Member States was developed prior to the Internet period. The amount of information exchanged was therefore limited to the essentially necessary information.

As a consequence of the technical developments the Commission adopted Decision 2003/24/EC laying down that the TRACES computer system was to be developed, integrating the functions of the ANIMO and SHIFT systems into a single architecture. Consequently, the necessary resources were mobilised and the Commission adopted Decision 2004/292/EC of 30 March 2004 on the introduction of the TRACES system and amending Decision 92/486/EEC.

40. Following the first outbreak in the United Kingdom in 2001, the information stored in the existing ANIMO system was made immediately available to Member States of potential destination and was subsequently completed.

Difficulties have been encountered in relation to triangular trade in fattening sheep forwarded from the Member State of first destination to another and accompanied by a new certificate recorded in a new ANIMO message. Clarification of such movements required close cooperation between Member States. This problem is related to the particular trade conditions for fattening sheep that had not provided for a mandatory residence before dispatched to another Member State. Directive 2003/50/EC addressed this problem by introducing a residence and stand-still period prior to dispatch to another Member State.

In other cases tracing of sheep was hampered when the sheep originating in the United Kingdom had been moved under national conditions from the holding of destination indicated in the ANIMO message to another holding within the same Member State.

41. The Commission has taken steps to permanently include information on the transit through staging points in the messages issued by the new TRACES computer system, integrating the functions of the ANIMO and SHIFT systems into a single architecture (Decision 2004/292/EC of 30 March 2004). In addition, the sanitary conditions for the operation of staging points were strengthened by the introduction of a sanitary break with compulsory disinfection between the occupation by subsequent consignments (Decision 2003/483/EC and Regulation (EC) No 1040/2003).

42 and 43. The question of a transport ban on a large part or indeed the entire territory of a Member State is already an extremely serious restriction of animal health policy, having wide-ranging consequences for public order and civil liberties. It is applied by the Member State under the responsibility of the competent authorities. The Commission did adopt Decision 2001/190/EC of 8 March 2001 which introduced EC-wide restrictions on the movement of susceptible animals within and between Member States other than the United Kingdom, and which had the above-mentioned effects.

On 19 February 2001 the disease was noticed in sows at the abattoir in Essex and subsequently confirmed on 20 February 2001. Tracing to source farms led on 21 February 2001 to the conclusion that the abattoir was contaminated before these animals had arrived. Also, about 600 holdings that had supplied slaughter pigs, first of all swill-feeders, and their respective contacts had to be visited.

On 23 February 2001 the disease was reported in cattle on a holding from where sheep had been sent to a big livestock market days before. The national movement ban was immediately introduced.

Movement of mainly sheep before the detection of the disease and the installation of movement restrictions accounts for nine out of 12 of the major geographical groups of outbreaks. Eight out of the nine areas, which account for 89 % of the outbreaks diagnosed by 15 June 2001, were infected before the first case of FMD was diagnosed.

The minimum requirements described in Article 9 of Directive 85/511/EEC, which aim to prevent airborne spread or spread through fomites of the FMD virus, have been effective in the context of the outbreaks in other Member States to which the Court referred previously and also in relation to more isolated outbreaks in the United Kingdom.

By contrast with the scientific studies carried out afterwards on archive data of the 2001 epidemic, the competent authorities had to operate at the time of the first outbreaks on a much less complete set of information.

43. The NAO report reads on page 14:

'Between confirmation and a national movement ban being imposed on 23 February 2001 another 62 premises are believed to have been infected, involving another seven counties.'

The NAO in its report on page 56 point 3.53 explains the concerns of the department to introduce on 20 February 2001 on the basis of existing epidemiological evidence a nationwide movement ban. Such a drastic measure, with far-reaching consequences for stranded animals and feed supply, was considered disproportionate, as the disease at that stage existed only in pigs and the pig industry does not tend to move animals through markets.

The NAO also makes it clear that the conclusions quoted by the Court were based on a developing model and that data had been subsequently improved.

COMMISSION ACTION DURING THE CRISIS

44. The responsible services in the Commission have been and are available 24/24 not only during crisis situations, as can be gathered from the rapid response to the notification of the first outbreak.

45. The Commission agrees with the Court that during the crisis the procedures for completing a mission report had been accelerated.

However, during and after missions to affected Member States, the FVO informed the relevant Commission departments immediately about important and relevant findings, notably through direct contact and back-to-office reports. The completion of the reports within two months of the end of the mission is therefore only a formal aspect taking into account the need for careful preparation of the reports intended to be published on the Internet.

46. (b) Compulsory notification of any suspicion of a major infectious disease is an internationally accepted measure, which has for technical reasons no alternative and is required and regulated by Community legislation.

The responsibility of the food chain operators, including livestock keepers, has been clarified in Article 17 of Regulation (EC) No 178/2002 which was based on a Commission proposal (COM(2000) 716 Final) and was reconfirmed by both the European Parliament and the Council when adopting Regulation (EC) No 882/2004 of 29 April 2004 on official controls performed to ensure the verification of compliance with feed and food law, animal health and animal welfare rules.

(c) FMD is usually a disease with clear clinical symptoms in cattle and pigs but may go unobserved in small ruminants. An initial negative result in a laboratory test requires complementary investigations. The report of the NAO (p. 61) details the steps taken by the United Kingdom authorities in March 2001 to accelerate the diagnosis and to shorten the report-to-killing delays.

Killing on clinical grounds has been practised from the very beginning but was formalised on 15 March when up to 50 new outbreaks per day threatened to overwhelm the capacities of both the veterinary services and their laboratory back-up. Shortly after killing on suspicion and the contiguous cull were instituted.

48. The Court rightly observed that the Commission supports a range of programmes for the control and eradication in Member States of both viral and non-viral infectious diseases in livestock and notably of zoonotic diseases and those previously included in list A of the OIE.

In addition, some Member States have been granted additional guarantees in relation to viral diseases and these guarantees require additional on-farm surveillance.

Also Community legislation on animal welfare requires the appropriate level of veterinary supervision and inspections on farms and Member States are obliged to report about the results of their controls.

Furthermore, in accordance with the health legislation on milk production (Directive 92/46/EEC), farms producing milk must comply with specific animal health conditions and hygiene standards. Article 3 of Regulation (EC) No 882/2004 of the European Parliament and the Council on official feed and food controls provides for official controls on all levels of the food chain.

Article 3.8.1.3 of the OIE Terrestrial Animal Health Code provides for Guidelines for the discontinuation of specific surveillance after recognition of freedom from infection:

A country that has been recognised as free from infection in accordance with the provisions of the Terrestrial Code may discontinue specific surveillance while maintaining the infection-free status, provided that:

- (a) it is a notifiable disease;
- (b) an early detection system is in place;
- (c) measures to prevent disease/infection introduction are in place;
- (d) vaccination against the disease is not applied;
- (e) infection is known not to be established in wildlife.

Given the short incubation period of FMD, surveillance on holdings cannot prevent an outbreak, as it is not feasible to have an official or authorised veterinarian permanently on-farm. It is for this reason that the keeper of the animals and any other person in charge of the animals is responsible for notifying any suspicion of a contagious disease. As part of contingency planning, these persons have to be trained to recognise the key diseases.

49. The number of official veterinarians should be compared not only to the total number of livestock, but more importantly to the number of holdings, as most of the diseases in question are herd diseases rather than affecting individual animals, and the contacts between holdings. Such estimates must also consider the general animal health situation in the country and the progress made in infrastructure, logistics, communication, education of farmers and first and foremost the capability to recruit additional staff in case of emergency. The number of official veterinarians in the United Kingdom was based on the minimum requirements for FMD contingency planning.

51. For the success of the measures to be taken in the case of FMD, rapid notification of suspicions is essential, and farmers must be trained in disease recognition as part of contingency planning.

The establishment of measures such as the imposition of penal sanctions in case of failure to notify, or enquiries and public order restrictions affecting private property, were hardly conceivable at Community level under the legal framework then applicable.

Consultation with the various bodies, organisations and other stakeholders involved in the control of a possible disease outbreak is carried out in the preparation of contingency plans and the Commission prepared suitable guidelines well in advance of the outbreak.

Commission Decision 91/42/EEC requires the drawing-up of contingency plans in such a way that would in particular allow rapid contact of persons and organisations directly or indirectly involved. Contingency plans must be exercised to maintain and develop skills in field and administration procedures.

In the case of a suspected or confirmed outbreak the keeper of livestock is instructed by the official veterinarian on the measures to be taken in order to prevent the spread of disease. These measures are of a general nature laid down in national law in transposition of relevant Community law and of a specific nature depending on prevailing circumstances and outlined in the contingency plans.

52. While early notification of suspicious cases is essential to control the spread of FMD, the disease does not in each and every case produce clearly detectable clinical symptoms and farmers have different levels of training and skill in detecting them. It is a challenge for the veterinary profession to work with a biological system embedded in a diversity of social, cultural and economic circumstances. Community legislation therefore provides for a cascade of measures to ensure that the spread of major infectious livestock diseases is avoided or at least minimised. The official veterinarian at the slaughterhouse who carries out the ante-mortem inspection is therefore an essential element in detecting diseases in livestock.

Where a person in charge of animals wilfully fails to report suspicious signs of disease, he or she is subject to the punishment provided for in the respective national legislation.

53. Community legislation requires an immediate notification of any suspicion of FMD by the livestock keeper to the authorities. Equally, Article 4 of Directive 85/511/EEC requires the suspect holding to be placed immediately under restrictions and an epidemiological investigation to be started in order to rule out or confirm the presence of the disease and to trace dangerous contacts. In such cases, a negative result in the initial screening test is the most complicated as this requires time-consuming complementary investigations until a definitive diagnosis can be established. The measures applied to suspect holdings may be extended to other holdings likely to be infected or contaminated.

The notification of the confirmed outbreak to the Commission and the other Member States, and indeed the OIE, is a secondary step. It is an internationally accepted standard to notify other countries within 24 hours.

The United Kingdom authorities informed the Commission before the final results of the ultimate proof, the virus isolation, had become available.

A carefully established diagnosis is essential to justify severe measures such as stamping out and large-scale movement restrictions.

Each year, several dozen suspicions of FMD are notified to the competent authorities in the Member States. Such reporting is strongly encouraged by both the Member States and the Commission. Measures taken in relation to such suspicions must be proportionate. It is unrealistic to shut down the entire livestock industry each time a suspicion is reported.

54. The Commission, using its standard procedures, reacted promptly and according to the legislation using the most direct and modern communication technology.

The Commission informed the Member States within less than one hour of the outbreak notification and adopted the appropriate safeguard measures within less than 24 hours.

In addition the United Kingdom, in accordance with Community legislation had stopped certifying and/or permitting exports of live animals and their products to other Member States.

The Irish authorities suspended imports of susceptible animals and their products on 21 February 2001 and informed the Commission thereof at 15.42. The Irish authorities also traced all animals introduced from the United Kingdom into Ireland and ordered their killing.

56. With the adoption of the 'non-vaccination' policy a system of compensation for animals killed for disease control purposes was established. This system was introduced because the keeper of animals was, in the interest of the farming community and the national and Community economy, no longer in a position to apply all available instruments for the protection of the herd, such as prophylactic vaccination.

At the same time this system of compensation set an incentive for swift notification by excluding from compensation animals that had died from the disease prior to notification.

58. Article 5(3) of Directive 85/511/EEC allows exemption from the taking of samples from animals in a secondary outbreak which has an epidemiological link to a confirmed outbreak for which such samples had already been taken. In other words, in such cases the diagnosis may be established on clinical grounds.

The stamping-out policy applies to all confirmed outbreaks and, in accordance with the contingency plans, to animals suspected of being infected or contaminated (Article 3(2) of Decision 90/424/EEC).

With regard to the organisation of administrative procedures related to the destruction, evaluation and compensation of herds, the Member States should remain entitled to organise themselves according to the requirements of their national legal order concerning administrative police and its interaction with the protection of private property and civil rights.

COMMISSION ACTION CONCERNING THE REIMBURSEMENT SYSTEM

59 and 60. The Commission shares the Court's view that more precise instructions should be given to the Member States on reimbursement of indemnification expenditure. Such instructions are currently being drawn up and a draft regulation laying down expenditure eligible for Community funding will be presented to the Member States soon.

For all market support measures adopted in the pig meat sector since the special report No 1/2000, the Commission has applied the same rate of co-funding (50 %) as for veterinary measures.

Although there was no working document or formal code of practice on the rules and procedures on eligibility, the Member States had already been given the essential information on slaughtering. In particular, the financing decision stipulated that only compulsory slaughtering would be eligible for Community reimbursement.

The financing decisions also clarified that only the 'market' value of the animals was eligible for Community funding. As far as the specific issue of indemnification of livestock farmers is concerned, the situation is very different from one Member State to another. There is no question of a single sum for a type of animal constituting adequate compensation for farmers whose animals have been slaughtered.

The Commission points out that it does not have the legal authority to harmonise the national indemnification systems in the event of an epidemic.

61. There were four Commission Regulations governing the United Kingdom, Portugal, France and Ireland on the compensation system laid down under measures for monitoring and eradicating bovine spongiform encephalitis (BSE) for animals slaughtered under the selective reform provided for by a Member State eradication plan and approved by the Commission. The same principles regarding the compensation system were enshrined in all four Regulations, including Regulation (EC) No 164/97 on France.

As regards animals which have contracted BSE, the Commission emphasises that indemnification of the owners is not covered by the emergency fund (Articles 3, 4, 6 and 11) of Decision 90/424/EEC⁽¹⁾.

62. It is firstly up to the Member States to decide on compensation depending on actual market conditions. Recent decisions on the Community contribution to costs incurred by Member States stipulated the level of indemnification eligible for Community funding. Only the market value of the animal immediately prior to slaughtering is eligible for Community funding.

63. Adequate compensation was defined as the market value of animals immediately before slaughtering; the losses of income mentioned are therefore not eligible for Community funding and any such applications were rejected.

64. The cattle database established in accordance with Regulation (EC) No 1760/2000 and Article 14 of Directive 64/432/EEC is an important tool for tracing the movement of animals, but is of limited value for valuation purposes. While it provides information on the age, sex, colour or breed and the identification code of the mother, it does not provide information whether or not an animal is a purebred breeding animal entered in a herd book. The Commission proposal to include the herd-book status was not adopted by the Member States.

⁽¹⁾ The principle of transfer of the 'Market guarantee' to 'Veterinary guarantee' of the selective compulsory slaughtering programmes will take effect on 1 January 2005.

66. The Commission has no legal authority to harmonise the Member States' systems for indemnification of livestock farmers nor do the Member States want them to be harmonised.

The differences in the Member States noted by the Court were also noted by the Commission during its *in situ* checks and are the result of the choices made by the Member States. The Commission made appropriate financial adjustments for any irregularities having an impact on the Community budget, as detailed below.

The Commission takes care to preserve the principle of equal treatment of the Member States in all its co-funding decisions.

The fact that the decisions are subject to the opinion of the Standing Committee on the Food Chain and Animal Health helps to ensure that this is the case.

67 to 71. The exemptions granted by Regulation (EC) No 1458/2001 adopted on 17 July 2001 on the application of premium schemes are to be seen in the light of the principle that the direct payment system is designed to compensate for the effects on producers' income of the progressive reduction of the level of market support introduced by the Agenda 2000 reform. The Commission therefore holds that the premiums may be granted to the producer irrespective of any other circumstances linked to the health situation of animals in the Member States.

The Member States affected by the FMD epidemic asked for exemptions to be adopted from the end of April 2001.

In response to these requests, the Commission found that the producers were unable to meet certain obligations under the regulations establishing the premium schemes because of measures which restricted the movements of animals in certain regions, adopted under the provisions for combating the spread of the FMD epidemic.

The Commission granted a temporary exemption from certain rules applicable in normal circumstances, especially with regard to the holding of animals. A series of proposals was put before the Beef Management Committee in mid-May, on which it finally gave a favourable opinion on 29 June 2001.

The process of adopting Regulation (EC) No 1458/2001 hence took two months from the time when the Commission was asked to take action.

As direct payments can be granted under these circumstances, the Commission feels that it is up to the Member States to ensure, during accompanying or subsequent checks of amounts set in another context for indemnification of producers in compliance with veterinary provisions, that producers do not receive the premiums twice.

The Commission considers that, under such circumstances it would in future be advisable to include, either in the rules governing direct payments or in the veterinary decisions conferring entitlement to indemnification, a clause to guarantee that no double payments are made and to place the responsibility for this clearly in the hands of the Member States.

Nevertheless, as part of its task of disease management, the Commission has taken the necessary measures to limit the impact of over-assessment of the price of animals on the Community budget. Following *in situ* checks, the average correction rate for the United Kingdom, France, the Netherlands and Ireland was 55 % or EUR 583 million of a total requested of 1 051 million.

72 and 73. The system of direct payments, including the slaughtering premium, is designed to compensate for the effect on producers' income of the gradual reduction of the level of market support introduced by the Agenda 2000 reform. The Commission took the view that there was good reason for granting a premium for animals slaughtered to combat FMD, if the regulatory conditions for granting the premium were met and the animals were slaughtered in a slaughterhouse.

The regulations in force do not make the application for a slaughtering premium contingent upon veterinary acceptance or the animal's destination and, in particular, fitness for human consumption.

The scope of these regulations was confirmed on several occasions, particularly by the Beef Management Committee at the time of the adoption of Regulation (EC) No 2777/2000 on exceptional measures to support the beef market (purchase for destruction system).

It was communicated in June 2001 to the authorities of the Netherlands in response to their question on the eligibility for the premium of animals slaughtered in the course of a FMD epidemic and was confirmed in February 2004 to the Netherlands Minister of Agriculture, specifying that the premium could be granted for animals slaughtered in a slaughterhouse as long as the sum of the premium was neither included in the evaluation of animals for the purposes of veterinary compensation nor paid on that count, in order to prevent double payment. The procedure followed and the decisions notified were intended not to be detrimental to the interests of the beneficiaries.

Under the regulations in force, the slaughtering premium may be paid beyond the deadline in duly substantiated exceptional cases.

The information supplied by the Netherlands Agricultural Services show that of 1 278 holdings affected, 791 had the animals slaughtered in a slaughterhouse.

74. Council Decision 90/424/EC affords only limited legal scope for establishing the arrangements for the Community to contribute to expenditure incurred by the Member State. To this effect, any draft regulation prepared by the Commission laying down rules for eligibility for Community financing must have Council Regulation (EC) No 1258/1999 as its legal basis.

75. The draft decision laying down rules for eligibility to Community financing of emergency action and combating FMD comprises an annex setting out the supporting documents to be provided on request by the competent supervisory authorities.

Article 9 of Council Regulation (EC) No 1258/1999 is applicable with respect to supporting documents, as is pointed out specifically in each veterinary co-financing decision. The Member States therefore know what information they need to provide and substantiate when checks are carried out.

The examples quoted by the Court, which were also noted by the Commission during its *in situ* audits, do not really indicate a problem in defining supporting documents, but highlight the poor quality of them in certain Member States. Any inconsistencies determined are, as a rule, the result of inadequate administrative organisation by the Member States at the time of the epidemic.

As the Commission has not yet had any problems of access to administrative information with the Member States and each national administrative system and each epidemic is different, it would appear difficult to draw up *a priori* an exhaustive list of supporting documents to be provided. Having said that, the Commission did have a problem with access to the data held by livestock farmers (operating registers, invoices for the purchase of slaughtered animals, etc.) during its checks. This point will be clarified legally with the Member States with a view to future Community reimbursement.

76. In general, the Member States are familiar with the idea of indemnifying animals 'at their value prior to being contaminated', as it had already been used previously for funding purposes.

The Member States did not therefore ask the Commission for any clarification on this notion during the epidemic.

77. The Commission would like to emphasise that it did give instructions to Member States on how to apply for reimbursement.

Also, Article 55 of Regulation (EC) No 882/2004 obliges Member States to lay down rules on sanctions applicable to infringements of feed and food law and other Community provisions relating to the protection of animal health and welfare, and to take all measures necessary to ensure that they are implemented. The sanctions provided for must be effective, proportionate and dissuasive.

In its proposal for a Regulation on feed and food controls (COM(2003) 52), failures to comply with the restrictions imposed by the authorities on the movement of animals or products were listed as criminal offences (Annex VI, Point 7 (b)). These provisions were not maintained by the Council and the European Parliament.

78. In the event of an outbreak it is only important to know which animals of susceptible species are on the holding in order to apply the measures correctly and in particular to prevent or detect illegal movement of potentially infected or contaminated animals.

Therefore, in the case of a suspected or confirmed outbreak Directive 85/511/EEC requires the competent authorities to carry out a census of all animals on the holding, including the animals that died from the disease. These inventories must be kept up-to-date, which cannot be always ensured by other data bases.

The shortcomings identified by the Court are not the result of a lack of guidance by the Commission but by the administrative disorganisation attributable to the Member States, which can be accounted for to some extent by the circumstances of the crisis.

79. The Commission does not share the Court's view that the arrangements for reimbursement were not laid down in good time.

- (i) The Commission has not changed the eligibility rules appreciably since Decision 90/424/EC was adopted.

The Commission's specific financing decisions were always adopted as soon as it was technically possible, i.e. when the Commission had received an application for co-funding, the statement of expenditure supplied by the Member State was sufficiently reliable and the budgetary authority had made provision for financial cover for the funding.

Financing decisions also require time to be taken to study the Member States' financial forecasts, which are often unreliable or imprecise during epidemics, and a favourable vote by the Member States in the veterinary committee followed by formal adoption by the Commission.

The Commission has not received any complaints about the late decisions mentioned by the Court.

- (ii) The Commission has not appreciably changed the eligibility rules, since the costs incurred for preventive slaughter have always been regarded as eligible for Community funding, as they were crucial in combating the epidemic.

The same applies to partial preventive slaughter of the different species.

Community funding for preventive slaughter carried out by the Member States where no outbreaks occurred is not obligatory. The funding provided for by the four decisions is based on Article 5(3) of Decision 90/424/EEC.

- (iii) Finally, priority was given by both the Member States and the Commission to Community financing of indemnification of livestock farmers. It was not until 27 February 2003 that the United Kingdom was able to present a provisional request for reimbursement of operational costs in addition to indemnification.

80. Detailed information on outbreaks is available in the ADNS data base.

The Member States also regularly reported to the Standing Committee the measures that they had taken to combat the disease.

81. The model for applying for reimbursement and the information required have been standardised since the swine fever epidemic in 1997. The model was not included in the annex of the specific financing decisions but was communicated directly to the Member States.

82. This problem was noted by the Commission. However, when it was not possible to obtain an adequate guarantee as to the number of animals for which indemnification had actually been paid, DG SANCO applied a flat-rate financial adjustment in order to cover the financial risk incurred by the Commission.

83. Given the scale and diversity of the expenditure presented, the Commission takes the view that the periods for checks are reasonable.

Moreover, the Court's statement relates only to payment of the balance. In fact, sizable advances were paid to the Member States after the financing decisions were adopted. These were paid in 2002 (EUR 355 million to the United Kingdom on 22 February 2002, EUR 3,3 million to France on 14 March 2002, EUR 2,7 million to Ireland on 1 March 2002 and EUR 39 million to the Netherlands on 26 February 2002). These EUR 400 million represent around 86 % of the total finally paid out.

85. The reimbursement rates for veterinary expenditure were established by a Council decision.

In the past, there was a discrepancy between the rates applied by DG SANCO and DG AGRI in the pig sector. Since the swine fever epidemic in 1997, the rates have been harmonised and set at a co-funding rate of 50 %.

86. Since its first report in 1999 on 'Income Insurance in European Agriculture', the Commission has conducted a follow-up study on 'Financing risk for livestock epidemics' that includes an analysis of current practices in Member States and outlines possible solutions for the future. It appears from that study that there is no simple solution to this complex issue. The complexity of the economic problems posed by animal diseases and the ways of facing the related risks is confirmed by studies done by international organisations such as the OECD and by recent experiences in other countries of the world which have been struck by FMD, BSE or avian influenza.

However, consultations and EU supported research on these matters continue with a view to establishing the sound scientific basis which is necessary to draft a proposal to amend Council Decision 90/424/EEC that can be supported by the EU legislator.

87 and 88. In several Member States, there are arrangements for livestock farmers to make compulsory contributions to a fund which is designed to cover the costs of eradication of animal diseases. The Commission does not think that, on the whole, the sector is profiting from an epidemic.

These profits mainly result from an increase in the volume of meat exports to the United Kingdom and the remainder of the European Union and an increase in market prices due to falling production in the United Kingdom. The part played by the windfall effect after the crisis is impossible to assess.

89. There is no equal treatment for breeders in all aspects throughout the Community. Tax policies remain the responsibility of the Member States.

In 2001 the Commission was acting on the basis of Decision 90/424/EEC.

COMMISSION MANAGEMENT AFTER THE CRISIS

90. On several occasions the Commission has described the new FMD control Directive 2003/85/EC as a prudent reform of the measures in place in 2001. This Directive does not change the main principles of the control measures.

- (a) Emergency vaccination was provided for in Directive 85/511/EEC. However, the absence of a pre-defined exit strategy, the uncertainty about the future of the vaccinated animals and their products, and the consequences for international trade discouraged Member States from simply having recourse to emergency vaccination.

Council Directive 2003/85/EC shifts the emphasis on emergency vaccination from an instrument of last resort more to the forefront of the control measures and reflects the technical developments in laboratory diagnosis and the regulatory modifications made to the OIE Animal Health Code.

- (b) The provisions on contingency planning included in Directive 2003/85/EC are by and large based on the recommendations provided for in the guidelines developed in 1995 and 1998. (Documents VI/5211/95 and VI/6319/98 – Rev.1).

The new requirements for contingency planning request also that account be taken of a worst case scenario which is defined not only by the natural course of the disease but also by the intentional release of FMD virus.

- (c) As clarified in point 58, diagnosing FMD on clinical grounds in conjunction with an epidemiological link to a confirmed outbreak was already provided for in Article 5(3) of Directive 85/511/EEC. Based on the experience in 2001, Directive 2003/85/EC included this option in the definition of an outbreak. In this respect the outbreak definition in Directive 2003/85/EC is different from the definition provided for in the OIE Animal Health Code.

However, in practice, a reasonable clinical diagnosis of FMD, even in the context of an ongoing outbreak, may only be established in animals of certain susceptible species that display clear clinical signs.

- (d) Article 4(3) of Directive 90/425/EEC already requires Member States to take the appropriate measures to penalise any infringement of veterinary legislation in relation to trade by natural or legal persons. However, the Council refused to reinforce further Community provisions on sanctions in case of violation of Community law, as laid down in Article 55 of Regulation (EC) No 882/2004.

- (e) As indicated in paragraph 80, the obligation to notify outbreaks through the system of ADNS is laid down in Directive 82/894/EEC, which also specifies the details of the required information.

92. (a) In its proposal for Regulation (EC) No 882/2004 on official feed and food controls (COM(2003) 52), adopted on 29 April 2004, the Commission sought to reinforce the consequences of failure to notify a suspicion of an animal disease by qualifying it as a criminal offence leading to penal sanctions. The European Parliament and the Council have declined such reinforcement in this provision.

Member States shall lay down the rules on sanctions applicable to infringements of feed and food law and other Community provisions relating to the protection of animal health and welfare and shall take all measures necessary to ensure that they are implemented. The sanctions provided for must be effective, proportionate and dissuasive.

Furthermore, Articles 3(2) and 11(4) of Council Decision 90/424/EEC clearly set incentives for early notification and conditions for compensation. In particular it provides for compensation for animals slaughtered or killed for disease control purposes. It is in the economic interest of the farmer to notify possible disease as early as possible because any animals that die before notification are not eligible for compensation. These considerations are also included in the compensation schemes of certain Member States.

- (b) This requirement is in line with international standards.

Setting a shorter deadline would only be meaningful to the extent that it would become possible to punish intentional delays. However, it is necessary to acknowledge that outbreaks may occur under various conditions, including in remote areas with poor communication.

It is important to take account of the real situation, where the notification of any suspicion to the competent authorities has to be done immediately. These authorities have to take the necessary steps according to the legislation immediately, and thereby to prevent or at least limit the spread of disease.

- (c) Although it is advisable to slaughter the animals quickly, the need for supporting documents on the amounts to be reimbursed make it necessary to compile a detailed financial inventory. Rapid and decisive action is essential to the success of the measures. However, a detailed inventory of the animals of susceptible species was required in Articles 4 and 5 of Directive 85/511/EEC and is required in Article 4(3)(a) of Directive 2003/85/EC.

93. A cost-benefit analysis is particularly useful only if there are alternative strategies. As the EU is recognised as free of FMD and infection, prophylactic vaccination is not a realistic option because of the many different strains and types of the virus and the exorbitant costs. Directive 2003/85/EC does not change the principles of the control policy. A cost-benefit analysis as a follow-up to the one carried out in 1989 was therefore considered unnecessary.

However, conservative estimates only of the costs for the vaccines in case of pan-vaccination of the livestock population registered in the EU in 2001 amount to EUR 150 to 250 million per year. Were the costs for the administration of the vaccines included, this amount could easily double. These estimates do not take account of possible restrictions on exports from Member States, the increase in imports of animal products from countries vaccinating, the disruption of the single market if some Member States would not agree to prophylactic vaccination and the costs of the number of outbreaks still occurring despite vaccination.

The economic impact analysis carried out before submitting the proposal for a new Directive estimated Commission expenditure for maintaining the disease free status and preparing for an emergency at about EUR 4 million per year.

The control measures under Directive 2003/85/EC allow the Member States to use all available and proportionate measures to eradicate the disease as quickly as possible. Such measures could allow the coexistence of pre-emptive killing and emergency vaccination.

94. The most recent modifications made to the FMD Chapter in the OIE Animal Health Code helped the Commission and the Member States to adapt the Community control measures. However, the scientific basis for this move of the OIE comes by and large from the research carried out in Europe and supported by the Commission. It is worth comparing the report of the Scientific Committee of 1999 on emergency vaccination with the current OIE recommendation to acknowledge its pioneering character.

95. The Commission made numerous interventions in multilateral and bilateral forums to promote the principles of regionalisation.

The regionalisation policy dates back to Directive 72/462/EEC and has been at the heart of EC import and trade policy ever since.

The fact that, in an outbreak situation, certain third countries do not recognise the regionalisation proposed by the Commission and impose unjustified restrictions on trade suggests that these restrictions are primarily motivated by commercial considerations.

96. For the Commission and the Member States there are no realistic alternatives to the current provisions. In order to minimise the risks of economic sanctions in case of outbreaks of FMD, Directive 2003/85/EC provides the Member States with a maximum of flexibility as regards the control instruments employed to eradicate the disease quickly.

Moreover, the decision on emergency vaccination will in future be influenced by considerations such as Community legislation on the protection of the environment, on animal welfare and also, very importantly, the lack of public acceptance for the mass killing of animals.

To limit the detrimental impact of international sanctions, the Community has therefore promoted the concept of regionalisation for many years, and not least since its study of 1989, both in the framework of the OIE and of veterinary agreements with important trade partners.

97. Member States are regularly visited by the inspectors of the FVO and relevant aspects of the implementation of Community veterinary legislation are evaluated. The final version of the mission reports is then published on the Internet.

Article 3 of Regulation (EC) No 882/2004 of the European Parliament and the Council on official feed and food controls provides for official controls on all levels of the food chain.

In addition and in line with the request of the European Parliament, Member States are called on to ensure in the context of their contingency planning that farmers are familiar with and are applying the general rules on disease control and biosecurity.

98. The Commission had already alerted the Member States to the issue of agricultural insurance when it presented the Council Presidency's memorandum in 2002.

99. The Commission explained its activities in relation to a critical review of the provisions currently contained in Decision 90/424/EEC in its reply to point 86.

The Commission is aware of the conclusions of the study on current animal health insurance practices in Member States. However, the Commission cannot prioritise one suggested solution before all aspects of any possible new system for the compensation of livestock farmers have been considered, including, for example, the implications for competition.

100. The Commission has arranged for the translation of the study into one more official language in order to supply a copy of the study to the veterinary services in the Member States for reflection.

Under B2004, a specific budget heading 17 01 04 04 is intended to fund a pilot study on a 'Financing model incorporating the risks of diseases affecting cattle'. The purpose of this follow-up study is to obtain expert estimates and calculations in order to complete an impact assessment.

It is envisaged to discuss the issue with the Chief Veterinary Officers in September and to present initial results of this study at the International Conference on the prevention and control of infectious diseases organised by the Netherlands Presidency in December 2004.

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

101. The introduction of the 'non-vaccination' policy was accompanied by a range of measures including improved movement controls, better protection of borders, import requirements, a system of compensation, a system of antigen reserves for the formulation of vaccines and capacity building for laboratories and also support measures to neighbouring third countries.

102. The Commission considers that the legal provisions in place in 2001 were sufficient to keep O1-PanAsia FMD virus out of the Community.

There are limits to the extent that the Commission can interfere with the Member States' authority in matters of police and administrative organisation, which are attributed to the nature of the competences vested to the Community.

The Commission, with its critical analysis of mission findings and its determination to constantly improve both legislation and its implementation, considers that even more surveillance and supervision on its part could not have limited the impact of the 2001 outbreak.

The 2001 FMD epidemic had a significant impact on animal husbandry in the whole of the EC in spite of taking all possible measures to continue trade in safe products, for example certain meat and milk products and a whole range of animal by-products, with the affected Member States and commencing for the United Kingdom, but similarly for the Netherlands, a carefully operated phasing-out of the restrictions in October 2001, for example fresh pig meat from the East Anglia pig areas followed gradually by other products as a consequence of the progress made in the completion of the post-outbreak surveillance.

In 'application' of the OIE code a country may regain its previous disease- and infection-free status 'three months after the last case where a stamping-out policy and serological surveillance are applied....' With the last outbreak in the United Kingdom in September 2001 and the first meeting of the appropriate Commission of the OIE in January 2002, the United Kingdom was recognised as free of the disease by the OIE at the earliest opportunity. The other three Member States affected by FMD also regained their free status within three months of the last outbreak or the slaughter of the last vaccinated animals respectively.

Despite some initial problems with certain trade partners the regionalisation of the EU on the basis of Member States was quickly re-installed and trade resumed from Member States not affected by the disease. The EU as a whole was therefore not blocked for all products for a period of 12 months.

103. Council Decision 90/424/EEC clearly relates the compensation for farmers to the animals that had been killed for disease control purposes. This requirement encourages farmers to report the disease as early as possible for financial reasons. Timely, adequate and fair compensation is therefore essential to ensure cooperation of the farming community.

Farmers are also sanctioned if they disobey veterinary restrictions on movement of animals and products, and the basic provisions for Member States imposing such sanctions are laid down for in vertical and horizontal Community legislation.

104. The Commission shares the Court's view that even more precise directives to the Member States are required for shouldering the burden of indemnification expenditure. Such directives are currently being drafted. A draft regulation formalising the arrangements for granting Community co-funding will be presented to the Member States soon. At present, all the files have been closed except for the one relating to operating costs in the United Kingdom (for which the application for reimbursement was presented only in 2003) and corresponding reimbursements were made as soon as the financial checks, which were intensified owing to the amounts involved and the complexity of the file, had been completed. The results of these checks were that applications for almost EUR 583 million, or 55 % of the total, were rejected without prompting any dispute with the Member States. The discrepancies ascertained by the Court are a result of the Member States' practices which the Commission has no legal authority to harmonise. On the other hand, the Commission has been scrupulous in ensuring that reimbursements to the Member States are corrected if necessary in order to ensure that they are treated equally. Moreover, it is stated under point 70 that any accumulation of premiums and indemnifications should be prohibited explicitly.

The system of direct payments, including the slaughtering premium, is designed to compensate for the effect on producers' income of the gradual reduction of the level of market support introduced by the Agenda 2000 reform. The Commission always took the view that, first, the premium could be granted to producers irrespective of the state of health of their livestock and, second, that there was good reason for granting the premium for animals slaughtered to combat FMD, if the regulatory conditions for granting the premium were met and the animals were slaughtered in a slaughterhouse.

105. The Commission holds that it has learned the financial lessons of each disease, first by establishing an increasingly precise framework for eligible expenditure and now by looking at ways to simplify the rules.

Although the Council has decided that the Member States should benefit from Community financial support to eradicate the disease, this does not alter the fact that the specific financing decisions adopted by the Commission after receiving a request for reimbursement (the general framework is mentioned in Council Decision 90/424/EC) point out that this is contingent on the planned action being taken immediately, such as isolation of the holding from the time of suspicion and, following official confirmation of the disease:

- slaughter of animals of susceptible species,
- their destruction,
- destruction of contaminated feed or materials,
- cleaning, disinfestation and disinfection of the holding and equipment,
- setting up of protection zones.

Moreover, on the strength of the experience gained in the classical swine fever epidemic in the Netherlands in 1997 (and, *a posteriori*, the positive judgment delivered by the Court of Justice at the end of 2003 in the case between the Commission and the Netherlands authorities on the financial corrections made to the request for reimbursement) and its desire to protect Community financial interests, the Commission deliberately laid down more stringent criteria for eligibility of expenditure in the financing decisions applicable to FMD.

These criteria were approved by the States concerned through the Standing Committee on the Food Chain and Animal Health.

Nevertheless, the Commission also learned the lessons of monitoring expenditure on FMD.

As it is always at pains to protect the Community's financial interests and also to simplify monitoring for both the Commission and the Member States, the Commission will shortly present a draft regulation laying down the expenditure that is eligible for Community funding.

106. (a) As control strategies must be scrutinised on a regular basis, Article 72(10) of Council Directive 2003/85/EC contains specific provisions on contingency planning, real-time exercises and in particular reporting to the Commission about the main findings of these exercises and the necessary adjustments to the contingency plans.

In addition, the Commission is following closely the FMD situation in the world and the development of the relevant chapter in the OIE Animal Health Code. Commission funding of major research projects on FMD has been agreed in recent months and this will contribute to the development of the legislation where necessary.

- (b) The Commission considers that the appropriate legal provisions guaranteeing fair and timely compensation are in place to encourage early notification of suspicions and that Member States are bound and economically motivated to enforce the restrictions necessary to contain and eradicate the disease.

- (c) As indicated above, the Commission will shortly present a draft regulation laying down expenditure that is eligible for Community funding.

The ban on export of live animals and their products was introduced on 21 February 2001.

The United Kingdom had therefore some initial problems to provide all the information to recipient Member States for the exports of sheep before that date in relation to holdings of origin that were subsequently, given an incubation period of about a fortnight, identified as outbreaks.

By adopting Decision 2001/190/EC on 8 March 2001, the Commission approved the measures already taken by the Member States, including the pre-emptive killing of all sheep imported from the United Kingdom between 1 and 21 February 2001. The problems relating to the tracing of these animals were thereby solved.

The first outbreak was confirmed on 20 February 2001 at the abattoir in Essex. On 21 February 2001 the second outbreak was confirmed on the farm next to the abattoir and on 22 February another outbreak, both related to the movement of animals from the slaughterhouse to the farm and subsequent contacts. All these outbreaks have *per se* no epidemiological importance with regard to the 2001 FMD epidemic, as they were marginal and dead-end events.